

Beregnet til
Trondheim kommune

Dokument type
Rapport

Dato
Januar 2021

OPPFØLGINGSRAPPORT UNDERSØKELSE FOR OMRÅDELØFT SAUPSTAD-KOLSTAD

OPPFØLGINGSRAPPORT

UNDERSØKELSE FOR OMRÅDELØFT SAUPSTAD-KOLSTAD

Oppdragsnavn Undersøkelse for områdeløft Saupstad-Kolstad
Mottaker Trondheim kommune
Dokument type Rapport
Dato Januar 2021
Utført av Rambøll Management Consulting

Rambøll
Harbitzalléen 5
Postboks 427 Skøyen
0213 Oslo

T +47 22 51 80 00
<https://no.ramboll.com>

INNHOLDSFORTEGNELSE

	Sammendrag	3
1.	Innledning	7
1.1	Formålet med undersøkelsen	7
1.2	Undersøkelsens begrensning og resultatenes betydning	7
1.3	Metodisk design og datakilder	8
1.3.1	Geografisk avgrensning	9
1.3.2	Definisjon av sentrale begrep	10
1.4	Leseveileder	11
2.	Lokalbefolkningens vurderinger av områdeløftet	13
2.1	Lokalbefolkningens forståelse av områdeløftet	13
2.2	Involvering av befolkning og lokalmiljø	14
2.2.1	Samarbeid på tvers mellom aktører før og etter områdeløftet	15
2.3	Opplevde virkninger av områdeløftet	16
2.4	Tiltak informantene savner	17
2.5	Aldersvennlig bydel	18
2.6	Saupstad-Kolstad i fremtiden	18
3.	Demografi, livskvalitet og helse	19
3.1	Demografi	21
3.1.1	Befolkningssammensetning	21
3.1.2	Til- og fraflytting	22
3.2	Levekår	23
3.2.1	Levekårsindikatorer	23
3.2.2	Opplevelse av levekårsendringer	25
3.3	Bomiljø og trivsel	26
3.3.1	Beboerne trives godt i bydelen	26
3.3.2	Mange vil bli boende i bydelen	27
3.3.3	Et godt sted å vokse opp	28
3.3.4	Beboerne føler seg trygge	28
3.3.5	Beboerne trives med naboene og nabolaget sitt	29
3.3.6	Hva beboerne liker best med å bo på Saupstad-Kolstad	30
3.3.7	Hva beboerne liker minst med å bo på Saupstad-Kolstad	31
4.	Oppvekst og utdanning	33
4.1	Skoler på Saupstad-Kolstad	34
4.1.1	Frafall i videregående skole	35
4.1.2	Språkopplæring i skolen	35
4.1.3	Elevenes vurdering av læringsmiljø	36
4.1.4	Mobbing i skolen	38
4.1.5	Læringsutbytte	39
4.1.6	Et godt skoletilbud	40
4.2	Barnehager på Saupstad-Kolstad	41
4.2.1	Barnehagedekning	41

4.2.2	Barnehagedeltakelse	42
4.2.3	Et godt barnehagetilbud	43
5.	Arealbruk, bosammensetning og infrastruktur	44
5.1	Beskrivelse av arealene på Saupstad-Kolstad	46
5.1.1	Endringer i bebygde områder	46
5.1.2	Endringer i grøntområder og uterom	47
5.1.3	Endringer i infrastruktur	48
5.2	Boligmengde	49
5.2.1	Antall personer i husstanden	49
5.2.2	Trivsel i boligen	50
5.2.3	Borettslag	50
5.3	Synspunkter på trafikk og uteområder	51
5.3.1	Synspunkter på trafikk	51
5.4.2	Synspunkter på uteområder	53
6.	Møteplasser og deltakelse	54
6.1	Møteplasser og stedsbruk	55
6.1.1	Møteplasser	55
6.1.2	Stedsbruk	56
6.2	Opplevelse og bruk av området	58
6.2.1	Bygg	58
6.2.2	Grøntområder og uterom	60
6.2.3	Infrastruktur	61
6.3	Frivillighet og deltakelse	62
6.3.1	Deltakelse i frivillige organisasjoner eller arbeid	62
6.3.2	Innbyggere og lokale aktører om frivillighet og deltakelse	64
6.3.3	Fritidstilbud	65
6.3.4	Informasjon om aktiviteter og arrangementer	66
6.3.5	Innbyggere og lokale aktører om aktivitet i nærområdet	67
7.	Omdømme	68
7.1	Resultater fra omdømmemålingen	69
7.1.1	Generelt inntrykk og omdømme	69
7.1.2	Positive og negative aspekter ved Saupstad-Kolstad	69
7.1.3	Flytte til Saupstad-Kolstad	70
7.1.4	Stedsbruk på Saupstad-Kolstad	71
7.2	Utvikling i etterspørsel og salg av boliger	71
7.2.1	Boligprisutvikling	71
8.	Læringspunkter og anbefalinger	74
9.	Metode	76
9.1	Geografisk avgrensning	76
9.2	Kvantitative data	76
9.2.1	Registerdata og statistikk	77
9.2.2	Gjennomføring av beboerundersøkelsen	77
9.3	Kvalitative data	78
9.3.1	Gjennomføring av omdømmemåling	78
9.3.2	Gjennomføring av intervjuer med innbyggere og lokale aktører	79

SAMMENDRAG

Rambøll Management Consulting (Rambøll) har på oppdrag for Trondheim kommune gjennomført en undersøkelse for Områdeløft Saupstad-Kolstad. Undersøkelsen består av en oppfølgingsmåling etter nullpunktsmålingen som ble gjennomført ved områdeløftets oppstart i 2014, samt en kvalitativ undersøkelse bestående av intervjuer med innbyggere og lokale aktører.

Formål

Formålet med oppdraget har vært å undersøke utviklingen i bydelen i forbindelse med avslutningen av en 8-årig områdesatsing. Undersøkelsen er knyttet til blant annet demografi, trivsel, oppvekst og utdanning, areal- og stedsbruk, samt deltakelse. Vi har også sett nærmere på lokalbefolkningens vurdering av områdeløftet, og deres opplevelse av områdeløftets virkninger.

Undersøkelsens kvantitative del har bestått i en gjentakelse av nullpunktsmålingen, og omfatter kartlegging og analyser av følgende:

1. Statistikk og registerdata
2. Beboerundersøkelse
3. Omdømmemåling (panelundersøkelse)

Til undersøkelsens kvalitative del har vi gjennomført intervjuer med innbyggere og lokale aktører i området.

Undersøkelsens begrensning og resultatenes betydning

Undersøkelsen er først og fremst en kartlegging av utviklingen i Saupstad-Kolstad fra nullpunktsmålingen i 2014 til områdeløftets slutt i 2020, og det er foreløpig vanskelig å si noe om hvorvidt endringene som fanges opp av måleindikatorerne har sammenheng med områdeløftet. Det er dessuten enkelte forhold som bør tas i betraktning dersom en ønsker å undersøke virkninger og effekter av områdeløftet basert på dataene presentert i denne rapporten:

- ✓ **Prioriteringer:** Det har vært gjort prioriteringer av delmål basert på ressurser og rammebetingelser underveis. Ikke alle måleindikatorerne treffer prosjekter og prioriterte delmål godt nok.
- ✓ **Dataserier** for levekårsdata samsvarer mindre godt med områdeløftperioden
- ✓ **Pågående arbeid:** Flere av de største prosjektene i området var ikke ferdigstilte på undersøkelsestidspunktet.
- ✓ **Tid:** En seksårs periode er kort tid når man bruker måleindikatorer knyttet til demografi og levekår, som endrer seg langsomt.
- ✓ **Covid-19** har med høy sannsynlighet påvirket hvordan respondenter og informanter har svart i undersøkelser og intervjuer, da dataene er innsamlet under pandemien i 2020.

Kort oppsummering av hovedfunn

I det følgende presenteres de viktigste hovedfunnene knyttet til hvert av kapitlene i undersøkelsen. For ytterligere detaljer se oppsummeringene innledningsvis i hvert kapittel, eller les rapporten i sin helhet.

LOKALBEFOLKNINGENS VURDERINGER AV OMRÅDELØFTET

Kommunen har valgt en helhetlig tilnærming til områdeløftet på Saupstad-Kolstad, gjennom de strategiske satsningsområdene områdeutvikling, tjenesteutvikling og ressursmobilisering. En viktig del av arbeidet har vært å utvikle tiltak og prosjekter i samarbeid med innbyggerne og andre lokale aktører.

Informanter som representerer ulike aktører i lokalsamfunnet, opplever stort sett å ha blitt involvert i områdeløftet. Det har vært opprettet en rekke arrangementer og forum for involvering hvor beboere har fått mulighet for å delta i dialog og gi innspill. Ungdommen i området har også vært svært involvert og blitt hørt i prosessen. Lokalbefolkningen, og særlig de som har engasjert seg i områdeløftet, er svært fornøyde med medvirkningsmulighetene og -prosessene.

Det er opprettet nettverk og samarbeidsfora for lokale aktører for å styrke overganger og tjenesteutviklingen i området. Det relasjonelle, bevisstgjørende arbeidet med samarbeidsfokus og medvirkningsprosesser har hatt en vesentlig verdi, og mange sitter igjen med varige strukturer og sterkere samarbeid.

Lokalbefolkningen opplever at bydelen endelig prioriteres, og at områdeløftprogrammet ikke bare har igangsatt og gjennomført viktige prosjekter, men også bidratt til et større engasjement i og rundt bydelen. Blant annet trekker enkelte frem at områdesatsningen har ført med seg en rekke andre initiativer og goder, ved å sette søkelys på området.

Informantene mener at bydelen har blitt mer attraktiv og moderne, og områdeløftet har bidratt til å synliggjøre de positive sidene ved bydelen, noe som igjen er viktig for omdømmebygging. Videre mener majoriteten av informantene at satsingen på oppvekstområdet har vært spesielt verdifull. Dette handler om de fysiske oppgraderingene av skoler, barnehager og aktivitetsarenaer. Flere håper de nye skolebyggene vil tiltrekke seg dyktige lærere, og at området vil få flere barnefamilier og en mer variert demografi.

Til tross for at de fleste er svært fornøyde med innsatsen som er gjort under områdeløftperioden er det også mange som etterlyser flere sosiale tiltak, samt større fokus på mennesker og tjenester. Tjenesteutviklings- og ressursmobiliseringsområdet har i områdeløftperioden havnet litt i skyggen av satsningen på prosjekter innen områdeutvikling, og synes ikke å ha vært like høyt prioritert.

DEMOGRAFI, LIVSKVALITET OG HELSE

Befolkningsutviklingen på Saupstad-Kolstad har hatt en moderat oppadgående trend i områdeløftperioden, preget av at det har blitt en større andel eldre (50 år og eldre). Andelen innvandrere har gått gradvis opp og utgjør i 2020 i overkant av 40 prosent av befolkningen i bydelen.

Medianinntekten på Saupstad-Kolstad har hatt en reell vekst på 5 prosent i perioden 2009 til 2018, sammenliknet med 11 prosent i Trondheim kommune. I 2018 ligger omtrent en femtedel av områdets husstander under fattigdomsgrensen (EU60). Andelen som mottar sosialhjelp er også høyere på Saupstad-Kolstad enn i Trondheim for øvrig, men den har gått noe ned. Samtidig har andelen uføretrygdede økt noe. Andelen uten arbeid på Saupstad-Kolstad er 27,5 prosent, mens andelen i kommunen som helhet ligger på 16,7 prosent.

Et stort flertall av respondentene oppgir at de trives i bydelen (85 prosent), og flere regner med å bli boende i mange år fremover. Her ser vi særlig økning i aldersgruppen 30-39 år. Beboerne opplever bydelen som trygg, og majoriteten trives godt med nabolaget. Det beboerne synes er det beste med å bo på Saupstad-Kolstad er den geografiske plasseringen og miljøet i bydelen. Mens det de liker minst er ulike aspekter ved miljøet, herunder sosiale utfordringer.

Gjennom intervjuene finner vi at folk trives bedre etter områdeløftet, at de er mer stolte av å bo i bydelen nå og at området har blitt mer attraktivt. På spørsmål om hva informantene liker best ved å bo på Saupstad-Kolstad nevnes blant annet mangfold, fellesskapet og nabolaget, nærhet til marka, uterom og kollektiv-tilbudet. På den annen side svarer informantene at det de liker minst er områdets dårlige omdømme, samt oppgraderingsbehov.

I intervjuer med innbyggere og lokale aktører finner vi at informantene nesten er utelukkende positive i sin beskrivelse av befolkningens livskvalitet, og mange har tro på at levekårsstatistikken på sikt vil endres i en positiv retning. Samtidig er det flere som svarer at de ikke har forutsetninger for å kunne si noe om livskvalitet og levekår, mens enkelte ikke tror områdeløftet treffer de svakeste.

OPPVEKST OG UTDANNING

Saupstad-Kolstad har historisk hatt den største andelen minoritetsspråklige i Trondheim kommune. 34 prosent av elevene på Saupstad-Kolstad hadde særskilt norskopplæring skoleåret 2014/2015, men andelen har gått ned til 22,7 prosent skoleåret 2019/2020.

Elevundersøkelsen utført av Utdanningsdirektoratet viser at både barneskoleelevene og ungdomsskoleelevene på Saupstad-Kolstad har en ganske lik opplevelse av skolehverdagen som elevene i kommunene ellers, men med noe variasjon mellom indikatorer. Ungdomsskoleelevene oppgir enten likt eller mer positivt på de fleste områder nå, sammenliknet med tidligere. Når det gjelder resultatene på de nasjonale prøvene gjør skolene på Saupstad-Kolstad det noe dårligere enn Trondheim kommune som en helhet.

Fra beboerundersøkelsen ser vi at de aller fleste er positive til både skole- og barnehagetilbudet. Den største endringen fra nullpunkt- til oppfølgingsundersøkelsen er at andelen som synes at skoletilbudet er «veldig bra» har økt fra 26 prosent til 37 prosent. Barnehagedekningen i området har gått opp fra 80 til 89 prosent, men andelen barn med bostedsadresse Saupstad-Kolstad som går i barnehage har gått ned fra 90 til 83 prosent mellom 2013 og 2019. Det er færre som oppgir at de har barn i barnehagealder og færre som har barn i lokale barnehager. Blant de som oppgir at de har barna sine i en lokal barnehage, var det i 2014 en overvekt av norske foreldre, mens det i 2020 er en stor overvekt av innvandrere.

AREALBRUK, BOSAMMENSETNING OG INFRASTRUKTUR

I områdeløftperioden har flere bygg på Saupstad-Kolstad fått estetiske og funksjonelle løft, i tillegg til at det er kommet til nye læringsbygg. Grøntområder og uterom er oppgraderte, det er etablert flere lekeplasser og områder som innbyr til aktivitet. Det er også gjort endringer i infrastrukturen med forbedring av gangstier og nye metrobusstasjoner. De nye områdene brukes flittig, og innbyggerne er svært fornøyde med områdeutviklingen.

Når det gjelder boligsammensetningen på Saupstad-Kolstad har denne forblitt uendret mellom 2014 og 2020. Blokker/leiegårder utgjør fremdeles den aller største andelen boliger (86 prosent) og over halvparten av boligene har 3 eller færre rom. De fleste bor enten alene eller sammen med én annen person.

Nesten samtlige av respondentene føler seg trygge i trafikken i bydelen (88 prosent). Det er enkelt å komme seg fra et sted til et annet, både med bil (86 prosent) og til fots (95 prosent). Nesten alle oppgir at de synes kollektivtilbudet er bra (87 prosent). Undersøkelsen viser også at beboerne mener at bydelen har trygge uteområder for barn og unge.

MØTEPLASSER OG DELTAKELSE

Det er betydelig flere som oppgir at de synes at det er gode møteplasser på Saupstad-Kolstad i 2020 enn i 2015 (fra 59 til 67 prosent), med størst økning blant de mellom 30 og 39 (+25 prosentpoeng). Av de stedene som benyttes mest finner vi Saupstadsenteret (84 prosent), skogsområder i nærheten (77 prosent) og felles uteområder (69 prosent). Mer enn 2 av 3 oppgir at de benytter seg av turmuligheter i nærmiljøet. Omtrent 1 av 5 personer i bydelen deltar i frivillig arbeid. Dette er en liten nedgang fra 2015.

Synet på fritidstilbudene for barn og unge i bydelen er overveldende positivt, mens inntrykket av tilbudet for voksne er noe mindre positivt. Når det gjelder informasjon om aktiviteter og arrangementer, er det derimot langt flere positive svar blant de eldre enn de yngre.

I intervjuene med innbyggere og lokale aktører finner vi at lokalbefolkningen er svært fornøyd med nye bygg, endringer i infrastruktur og den fysiske oppgraderingen i området Saupstad-Kolstad. De fleste tror at oppgraderingen vil bidra til å gi stedet et bedre omdømme, i tillegg til at innbyggerne vil trives bedre. Her trekkes særlig nye Heimdal videregående skole, Kolstad Arena og Saupstadsenterets nye gjennomgang frem. Lokalbefolkningen er også begeistret for endringene i grøntområder og uterom, blant annet kunst i offentlig rom og Dalen aktivitetspark. Når det gjelder infrastrukturen i bydelen er det særlig oppgraderingen av gang- og sykkelveiene i bydelen, samt kunst og belysning i undergangene som vektlegges som viktig.

OMDØMME

I omdømmemålingene fra både 2014 og 2020 omtaler paneldeltakerne Saupstad-Kolstad som en bydel med dårlig rykte, preget av en høy andel personer med innvandrerbakgrunn og personer med dårlig økonomi. De fleste nevner blokkbebyggelsen og kommunale boliger på spørsmål om hva som karakteriserer bydelen, og enkelte bruker også begreper som «ghetto» og «slum» når de skal beskrive området.

På den annen side er det i 2020 også en del som assosierer Saupstad-Kolstad med idrett og aktivitetsmuligheter. Dette er det samme som nevnes når deltakerne får spørsmål om hva som er det beste med området. Andre positive aspekter som trekkes frem er blant annet kollektivtilbud, fornyelser og bydelens mangfold. Dette er til forskjell fra 2014, da panelet pekte på rimelige priser og store leiligheter som det mest positive aspektet ved bydelen.

Justert for generell prisvekst (KPI), har det vært en negativ boligprisutvikling på Saupstad-Kolstad i perioden 2014 til 2019. Utviklingen har vært positiv for Trondheim kommune som helhet i samme periode.

1. INNLEDNING

Rambøll har i perioden juni 2020 til desember 2020 arbeidet med en *undersøkelse for områdeløft Saupstad-Kolstad* på oppdrag for Trondheim kommune. Undersøkelsen er den andre av to undersøkelser knyttet til områdesatsningen i bydelen Saupstad-Kolstad, og kan anses som en *oppfølgingsmåling* etter nullpunktundersøkelsen som ble gjennomført i 2014.¹ I gjennomføringen av oppdraget har vi undersøkt utviklingen i bydelen i forbindelse med områdeløftet, knyttet til demografi, trivsel, oppvekst og utdanning, areal- og stedsbruk. Vi har også sett nærmere på innbyggere og lokale aktørers opplevelse av områdeløftet, og deres tanker om områdeløftets mulige virkninger.

1.1 FORMÅLET MED UNDERSØKELSEN

Formålet med undersøkelsen har vært å kartlegge den nåværende situasjonen i bydel Saupstad-Kolstad knyttet til områdeløftprogrammet som ble igangsatt i 2013, og å se på utviklingen i bydelen fra nullpunktsmålingen fra 2014 til i dag. Dette er gjort gjennom en kvantitativ oppfølging av den tidligere undersøkelsen, samt en kvalitativ undersøkelse av områdeløftets opplevde virkning.

Undersøkelsens kvantitative del har, i likhet med nullpunktsmålingen, tatt utgangspunkt i utfordringer som er identifisert i Områdeløft Saupstad-Kolstad innenfor følgende områder: *levestandardmessige forhold, demografiske utfordringer, læringsmiljø og læringsresultater, sosiale forhold, fysiske forhold, omdømme og boligstruktur*. Den kvalitative delen av undersøkelsen har omhandlet lokale aktører og befolkningens opplevelse av områdeløftet og endringer som følge av denne innsatsen.

For å kartlegge den nåværende situasjonen har vi tatt utgangspunkt i tilgjengelig statistikk

og registerdata, i tillegg til at det er gjennomført en beboerundersøkelse og en omdømmemåling. Beboerundersøkelsen har hatt som formål å gi mer dyptgående innsikt i beboernes egen opplevelse av bokvalitet, bomiljø, trivsel og hverdagsliv på Saupstad-Kolstad.

Hensikten med omdømmemålingen har vært å innhente kunnskap om bydelens omdømme blant befolkningen i andre områder av Trondheim. Den gir også et bilde av utvikling i områdets omdømme gjennom områdeløftperioden.

Den kvalitative undersøkelsen har bestått av samtaler (intervjuer) med innbyggere og lokale aktører i bydelen. Hovedhensikten med samtalene har vært å innhente kunnskap om lokale aktører og befolkningens kjennskap og oppfatning av områdesatsningen, samt å fange opp hva de mener områdeløftet har bidratt til.

1.2 UNDERSØKELSENS BEGRENSNING OG RESULTATENES BETYDNING

Denne oppfølgingsundersøkelsen er først og fremst en kartlegging av utviklingen i Saupstad-Kolstad fra nullpunktsmålingen i 2014 til områdeløftets slutt i 2020. Det er foreløpig vanskelig å si noe om hvorvidt endringene som fanges opp av måleindikatorerne har sammenheng med

eventuelle effekter av områdeløftet. Dette kan forklares av flere forhold.

PÅGÅENDE ARBEID

Flere av de største endringene er pågående og var ikke ferdigstilt på undersøkelsestidspunktet. Dette gjelder flere viktige prosjekter som bl.a. bygging av skoler,

¹ Rambøll Management Consulting (2015) «Kvantitativ undersøkelse for områdeløft Saupstad-Kolstad»

aktivitetspark og gangbru til Tillersiden. Det er sannsynlig at prosjektene vil ha positiv innvirkning på indikatorer knyttet til oppvekst og utdanning, trivsel og arealbruk m.m., men dette vil ikke bli målbart før en tid etter ferdigstilling.

Byggeprosjektene kan imidlertid ha medført forstyrrelser og støy for deler av befolkningen nær byggeplassene, og kan derfor ha hatt negativ innvirkning på enkelte måleindikatorer, slik som eksempelvis trivsel. Videre har byggeprosjektene ført til endringer i både barnehage- og skoletilbudet, med blant annet midlertidige tilbud innenfor og utenfor området, på en måte som kan ha påvirket trivsel, tilhørighet og opplevelse av bydelen.

PRIORITERINGER

Satsninger som går over flere år vil ofte justeres og spisses etter hvert som man får oversikt og mer kunnskap. Gjennom prosjektperioden har programledelsen sett behov for å prioritere delmål, prosjekter og tiltak etter foreliggende rammebetingelser, samt hva som har vært gjennomførbart og hensiktsmessig sett opp mot den tidsbegrensede perioden for områdeløftet. Det er derfor ikke sikkert gjennomførte tiltak og initiativer treffer alle de prebestemte² måleindikatorene.

DATASERIER

Den tilgjengelige dataserien for levekårsdataene i undersøkelsen strekker seg fra 2009 til 2018 og samsvarer derfor dårlig med perioden for områdeløftet. De større

1.3 METODISK DESIGN OG DATAKILDER

Den kvantitative delen av undersøkelsen har omfattet de samme datakildene og aktivitetene i oppfølgingsmålingen som i nullpunktsmålingen. Dette inkluderer kartlegging og analyser av følgende:

1. Statistikk og registerdata
2. Beboerundersøkelse
3. Omdømmemåling (panelundersøkelse)

prosjektene og initiativene i området har funnet sted i siste halvdel av områdeløftperioden, og det er lite sannsynlig at eventuelle virkninger av disse kan fanges opp av levekårsdataene fra 2018 i noen særlig grad.

TID

Det har kun gått seks år fra nullpunktsmålingen og til oppfølgingsmålingen i 2020. Dette er for kort tid til å kunne se noen tydelige virkninger av satsningen på måleindikatorer som levekår, demografi o.l. Målsettingene for områdeløftet er store, og det er for tidlig å kunne si noe om måloppnåelsen i områdeløftet per i dag. Dette har både sammenheng med at det er gått for kort tid siden områdeløftets start, men også med de ovenfornevnte forholdene.

COVID-19

Datainnsamlingen ved beboerundersøkelsen og samtalene med befolkningen i bydelen ble gjennomført samtidig med den pågående Covid-19-pandemien, høsthalvåret i 2020. Det er sannsynlig at dette i noen grad påvirker hvordan respondenter og informanter har svart i undersøkelsen og i samtalene, og kan særlig ha innvirkning på spørsmål knyttet til arealbruk og trivsel.

Rambøll oppfordrer til at undersøkelsen leses som en foreløpig oppfølgingsundersøkelse. Dersom det er behov for kunnskap om områdeløftets måloppnåelse, vil det være nødvendig med en sluttevaluering noe lengre frem i tid.

En stor del av datagrunnlaget for undersøkelsen er hentet fra eksisterende statistikk og registerdata om levekår, demografi og øvrige sosiale- og fysiske forhold på Saupstad-Kolstad, samt data om boligstruktur, læringsmiljø og -resultater. Disse dataene er i hovedsak innhentet fra Trondheim kommune, Utdanningsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

² Undersøkelsen omfatter indikatorer og statistikk som ble valgt ut i henhold til avgrensninger gjort i forbindelse med områdeløftets forprosjekt.

Innbyggerundersøkelsen ble gjennomført i form av spørreskjema per telefon, etter samme prosedyre som ved datainnsamlingen til nullpunktsmålingen i 2014. Respondentene ble valgt tilfeldig ut fra postnumre på Saupstad-Kolstad. Undersøkelsen ble gjennomført blant 300 innbyggere i 2014 og 255 i 2020, noe som sikrer god representativitet. Det er noe demografisk variasjon mellom de to rundene og ved begge undersøkelsestidspunktene var det en overvekt av respondenter på 50 år eller eldre som deltok i undersøkelsen. Les mer om gjennomføringen og analysen av undersøkelsen i metodekapittelet.

Omdømmemålingen ble gjennomført med de samme personene i 2020 som i 2014, men med noe frafall. Rekruttering og gjennomføring beskrives kort i det følgende. I 2014 ble det opprettet et panel bestående av husstander fra ulike områder i Trondheim kommune, med unntak av Saupstad-Kolstad. Utvalgskriteriene som ble benyttet i rekrutteringen sørget for at panelet bestod av husstander med variasjon når det

gjaldt bosted, alder, inntekt, sivil status og hvorvidt de hadde hjemmeboende barn eller ikke.

For å opprettholde et panel bestående av *minst* 25 husstander i 2020, rekrutterte vi i 2014 50 husstander. Omdømmemålingen ble deretter gjennomført i 2020 med 36 husstander. Det vil si at 14 husstander falt fra før første gjennomføring, noe som tilsvarer et frafall på 28 prosent. I 2020 deltok 26 av de 36 husstandene som deltok ved nullpunktsmålingen.

Den kvalitative delen av undersøkelsen besto i 24 intervjuer med lokale aktører og innbyggere på Saupstad-Kolstad. Informantene representerer ulike deler av bydelen, og har supplert den kvantitative datainnsamlingen med ulike perspektiver på områdeløftet, blant annet knyttet til hvilke endringer og virkninger arbeidet har bidratt til.

For en grundigere og mer detaljert beskrivelse av det metodiske designet henvises det til rapportens kapittel 9.

1.3.1 GEOGRAFISK AVGRENSNING

Saupstad-Kolstad ligger ca. 12 km sør for Trondheim sentrum. Området grenser mot Heimdal i sør, Huseby og Bymarka i Vest, Flatåsen i Nord og Bjørndalen med jernbane og vei i øst.

Den geografiske avgrensningen i denne undersøkelsen følger i stor grad de avgrensninger som ble definert i forprosjektet for Områdeløft Saupstad-Kolstad.³ Her er den geografiske avgrensningen definert til å gjelde

skolekretsene Saupstad og Kolstad, med unntak av Husebyområdet som ligger vest for Kongsveien. Fokuset for Områdeløftet er geografisk sammenfallende med levekårssonen «Saupstad» i Levekårsundersøkelsen for Trondheim 2011.

Følgende foto viser Saupstad-Kolstad fra luften. Videre illustrerer bildet det avgrensede området som blir omfattet av områdeløftet.

³ Trondheim kommune(2013). «Status Saupstad-Kolstad. En beskrivelse av bydelen».

Figur 1.1 Satellittfoto av Saupstad-Kolstad. Undersøkelsens geografiske avgrensning

Kilde: Foto, Trondheim kommune

1.3.2 DEFINISJON AV SENTRALE BEGREP

Statistikken som ligger til grunn for noen av indikatorene i denne rapporten har ulike betegnelser og definisjoner av innvandrere. Vi redegjør derfor for hva vi legger i disse

begrepene i det følgende. Vi bruker fire begreper for å beskrive personers bakgrunn i denne rapporten:

Begrep	Beskrivelse
<i>Norsk bakgrunn</i>	Med «norsk» mener vi personer som er norskfødte og som har norskfødte foreldre
<i>Utenlandsk bakgrunn</i>	Med «utenlandsk bakgrunn» mener vi personer der begge foreldrene deres er født i utlandet.
<i>Andregenerasjonsinnvandrere</i>	Andregenerasjonsinnvandrere er personer som er født i Norge, men hvor minst én av foreldrene er født utenfor Norge
<i>Førstegenerasjonsinnvandrere</i>	Med førstegenerasjonsinnvandrere mener vi personer som ikke er født i Norge og som ikke har norskfødte foreldre
<i>Ikke-vestlig bakgrunn</i>	Begrepet omfatter både første- og andregenerasjonsinnvandrere med bakgrunn fra Asia (inkludert Tyrkia), Afrika, Latin-Amerika, Oseania (ekskl. Australia og New Zealand) og Europa (ekskl. EU/EØS)

1.4 LESEVEILEDER

Denne rapporten er delt inn i ni kapitler. Det første kapitlet gir innblikk i lokale aktører og befolkningens opplevelse av områdeløftet. De fire påfølgende kapitlene er strukturert etter de fire målsettingene som er nedskrevet i områdeprogrammet for Saupstad-Kolstad. Målsettingene kan ha overlappende indikatorer. Disse har vi valgt å plassere tematisk, og i tråd med strukturen for nullpunktsmålingen, fremfor å gjøre gjentagende beskrivelser. De tre siste kapitlene gir en beskrivelse av henholdsvis bydelens omdømme, samt læringspunkter og anbefalinger, og til sist i rapporten beskrives den metodiske gjennomføringen av undersøkelsen.

KAPITTEL 2: LOKALBEFOLKNINGENS VURDERINGER AV OMRÅDELØFTET

Kapitlet er basert på intervjudata fra intervjuer med innbyggere og lokale aktører som forteller om sin **vurdering av områdeløftet og opplevde virkninger**.

KAPITTEL 3: DEMOGRAFI, LIVSKVALITET OG HELSE

Dette kapitlet gir en beskrivelse av nåsituasjonen når det gjelder **befolkningssammensetningen** på Saupstad-Kolstad, til- og fraflytting til bydelen, samt

befolkningens **levestandard**. I tillegg gis det også en redegjørelse for beboernes egne vurderinger av **trivsel** på Saupstad-Kolstad.

KAPITTEL 4: OPPVEKST OG UTDANNING

I kapitlet får leseren en beskrivelse av nåsituasjonen knyttet til **oppvekst og utdanningsmiljø** på Saupstad-Kolstad. I tillegg ser vi nærmere på funn fra beboerundersøkelsen knyttet til oppveksts- og utdanningsmulighetene i bydelen.

KAPITTEL 5: AREALBRUK, BOSAMMENSETNING OG INFRASTRUKTUR

I dette kapitlet beskrives endringer i **bebyggelse, grøntområder, uterom og infrastruktur** på Saupstad-Kolstad. Videre gjøres det rede for beboernes vurderinger knyttet til bolig og aktivitet i borettslagene, syn på uteareal og infrastruktur med utgangspunkt i resultater fra beboerundersøkelsen.

KAPITTEL 6: MØTEPLASSER OG DELTAKELSE

Dette kapitlet beskriver beboernes syn på bydelens **møteplasser**. Videre undersøkes innbyggernes stedsbruk og **deltakelse** i frivillige organisasjoner og arbeid.

KAPITTEL 7: OMDØMME

I dette kapitlet presenteres data knyttet til Saupstad-Kolstads **omdømme**, herunder resultater fra **omdømmemålingen** og beskrivelse av prisutvikling og salg av boliger i området.

KAPITTEL 8: LÆRINGSPUNKTER OG ANBEFALINGER

I dette kapitlet løfter vi frem noen utvalgte **læringspunkter og anbefalinger** i forbindelse med områdeløft Saupstad-Kolstad, både med tanke på det videre arbeidet i bydelen, og knyttet til fremtidige områdeløft og -satsninger.

KAPITTEL 9: METODE

Dette siste kapitlet gir en grundig beskrivelse av undersøkelsens **metodiske** gjennomføring, og kan anses som et tillegg til delkapittel 1.3.

2. LOKALBEFOLKNINGENS VURDERINGER AV OMRÅDELØFTET

I dette kapitlet ser vi nærmere på lokalbefolkningens forståelse og vurdering av områdeløftet. Basert på intervjudata fra samtaler med både innbyggere og lokale aktører beskrives informantenes involvering og opplevde virkninger av områdeløftet. Avslutningsvis i kapitlet ser vi nærmere på hva innbyggerne savner, hvorvidt de mener bydelen er aldersvennlig, og hvordan de ser for seg Saupstad-Kolstad i fremtiden.

Figur 2.1 Snarvei ved Bjørndalen

Kilde: Trondheim kommune.

Rapporten kan ikke si noe om effekten av områdeløftet, de ulike strategiområdene eller tiltakene. Dette er for tidlig med henblikk på gjenstående arbeid og ferdigstilling av prosjekter, samt at datagrunnlaget for undersøkelsen ikke er tilstrekkelig for å kunne si noe sikkert knyttet til måloppnåelse og effekt.

2.1 LOKALBEFOLKNINGENS FORSTÅELSE AV OMRÅDELØFTET

Gjennom intervjuene med innbyggere og lokale aktører i bydelen Saupstad-Kolstad har vi søkt å få kunnskap om befolkningens forståelse av områdeløftet og bakgrunnen for satsningen. Informantenes oppfatning av hvorfor områdeløftet ble iverksatt stemmer godt overens med kommunens egen argumentasjon. Mange kjenner til levekårsundersøkelsen fra 2011 og anser bydelenes lave resultater her som hovedårsaken til områdeløftet. Andre viser til Saupstad-Kolstads omdømme som et av de mer utsatte områdene i Trondheim, og den høye andelen innvandrere, som viktige årsaker. Noen viser også til lokale aksjoner som fikk politikere på banen.

Samtlige av informantene kjenner godt til områdeløftet og mange av dem har vært involvert på ett eller annet nivå. Noen av informantene er ansatt i stillinger direkte knyttet til områdeløftet eller i virksomheter som har vært en del av satsningen, mens andre har jobbet frivillig eller benyttet seg av medvirkningsmuligheter. Det bør nevnes at informantenes kjennskap til områdeløftet reflekterer måten de har blitt rekruttert til intervjuene på,⁴ samtidig som det også reflekterer områdeløftets brede involvering av lokale aktører og bydelens innbyggere gjennom hele prosessen.

⁴ Se metodekapittel 9.3

2.2 INVOLVERING AV BEFOLKNING OG LOKALMILJØ

Kommunen har valgt en helhetlig tilnærming til områdeløftet på Saupstad-Kolstad, gjennom de strategiske satsningsområdene områdeutvikling, tjenesteutvikling og ressursmobilisering. I tillegg til konkrete tiltak og prosjekter, har involvering av lokalbefolkningen og forankring av prosjekter gjennom prosjektledelse vært en viktig del av arbeidet innen tjenesteutvikling og ressursmobilisering. Involveringen av lokalbefolkningen har, med høy sannsynlighet, bidratt til å redusere interessekonflikter, sørge for lokalt eierskap og lette den politiske beslutningsprosessen. Tanken var at dette i sin tur skulle bidra til å heve resultatene og å sikre videreføring av tiltakene i linja. Gjennom intervjuene har informantene uttalt seg om hvordan de selv har medvirket og hvordan de opplever at befolkningen og aktører i bydelen generelt har blitt involvert i områdeløftet.

Informanter som representerer ulike aktører i lokalsamfunnet, opplever stort sett å ha blitt involvert i områdeløftet. Disse har gjerne hatt en rolle i forbindelse med et konkret prosjekt, mottatt løpende informasjon, osv. Noen av disse aktørene forteller at de har lyktes med å involvere og engasjere sine brukergrupper, mens andre synes det har vært vanskelig å få tak i innbyggere som ønsker å bidra i medvirkningsprosesser knyttet til spesifikke prosjekter. Noen tror dette dels kan skyldes at man ikke har nådd ut til alle med informasjon, noe som har gjort at oppmøtet på enkelte medvirkningsarenaer har vært begrenset. Ut fra intervjuene, virker det som det også er litt ulikt hvor stort fokus de ulike aktørene har hatt på brukermedvirkning.

Gjennom områdeløftet er det opprettet en rekke arrangementer og forum for involvering av innbyggere, eksempelvis bydelsmøter hvor alle innbyggere har blitt invitert for å få informasjon og se tegninger fra arkitekter, og borettslagsforum hvor beboere har fått mulighet for å delta i dialog og gi innspill.

Overordnet sett har vi inntrykk av at det er satset stort på involvering i områdeløftet, og at det er lagt godt til rette for medvirkningsprosesser. Flere informanter sier også at de har lagt merke til at ungdom har blitt involvert og fremhever dette som et svært positivt trekk ved områdeløftet.

På spørsmål om lokal medvirkning, påpekes det at medvirkning er selve kjernen i metodikken områdeløftet har jobbet etter. Dette er et svært viktig prinsipp som blant annet bidrar til å løfte holdninger og tro på seg selv og området, samtidig som det har bidratt til å gi innbyggerne et eierforhold og ansvarsfølelse overfor området, noe som kanskje bidrar til at man tar bedre vare på omgivelsene sine.

Ungdommen selv forteller i intervjuene at de synes det har vært kjempefint å være med i prosesser, bli lyttet til og få bestemme så mye selv. Ungdommene i bydelen er mobilisert gjennom en rekke ulike prosjekter, slik som planlegging av Dalen aktivitetspark, gjennomføring av bærekraftuke, blomsterløkaksjonen, innovasjonshub, m.m. I dette arbeidet spiller prosjektleder og skolens samfunnskontakt en viktig rolle, ettersom de sørger for et godt samarbeid mellom skolen og lokalsamfunnet, og bidrar til å engasjere elevene i nærmiljø saker.

En vi intervjuet forteller at det var stort fokus på medvirkning i starten av områdeløftet og at deres behov og ønsker for bydelen ble vektlagt, men at det både ble mindre informasjon og færre samlingspunkter etter hvert. En annen forteller om frustrasjon knyttet til prosessen med sammenslåing av skolene, hvor det var vanskelig å komme gjennom med sine meninger. Andre igjen er usikre på hvor godt man har nådd ut til alle innbyggergrupper, for eksempel minoritetsspråklige, og hvorvidt muligheten til medvirkning har blitt grepet godt nok av innbyggerne.

2.2.1 SAMARBEID PÅ TVERS MELLOM AKTØRER FØR OG ETTER OMRÅDELØFTET

For å bidra til å styrke overganger og tjenesteutviklingen i området og videre bidra til at bydelens lokale aktører drar i samme retning, har områdesatsningen også lagt vekt på samarbeidet mellom aktørene. Dette er gjort gjennom blant annet å opprette samarbeidsgrupper og nettverk.

De vi intervjuet opplever samarbeidet på tvers mellom aktører noe ulikt, avhengig av eget ståsted. Gjennomgående opplever kommunale aktører på oppvekstfeltet samarbeidet på tvers som svært godt. Mange påpeker at de har hatt samarbeid på tvers tidligere også, men at samarbeidet har blitt bedre med områdeløftet. Noen forteller at de sitter i samarbeidsgrupper eller nettverk på tvers, samt har vært på studietur/hospitering sammen, noe som har bidratt til tettere samarbeid. Ikke minst har det felles forumet bidratt til at aktørene fra de ulike enhetene har blitt bedre kjent med hverandre og hva de ulike jobber med, noe som har senket terskelen for å ta kontakt og opprette nye samarbeidsprosjekter.

En mulig virkning av samarbeidene er at enhetene begynner å tenke mer felles og utover egen enhet. Dette samsvarer med funn fra intervjuene der enkelte forteller at det er mer dialog på tvers av enhetene nå, og at de opplever et større ønske om å løfte sammen enn tidligere. Flere informanter mener videre at hele sektoren for barn og unge (0-18) er styrket.

At samarbeid kan være krevende å prioritere i en hektisk hverdag, er noe flere påpeker. Det blir derfor viktig at noen holder i samarbeidet også etter at områdeløftet er avsluttet. Her kan samlokalisering av tjenester ha en positiv

innvirkning. Enkelte informanter forteller at de har opplevd dette, og at de har planer om enda mer samlokalisering som kan bidra til ytterligere samarbeid i fremtiden.

Enkelte informanter peker på helt konkrete resultater av samarbeidet, som eksempelvis Kulturdag som grunnskolen og kulturskolen har samarbeidet om. Ungdommene vi har intervjuet ser noen endringer, men synes fortsatt silotenkning preger offentlig sektor. De mener det er viktig å stadig fokusere på forbedrede samarbeidsstrukturer.

Figur 2.2 Blomsterløkaksjonen 2018

Kilde: Trondheim kommune

Det er et overordnet inntrykk blant de vi intervjuet fra frivilligheten at samarbeidet mellom de lokale aktører på Saupstad-Kolstad er godt. Noen peker på konkrete samarbeid rundt arrangementer mellom kommune, frivillighet og områdeløftet, men kjenner noe mindre til samarbeidet de kommunale enhetene imellom. Noen informanter påpeker også at det kan være personavhengig hvor godt samarbeidene fungerer, og ser behov for mer avtalefestet eller strategisk samarbeid.

2.3 OPPLEVDE VIRKNINGER AV OMRÅDELØFTET

I intervjuene spurte vi også informantene om hvor tilfreds de har vært med endringene fra områdeløftet alt i alt. En overvekt av de vi intervjuet er generelt svært fornøyd med områdeløftet på Saupstad-Kolstad. Flere påpeker at området har fått et stort løft og at bydelen har blitt mer attraktiv og moderne. Mange informanter sier videre at områdeløftet har bidratt til å synliggjøre positive sider ved bydelen, gjennom for eksempel avisoppslag og omtale. Dette vurderes som viktig i forbindelse med omdømmebygging og tiltrekking av nye innbyggere.

Informantene er spesielt fornøyd med de fysiske endringene i bydelen, men etterlyser noe mer fokus på sosiale endringer. Mange understreker også at de opplever å sitte igjen med mange varige strukturer i bydelen etter områdeløftet. Samtidig er mange opptatt av at det er viktig å opprettholde arbeidet og vedlikeholde nybyggene, og at det fortsatt er mye arbeid som gjenstår.

Når vi spurte dem om hvilke endringer som er mest verdifulle, fremhever en overvekt av informantene satsingen på oppvekstområdet som spesielt verdifullt. Både informanter med spesiell tilknytning til skole, men også til frivilligheten og næringsliv mener dette. Disse informantene peker i stor grad på fysiske oppgraderinger av skoler, barnehage og aktivitetsarenaer som de mest verdifulle endringene områdeløftet har ført med seg. Mange ytrer også et håp om at de nye skolebyggene vil tiltrekke seg dyktige lærere og til sammen vil bidra til at flere barnefamilier ønsker å flytte til bydelen, og at bydelens omdømme endres til det positive.

I tillegg er det flere informanter som understreker at det har skjedd verdifulle endringer i parkområder og gravlunden, som oppleves som bedre tilrettelagt for bruk, og som ivaretar behovet for en møteplass. Flere informanter peker på det estetisk flotte uttrykket som både bygninger og uteområder har fått, samt kunst og andre visuelle uttrykk, er et viktig bidrag for å gi bydelen status blant utenforstående, i tillegg til å gi innbyggerne stolthet over bydelen de bor i.

I tillegg til disse synlige, fysiske endringene, er det et par informanter som mener det relasjonelle, bevisstgjørende arbeidet som er gjort, er av vesentlig verdi. Dette handler blant annet om nye samarbeidsstrukturer som er etablert og tiltak for å styrke ungdommenes stemme, medvirknings- og påvirkningskraft.

Det er også flere informanter som sier de synes det er vanskelig å vurdere endringene opp mot hverandre fordi det er helheten som oppleves som god. Informantene forklarer at de opplever at bydelen endelig prioriteres, og at områdeløftprogrammet ikke bare har igangsatt og gjennomført viktige prosjekter, men også bidratt til et større engasjement i og rundt bydelen. Blant annet trekker enkelte frem at områdeløftet har ført med seg en rekke andre initiativer og goder, ved å sette søkelys på området. I tillegg nevner enkelte også at områdeløftet har medført en økt forståelse for hvordan kommunen er organisert med henblikk på saksbehandling, rolle og ansvarsområde, noe som fremstår som svært nyttig for bl.a. borettslagene.

Figur 2.3 Avduking av kunstverket «Humans» av Erik Priot

Kilde: Trondheim kommune

2.4 TILTAK INFORMANTENE SAVNER

Det er flere informanter som etterlyser litt flere sosiale tiltak, samt større fokus på mennesker og tjenester. Flere sier at prosjekter og tiltak knyttet til tjenesteutvikling og ressursmobilisering har vært mindre synlige sett i forhold til prosjekter og tiltak innen områdeutvikling. Noen av de vi har intervjuet sikter spesielt til de mange hjemmевærende menneskene i bydelen, som ikke nødvendigvis har blitt nådd gjennom områdeløftets tiltak.

Det er flere av innbyggerne vi intervjuet som skulle ønske området hadde et sosialt møtested i form av et serveringssted eller en pub, og enkelte påpeker at bydelskaféen har for korte åpningstider. Noen mener også det burde være flere tiltak rettet mot ungdom og fritid, mens andre igjen foreslår at områdeløftet burde ha flere tiltak for eldre. Én

savner fortsatt en arena ungdom kan oppholde seg på fritiden, og at det kunne bidratt til at andre innbyggere følte seg tryggere andre steder i bydelen.

Når det gjelder fysiske endringer, er det flere som peker på at Saupstadsenteret fortsatt har behov for oppgraderinger, men at de vet det er planer for å utvikle senterområdet videre. Disse informantene savner flere butikker, som kunne gjort senteret mer attraktivt.

Utover dette er det flere innbyggere som savner tydeligere ansvar for vedlikehold, som snømåking og strøing på vinteren, vasking av tagging og plenklipping. Dersom dette mangler vil noen av utbedringene fra områdeløftet forfalle over tid. Én informant synes kommunen bør rydde vekk gamle greiner og trestammer etter felling av trær.

2.5 ALDERSVENNLIG BYDEL

Ettersom Saupstad-Kolstad er én av tre pilotbydeler i arbeidet med aldersvennlig by, stilte vi innbyggere og lokale aktører spørsmål om hvorvidt de opplever bydelen som aldersvennlig.

De fleste av informantene oppgir at de opplever Saupstad-Kolstad som en aldersvennlig bydel. De trekker frem at innbyggerne har det meste de trenger i nærheten, slik som butikker, apotek, fine uterom, opplyste gangveier og nærhet til marka. Mange trekker også frem metrobusen, med mange avganger og kort kjøretur til sentrum.

At området har mange bilfrie gangveier anses som svært positivt, særlig for barnefamilier og

eldre. Det samme gjelder hvilebenkene på torget og på Søbstad vandresti. Samtidig er det også noen som synes det mangler møteplasser i bydelen, både for eldre og for unge voksne. Bydelskaféen har korte åpningstider og omtales av enkelte som traust og kjedelig, og det finnes ingen serveringssteder man kan møtes for å ta en øl.

Det er også noen av informantene som ikke synes bydelen er aldersvennlig. Dette begrunnes stort sett med at det er for lite variasjon i boligsammensetningen og få boliger som er attraktive for familier med flere barn, noe som medfører at familier som ønsker å få bedre plass må flytte fra området. Samtidig vektlegges det at både barn, unge, voksne og eldre trives godt.

2.6 SAUPSTAD-KOLSTAD I FREMTIDEN

Gjennom intervjuene kommer det frem at det er mange som ser lyst på fremtiden på Saupstad-Kolstad. De tror at endringene områdeløftet har medført vil bidra til at stedet får et bedre omdømme, og flere både håper og tror at barnefamilier vil ønske å flytte til bydelen.

Flere av de vi snakket med er også opptatt av at de lokale aktørene i bydelen tar vare på og videreutvikler de strukturene som er etablert i perioden med områdeløftet. Dette omhandler blant annet samarbeid og nettverkssamlinger. Flere er spente på om man klarer å holde fokus på området fremover uten områdeløft.

Blant de unge vi har snakket med, nevnes også ungdomsrådet og ungdoms medvirkning som viktig, og de håper ungdom fremdeles kan bli hørt i bydelen og i kommunen i fremtiden.

Noen av de vi snakket med mener det vil være behov for mer innsats fra kommunen i tiden fremover, her nevnes særlig sosiale tiltak og boligsammensetning, men det er også enkelte som er redd det ikke vil være midler igjen til vedlikehold, og at eksempelvis de nye gangveiene på sikt vil bli dårlige. Én informant sier at hen ikke tror det er nok med de endringene som er gjort frem til nå, og at det er behov for sosiale tiltak for blant annet barn og unge.

3. DEMOGRAFI, LIVSKVALITET OG HELSE

Dette kapitlet gir en beskrivelse av utviklingen innen demografi, livskvalitet og helse hos befolkningen på Saupstad-Kolstad fra nullpunktsmålingen i 2014 til områdeløftets slutt i 2020. Kapitlet tar for seg befolknings sammensetningen på Saupstad-Kolstad, til- og fraflytting fra bydelen, samt befolkningens levekårssituasjon. I tillegg gis en redegjørelse for befolkningens egne vurderinger av trivsel i bydelen.

Levekårsundersøkelsene i 2000 og i 2011 dokumenterte levekårsutfordringer i bydel Saupstad-Kolstad. Med bakgrunn i dette er det i *Områdeprogrammet for Saupstad-Kolstad*⁵ nedtegnet følgende målsetting:

I 2020 er Saupstad-Kolstad en bydel som fremmer livskvalitet og helse

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA INTERVJUER MED LOKALBEFOLKNING

I intervjuer med innbyggere og lokale aktører finner vi at informantene nesten er utelukkende positive i sin beskrivelse av befolkningens livskvalitet, der det knyttes til områdeløftet. Dette handler om at informantene mener folk trives bedre, er mer stolte av å bo i bydelen og at området har blitt mer attraktivt. Mange har tro på at levekårsstatistikken på sikt vil endres i en positiv retning.

Samtidig er det også flere som sier at de ikke har forutsetninger for å kunne si noe konkret

om hvorvidt det har vært noen endring knyttet til levekår og livskvalitet. Videre mener enkelte at levekårsutviklingen i området er delt, og at de med dårligst utgangspunkt ikke nødvendigvis har fått det bedre som følge av områdeløftet.

På spørsmål om hva informantene liker best ved å bo på Saupstad-Kolstad nevnes blant annet mangfold, fellesskapet og nabolaget, nærhet til marka, uterom og kollektiv-tilbudet. På den annen side svarer informantene at det de liker minst er områdets dårlige omdømme, samt oppgraderingsbehov.

Illustrasjonsbilde: Rambøll

⁵ Trondheim kommune (2013). «Områdeprogram for Saupstad-Kolstad 2013-2020»

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA BEBOERUNDERSØKELSEN OG LEVEKÅRSDATA

Befolkningsutviklingen på Saupstad-Kolstad har hatt en moderat oppadgående trend i områdeløftperioden, preget av at det har blitt en større andel eldre (50 år og eldre) og noe mindre andel små barn (5 år og yngre). Andelen innvandrere har gått gradvis opp og utgjør i 2020 i overkant av 40 prosent av befolkningen i bydelen. Økningen har vært størst blant personer med ikke-norsk, vestlig bakgrunn. Tilflytting til området skjer i hovedsak fra utlandet og andre deler av Trondheim, mens det er mer utflytting til andre deler av landet enn vice versa.

Når det gjelder levekårsindikatorerne i området finner vi at medianinntekten på Saupstad-Kolstad har hatt en reell vekst på 5 prosent i perioden 2009 til 2018, sammenliknet med 11 prosent i Trondheim kommune.

Det har videre vært en økning i andelen husstander som faller under fattigdomsgrensen (EU60), som i 2018 utgjorde nesten 20 prosent av husstander. Andelen som mottar sosialhjelp er også høyere på Saupstad-Kolstad enn i Trondheim for øvrig, men den har gått noe ned. Det er også flere uføretrygdede i bydelen, en andel som har økt noe. Andelen uten arbeid på Saupstad-Kolstad er 27,5 prosent, mens andelen i kommunen som helhet ligger på 16,7 prosent.

Et stort flertall av respondentene oppgir at de trives i bydelen (85 prosent), kvinner i noe større grad enn menn. Mange oppgir også at det er et godt sted å vokse opp (67 prosent) og regner med å bli boende i mange år fremover (68 prosent). Det er ingen store

endringer i den totale responsen, men personer mellom 30 og 39 år sier i langt større grad at de ser for seg å bli boende på lengre sikt nå enn i 2014.

Beboerne oppgir i liten grad at de føler seg utrygge i bydelen (12 prosent). Det er flere av de eldre som oppgir at de føler seg mindre trygge nå enn i 2014. Utover dette trives majoriteten av beboerne med naboene sine (79 prosent) og de oppgir at de er fornøyde med nabolaget generelt. Særlig ser vi en oppgang blant de mellom 20 og 29.

Det beboerne synes er det beste med å bo på Saupstad-Kolstad er den geografiske plasseringen (47 prosent) og miljøet i bydelen (46 prosent). Den største oppgangen fra 2014 er i bolig- og kollektivtilbudet (+8 prosentpoeng), mens den største nedgangen er i service- og fritidstilbud (-10 prosentpoeng). Når det gjelder hva beboerne liker minst ved området svarer en fjerdedel ulike aspekter ved miljøet, herunder sosiale utfordringer (26 prosent).

AVSLUTTENDE REFLEKSJON

Det er foreløpig vanskelig å si om endringene i demografi, levekår og livskvalitet har sammenheng med områdeløftet. De utvalgte måleindikatorerne måler treg materie, og man kan forvente at det vil ta tid å se noen effekt av områdeløftets innsats – særlig knyttet til befolkningssammensetning, til- og fraflytting og levekår. Samtidig virker innbyggerne i området å være svært fornøyde med innsatsen som er gjort ifm. områdeløftet, og særlig de nye skolebyggene sår håp om endring i både omdømme og attraktivitet, som igjen kan påvirke til større variasjon i demografi.

OM FUNNENE

De kvantitative funnene i kapittelet er basert på beboerundersøkelsen og levekårsdata fra Trondheim kommune. Det geografiske området statistikken beskriver, omfatter Saupstad og Kolstad skolekrets, med unntak av Huseby-området. Levekårsstatistikken som benyttes her omfatter kun 2009 og 2018; som var de eneste tilgjengelige levekårsdataene fra området ved gjennomføring av undersøkelsen. Det betyr at leseren må være innforstått med at store deler av satsingene gjennom og under områdeløftet ikke vil reflekteres i disse tallene. På lengre sikt, vil det derimot være lærerikt å kunne gå tilbake og se hvilke trender som har endret seg i etterkant. De kvalitative funnene er basert på intervjuer med innbyggere og lokale aktører i bydelen.

3.1 DEMOGRAFI

I det følgende vil vi se nærmere på de demografiske aspektene befolknings sammensetningen på Saupstad-Kolstad, samt statistikk for og til- og fraflytting til området.

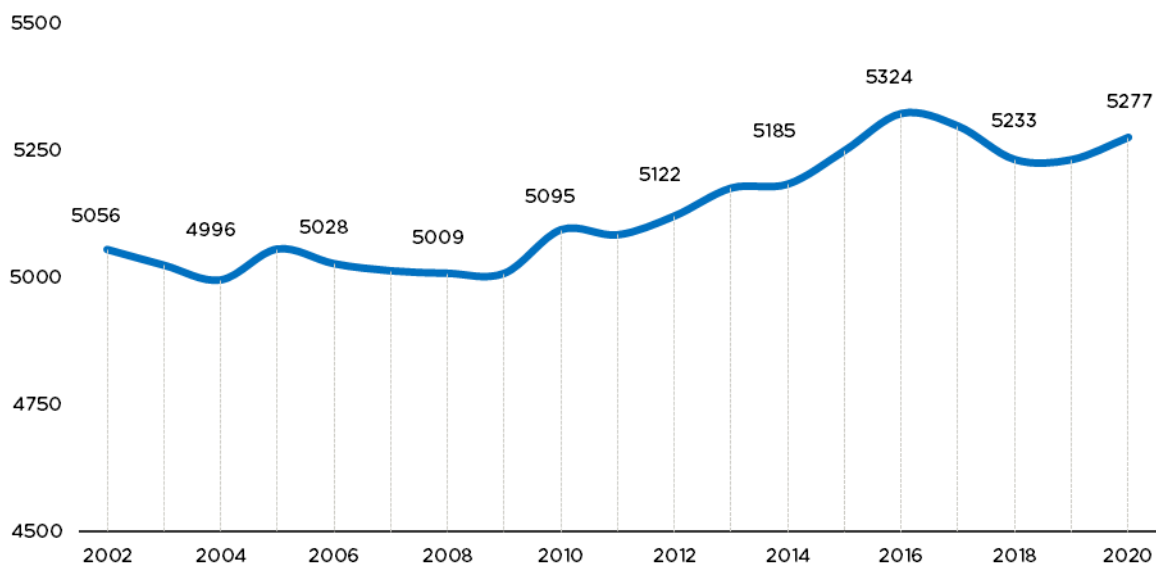
3.1.1 BEFOLKNINGSSAMMENSETNING

Figur 3.1 viser utvikling i folkemengden på Saupstad-Kolstad mellom 2002 og 2020. Figuren viser at folkemengden holdt seg relativt stabil med rundt 5 000 innbyggere frem til 2009. Befolkningen vokste deretter jevnt de neste årene – dog med fall mellom 2016 og 2018.

områdeløftperioden, og da særlig aldersgruppen over 67 år. Øvrige alderssegmenter har holdt seg relativt stabile, med en liten nedgang blant de aller yngste (0-5 år). Det betyr at det er en litt eldre befolkning i bydelen enn det har vært tidligere.

Det er alderssegmentet fra femti år og oppover som har vokst mest i

Figur 3.1 Total befolkningsutvikling på Saupstad-Kolstad (2002-2020)

Kilde: SSB, Trondheim kommune byplankontoret

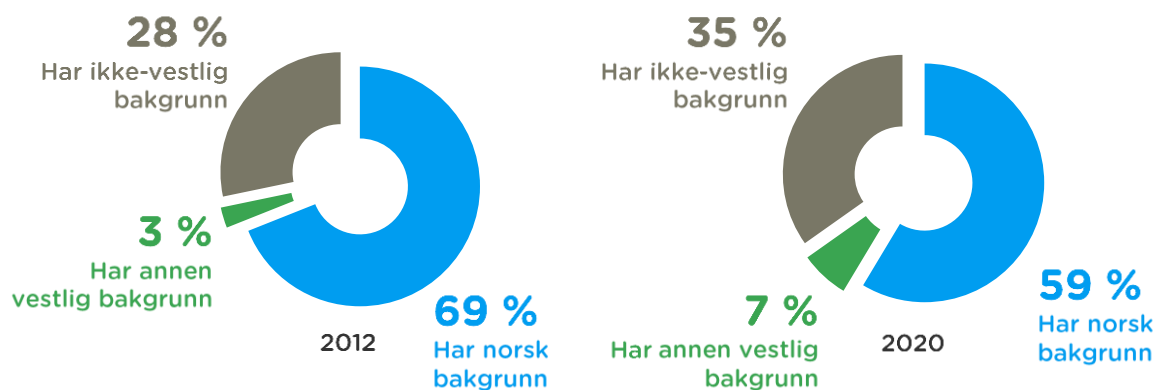
I perioden fra 2012 til 2020 har bydel Saupstad-Kolstad hatt en befolkningsvekst på 3 prosent, fra 5 122 til 5 277 innbyggere. Befolkningsveksten i Trondheim kommune var på 13 prosent i samme periode.

Figur 3.2 viser andel innbyggere med ulik bakgrunn på Saupstad-Kolstad i 2012 og 2020. Andelen innbyggere med bakgrunn fra Norge har sunket med ca. 10 prosentpoeng, fra 69 til 59 prosent av befolkningen. Denne kategorien består av personer med mor eller far er som er

født i Norge. Videre har andelen av befolkningen med bakgrunn fra Asia, Afrika, Latin-Amerika eller Oseania gått opp med syv prosentpoeng, fra 28 til 35 prosent.

Størst relativ vekst ser vi blant personer med vestlig bakgrunn utenom Norge, herunder EU/EØS, USA, Canada, Australia eller New Zealand. Andelen av befolkningen med bakgrunn fra disse områdene har mer enn doblet seg, fra tre til syv prosent.

Figur 3.2 Innbyggere fordelt etter bakgrunn, i prosent

Kilde: SSB, Trondheim kommune byplankontoret

3.1.2 TIL- OG FRAFLYTTING

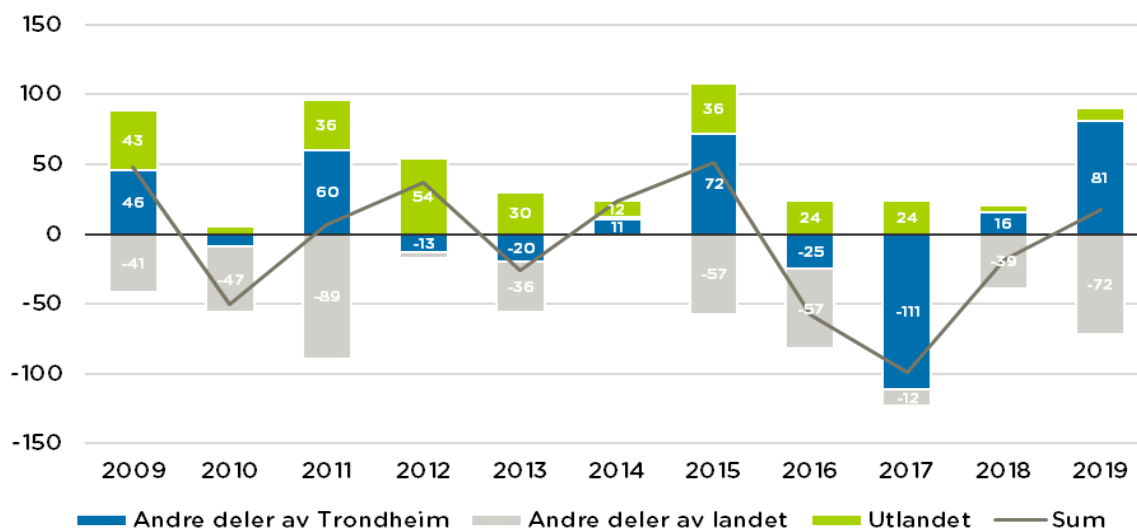
Figur 3.3 gir oversikt over netto flytting⁶ i bydelen Saupstad-Kolstad, heretter kun omtalt som til- eller fraflytting. Statistikken er brutt ned til flytting til og fra andre deler av Trondheim, andre deler av landet og flytting til og fra utlandet.

Som det fremgår av figuren, varierer antallet netto til- og fraflyttinger, så vel som størrelsesorden og omfang, fra år til år. Fra 2009-2019 ser vi en svak trend med noen flere tilflyttinger enn fraflyttinger knyttet til utlandet, og noen flere fraflyttinger enn tilflyttinger mellom bydelen og andre deler av

Norge. Det er likevel ingen store omveltninger i området knyttet til kategoriene.

Den største variasjonen i netto til- og fraflyttinger finner vi i flytting mellom Saupstad-Kolstad og andre deler av Trondheim kommune. Det har overordnet sett vært flest tilflyttinger til området i denne kategorien, men i 2017 ser vi den største netto utflyttingen i tidsserien; dette året var det 111 flere personer som flyttet *fra* bydelen og til andre deler av Trondheim, enn det var som flyttet *til* fra samme kommune.

Figur 3.3 Netto flytting på Saupstad-Kolstad (2009-2019)

Kilde: SSB, Trondheim kommune byplankontoret

⁶ Begrepet *netto flytting* innebærer all (brutto) tilflytting minus all fraflytting. Negative tall i figur 3.3 betyr i denne sammenhengen at

fraflyttingen har vært større enn tilflyttingen innenfor den bestemte kategorien.

3.2 LEVEKÅR

Det er tidligere identifisert en rekke **levlekårsutfordringer** på Saupstad-Kolstad. Ved nullpunktsmåling i 2014 skåret bydelen lavest i Trondheim kommune på sentrale levlekårsvariabler som inntektsnivå, utdanningsnivå, og omfang av uførestønad blant beboerne. Bydelen har også hatt en betydelig høyere arbeidsledighet enn kommunen ellers.

Endringer i levlekårsindikatorer som inntekt, utdanningsnivå og sysselsetting tar tid, særlig uten tiltak spesifikt rettet mot disse områdene. Dersom man ønsker å måle eventuell virkning av områdeløftet knyttet til disse indikatorene bør målingen gjentas om noen år, når alle tiltak knyttet til områdeløftet er ferdigstilte og har fått tid til å virke. Fordi det kan være mange ulike årsaker til levlekårsendringer i et område, vil det være behov for å se dem i lys av eventuelle endringer i kontekstuelle forhold.

3.2.1 LEVEKÅRSINDIKATORER

I det følgende vil vi se nærmere på de foreløpige statistiske endringene i levlekårsindikatorene medianinntekt, husstander under fattigdomsgrensen, andel med lav utdanning, andel som mottar sosialhjelp, andel i arbeid og andel uføretrygdede, fra 2009-2018. Tidsserien sammenfaller bare delvis med områdeløft perioden (2013-2020), men er den eneste

tilgjengelige tidsserien på undersøkelses-tidspunktet.⁷⁸

Tabell 3.1 viser en oppsummering av statistikken knyttet til levlekårsindikatorene på Saupstad-Kolstad og i Trondheim kommune, samt differansen mellom bydel og kommune i prosentpoeng. Tallene fra 2009 står i parentes i tabellen.

Tabell 3.1 Oppsummering av levlekårsindikatorer 2018 (2009)

INDIKATOR	SAUPSTAD-KOLSTAD	TRONDHEIM	FORSKJELL
Medianinntekt ¹ , x 1000 kr	309 (293)	384 (345)	-75 (-52)
Husstander under fattigdomsgrensen ² , %	19,1 % (15,9 %)	14,9 % (14,4 %)	4,2 pp. (1,5 pp.)
Lav utdanning ³ , %	41,0 % (39,4 %)	18,7 % (18,8 %)	22,3 pp. (20,6 pp.)
Mottar sosialhjelp ⁴ , %	4,1 % (4,6 %)	2,7 % (2,6 %)	1,4 pp. (2,0 pp.)
Andel i arbeid ⁵ , %	72,5 %	83,3 %	-10,8 pp.
Uføretrygdede ⁶ , %	17,5 % (15,6 %)	8,2 % (8,2 %)	7,4 pp. (9,3 pp.)

¹ Beregnet til 2019-kroner (KPI); ² Husholdninger med årlig lavinntekt (EU60). Studenthusholdninger holdt utenfor; ³ Opp til og med fullført grunnskole, 30-54 år; ⁴ 16 år og eldre; ⁵ Total andel som er i arbeid, 30-54 år. Ikke tilgjengelige tall tilbake i tid; ⁶ 18-67 år.

Kilde: SSB, Trondheim kommune byplankontoret

⁷ Altså er det mange tiltak og prosesser som ikke var igangsatt/ferdigstilte ved måletidspunkt i 2018. Disse kan ha medført endringer etter 2018 som den tilgjengelige statistikken ikke fanger opp.

⁸ I nullpunktsmålingen ble det benyttet data fra levlekårsundersøkelsen 2011, men tilsvarende tall er ikke tilgjengelig for senere år. Dataene i tidsserien 2009-2018 omfatter noe andre definisjonen/kriterier enn dataene fra levlekårsundersøkelsen i 2011 og er således ikke sammenlignbare. For nærmere beskrivelse av bruk av levlekårsdata, se kapittel 9 Metode.

Overordnet ser vi at levekårsstatistikken for Saupstad-Kolstad viser både positive og negative utviklingstrekk, men ingen store endringer i perioden 2009 til 2018. Medianinntekten har økt noe og det er en lavere andel som mottar sosialhjelp. Samtidig er det en større andel husstander som befinner seg under fattigdomsgrensen, har lavt utdanningsnivå og mottar uføretrygd. I det følgende gis en nærmere beskrivelse av de ulike indikatorene.

MEDIANINNTEKT

Inntektsnivå er en sentral indikator i levekårsammenheng. Dette har særlig to begrunnelser: For det første utgjør inntekten en forutsetning for å skaffe seg materielle goder som videre har betydning for ens levekår. For det andre kan inntekt bidra til å opprettholde geografiske avgrensninger mellom innbyggere på ulike levekårsnivåer, eksempelvis ved at inntektsnivået i stor grad har betydning for hvor man kan kjøpe bolig.

Hvis vi inflasjonsjusterer befolkningens inntekt på Saupstad-Kolstad til dagens pengeverdi (2019), finner vi at medianinntekten i 2009 lå på 293 000 NOK. Det er 52 000 NOK lavere enn medianinntekten for Trondheim kommune samme år. Fra 2009 til 2018 økte medianinntekten på Saupstad-Kolstad med 5 prosent til 309 000 NOK, mens medianinntekten i Trondheim kommune som helhet økte med 11 prosent. I kroner var forskjellen mellom medianinntekten i bydelen og kommunen for øvrig på 75 000 NOK i 2018.

HUSSTANDER UNDER FATTIGDOMSGRENSEN

Inntekt og fattigdomsgrense er en relativ størrelse som baserer seg på det generelle inntektsnivået i et samfunn. Her benyttes standarden EU60 som betegnelse på fattigdomsgrensen, som ligger på 60 prosent av medianen av husholdningsinntekt. Husstander under fattigdomsgrensen er husstander som har en inntekt lavere enn 60 prosent av medianinntekten i landet. Relativ fattigdom er derfor ikke det samme som fattigdom i en absolutt forstand og andelen

under fattigdomsgrensen avhenger derfor av utviklingen i landet som helhet.

Saupstad-Kolstad har en noe høyere andel husstander under fattigdomsgrensen enn Trondheim kommune som helhet. I 2009 var 15,9 prosent av husstandene i bydelen under fattigdomsgrensen, mens i Trondheim kommune lå andelen på 14,4 prosent. Fra 2009 til 2018 har denne andelen økt til 19,1 prosent på Saupstad-Kolstad, mens den har holdt seg stabil i Trondheim kommune (14,9 prosent i 2018).

LAV UTDANNING

Utdanning består i bred forstand av all kunnskap og ferdigheter som oppnås gjennom læring. Slike ressurser er viktig for at mennesker skal ha kontroll over eget liv og mestre hverdagen.⁹ I statistikken defineres lav utdanning som grunnskole (1.-10. klasse) som høyeste gjennomførte utdanning.

Andelen som har lav utdanning på Saupstad-Kolstad har vært på ca. 40 prosent ved begge levekårsmålingene (39,4 prosent i 2009 og 41 prosent i 2018). Dette er omtrent det dobbelte av det vi ser i Trondheim kommune som helhet, der andelen med lav utdanning har ligget på ca. 19 prosent (hhv. 18,8 prosent i 2009 og 18,7 prosent i 2018). Aldersgruppen som inngår i datagrunnlaget, er mellom 30 og 54 år.

MOTTAR SOSIALHJELP

Behovet for sosialhjelp kan tolkes som et uttrykk for levekårsutfordringer. Sosialhjelpsmottakere står utenfor arbeidslivet, og støtten de mottar er basert på et eksistensminimum. På Saupstad-Kolstad er det en høyere prosentandel av innbyggerne som mottar sosialhjelp enn i Trondheim kommune som helhet. Det har blitt en noe lavere andel sosialhjelpsmottakere i bydelen fra 2009 til 2018, fra 4,6 prosent til 4,1 prosent, mens andelen i Trondheim har vært omtrent den sammen med henholdsvis 2,6 og 2,7 prosent i samme periode. Forskjellen mellom bydel og kommune kan ha sammenheng med at det er en høyere andel kommunale

⁹ Trondheim kommune (2012) «Levekår 2011. Rapport om levekår i Trondheim», side 23.

utleieboliger på Saupstad-Kolstad enn i Trondheim for øvrig.

ANDEL I ARBEID

Hvor stor andel av befolkningen som står i arbeid er en av de mest sentrale levekårsindikatorer, og anses som en fellesnevner for en rekke ulike levekårsaspekter. Yrkesaktivitet kan være knyttet til utdanning, helse, velstand og mye mer.

På Saupstad-Kolstad var 72,5 prosent i arbeid i 2018. Dette er nesten 11 prosentpoeng lavere enn andelen for Trondheim kommune, hvor 83,3 prosent var i arbeid på samme tidspunkt. Dette betyr at 27,5 prosent av de mellom 30 og 54 år sto uten arbeid i bydelen i 2018. Denne statistikken tar imidlertid ikke høyde for årsaken til arbeidsledigheten.¹⁰

Til sammenlikning viste arbeidsledighetsstatistikk fra 2011 at arbeidsledigheten på Saupstad-Kolstad var på 5,5 prosent på daværende tidspunkt, mens den var på 3,8 prosent i Trondheim kommune. Det finnes imidlertid ikke tilgjengelige data over arbeidsledighetsstatistikk fra nyere tid.

UFØRETRYGDEDE

Uførepensjon sikrer inntekt til livsopphold for personer som har fått inntektsevnen varig nedsatt på grunn av sykdom eller skade. Uføretrygd forbindes således med dårlig helse. Uførtygd gir en stabil, men lav inntekt. Personer som mottar uføretrygd er høyt representert blant beboere i kommunale utleieboliger, og ofte mottar de også andre offentlige ytelser slik som sosialhjelp.

På Saupstad-Kolstad var 15,6 prosent av innbyggerne mellom 18 og 67 år uføretrygdde i 2009, sammenliknet med 8,2 prosent i Trondheim kommune. Mens andelen har vært uendret i Trondheim kommune som helhet fra 2009 til 2018, har den økt med to prosentpoeng på Saupstad-Kolstad.

Årsaken til den høyere andelen uføretrygdde på Saupstad-Kolstad må sees i sammenheng med at det, som tidligere nevnt, er en høyere andel kommunale boliger i området enn i kommunen i sin helhet

3.2.2 OPPLEVELSE AV LEVEKÅRSENDERINGER

Ideelt sett burde levekårsundersøkelsen gjennomføres hyppigere enn den er gjort her, for å kunne si noe sikrere om trender i utviklingen i området. Undersøkelsen burde også vært supplert med en undersøkelse om innbyggernes livskvalitet¹¹, inklusive subjektive aspekter.¹²

Hvordan levekårene ser ut på papiret er ikke synonymt med opplevelsen av dem. I intervjuene med innbyggere og lokale aktører har vi derfor spurt om de har noen tanker om befolkningens levekår og livskvalitet før og etter områdeløftet. Svarene deres er oppsummert i de følgende avsnittene.

Informantene er nesten utelukkende positive i sin beskrivelse av befolkningens levekår og livskvalitet som følge av områdeløftet på Saupstad-Kolstad. Særlig handler det om en følelse av at folk trives bedre; de er mer stolt av å bo i bydelen, de mener det har blitt mer attraktivt å jobbe der og forteller at folk ønsker å bo der lenger.

«Det er noe med at området ditt blir satset på»

Sitat fra intervju

¹⁰ Det er viktig å notere seg at begrepet «andel i arbeid» ikke er det samme som «arbeidsledighet», som ble brukt i levekårsstatistikken fra 2011 og i nullpunktmålingen. «Arbeidsledighet» inkluderer en rekke begrensninger når det gjelder hvem som inngår i arbeidsstyrken; eksempelvis tas det utgangspunkt i personer som står registrert som arbeidssøkere, enten som helt ledige eller som deltakere på et arbeidsmarkedstiltak. Arbeidsledighetsstatistikken er ikke tilgjengelig for de senere år. I statistikken som formidles i denne

rapporten benyttes en enklere formel: andelen av befolkningen mellom 30 og 54 år som ikke står i arbeid, uavhengig av årsak. Data fra denne statistikken er ikke tilgjengelig tilbake i tid.

¹¹ Med livskvalitet menes aspektene som virkelig betyr noe for hvordan man opplever sitt eget liv; goder, opplevelser og muligheter etc.

¹² <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/gode-liv-i-norge-utredning-om-maling-av-befolkningens-livskvalitet/>

Samtidig er det flere som sier at de ikke har forutsetninger for å kunne si noe konkret om hvorvidt det har vært noen endring knyttet til levekår og livskvalitet. Dette begrunnes blant annet med at de ikke har god nok kjennskap til statistikken. En av dem vi har snakket legger til at «(...) det med levekår – det er jo statistikken. Men at folk trives – det gjør del!».

Videre er det flere som sier at de trives godt i nabolaget sitt.

«Et trivelig nabolag har mye å si for livsglede»

Sitat fra intervju

Det fremkommer gjennom samtalene at innbyggerne og de lokale aktørene i området har tro på at levekårsstatistikken for Saupstad-Kolstad vil endres i en positiv retning etter hvert som tiltakene får virke og omdømmet bedres. I forbindelse med dette er det særlig de fysiske oppgraderingene og nye skolebygg

som trekkes frem. Mange mener dette vil øke områdets attraktivitet, og bidra til tilflytting og en mer variert demografi. Enkelte legger imidlertid til at det også vil være behov for en mer variert boligsammensetning.

Noen av dem vi snakket med mener de har sett en positiv utvikling i boligprisene den siste tiden. Enkelte tilskriver disse endringene forskjønnelsen av uterom og bygg som har funnet sted i områdeløftperioden.

At kommunen er i en økonomisk innstramningsperiode parallelt med områdeløftet omtales som uheldig, ettersom det ikke finnes midler til å drifte tiltak som bydelen hadde tidligere.¹³ Dette oppleves som kontraintuitivt, fordi det bidrar til å gjøre det vanskeligere å oppnå gode resultater innenfor ressursmobiliserings-området. Dette kan videre sees i sammenheng med enkelte informanternes oppfatningen om at levekårsutviklingen i området er delt; hvor mange kan ha opplevd en positiv utvikling, men at de som strever økonomisk og psykisk ikke nødvendigvis har fått det bedre.

3.3 BOMILJØ OG TRIVSEL

Trivsel er et av flere aspekter knyttet til livskvalitet.¹⁴ I beboerundersøkelsen¹⁵ stilte vi spørsmål om hvordan befolkningen trives i bydelen og hvordan de opplever sitt nærmiljø. Besvarelsene fra denne spørreundersøkelsen beskrives nærmere i det følgende. Disse kvantitative funnene er supplert med funn fra intervjuene vi har gjennomført med innbyggere og lokale aktører i bydelen.

3.3.1 BEBOERNE TRIVES GODT I BYDELEN

Som Figur 3.4 viser, er trivselen i bydelen svært høy. I beboerundersøkelsen svarer 85 prosent av innbyggerne på Saupstad-Kolstad at de er helt eller delvis enige i påstanden «Jeg trives på Saupstad-Kolstad». Dette er to prosentpoeng mindre enn i 2015.

Svært få er helt eller delvis uenige i påstanden om å trives i bydelen (henholdsvis to og tre prosent).

Hvis vi bryter spørsmålet ned på kjønn, finner vi at det er syv prosentpoeng flere kvinner enn menn som oppgir at de trives godt i bydelen i 2020.

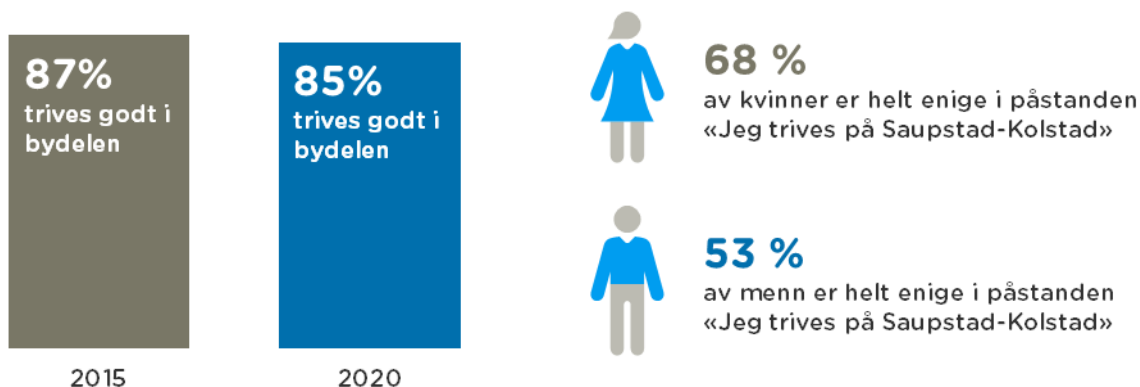
Den høye trivselen bekreftes også gjennom intervjuene vi har gjort med innbyggere og lokale aktører. Flere legger også til at de tror innsatsen fra områdeløftet – direkte eller indirekte – vil bidra til enda større trivsel og til at bydelen vil bevege seg i en mer positiv retning.

¹³ Her nevnes blant annet leksehjelp, norskkurs til mødre og nedskjæring i grunnbemanningen.

¹⁴ <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/gode-liv-i-norge-utredning-om-maling-av-befolkningens-livskvalitet/>

¹⁵ En spørreundersøkelse til beboerne på Saupstad-Kolstad gjennomført i 2015 og 2020 med henholdsvis 300 og 255 respondenter

Figur 3.4 Påstand: «Jeg trives på Saupstad-Kolstad»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: Respondentene svarte på en skala fra 1-5, der 1 tilsvarer «helt uenig» og 5 tilsvarer «helt enig». I figuren fremstilles andelen som har svart 4 eller 5

3.3.2 MANGE VIL BLI BOENDE I BYDELEN

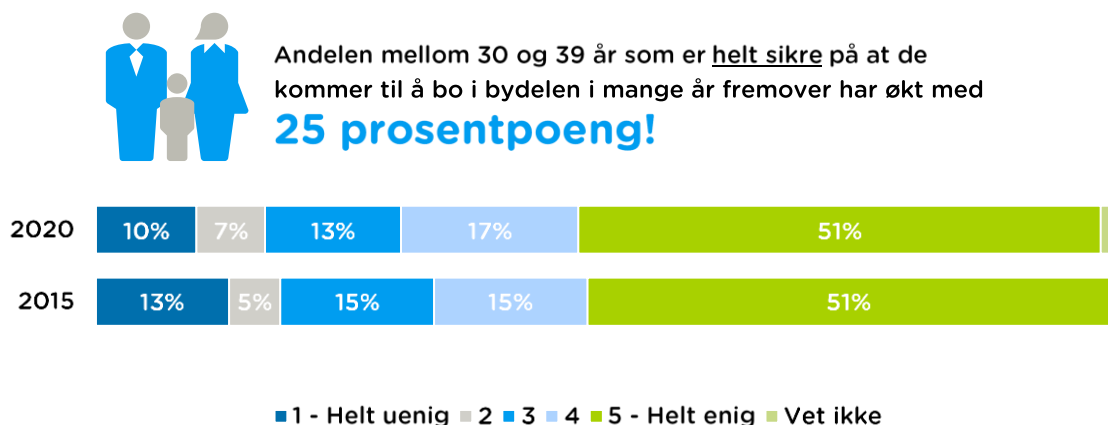
Gjennom beboerundersøkelsen får vi også inntrykk av at mange av innbyggerne regner med å bli boende på Saupstad-Kolstad i mange år fremover, jmf figur 3.5. I 2020 svarte 68 prosent at de var helt eller delvis enige i påstanden «jeg regner med å bo på Saupstad-Kolstad i mange år fremover». Dette er to prosentpoeng mer enn i 2015.

Det er imidlertid noe variasjon mellom beboere i ulike aldersgrupper når det gjelder disse vurderingene. Det er en tendens til at de eldre innbyggerne i størst grad regner med å

bo på Saupstad-Kolstad i mange år fremover, mens de yngre beboerne i mindre grad ser for seg dette. Samtidig ser vi at mellom 2015 og 2020 har aldersgruppen 30 til 39 år blitt betydelig mer interessert i å bli boende i bydelen.

At flere kan se for seg å bli boende i bydelen lengre fremkommer også av intervjuene – både blant de som referer til sin egen situasjon og de som uttaler seg generelt om lokalbefolkningen.

Figur 3.5 Påstand: «Jeg regner med å bo på Saupstad-Kolstad i mange år fremover»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

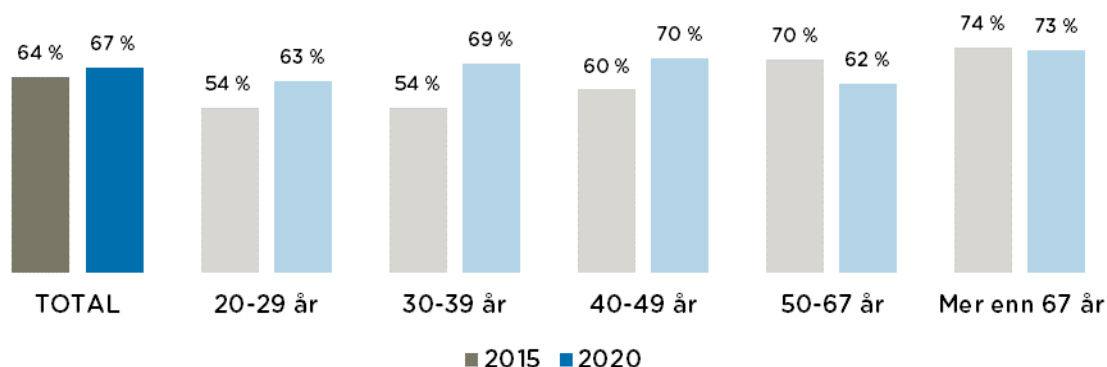
3.3.3 ET GODT STED Å VOKSE OPP

67 prosent av respondentene synes at Saupstad-Kolstad er et godt sted å vokse opp, jamfør figur 3.6. Dette er tre prosentpoeng mer enn i 2015. I 2015 var det en tydelig forskjell mellom de over og under 50 år, men i oppfølgings-undersøkelsen ser vi at denne forskjellen er betydelig jevnet ut. Den positive

utviklingen er særlig tydelig i aldersgruppen 30 til 39 år, fra 54 til 69 prosent.

Også dette er funn som ifølge intervjudataene dels kan tilskrives endringene området har sett ifm. områdeløftet.

Figur 3.6 Påstand: «Saupstad-Kolstad er et godt sted å vokse opp»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: Respondentene svarte på en skala fra 1-5, der 1 tilsvarer «helt uenig» og 5 tilsvarer «helt enig». I figuren fremstilles andelen som har svart 4 eller 5.

3.3.4 BEBOERNE FØLER SEG TRYGGE

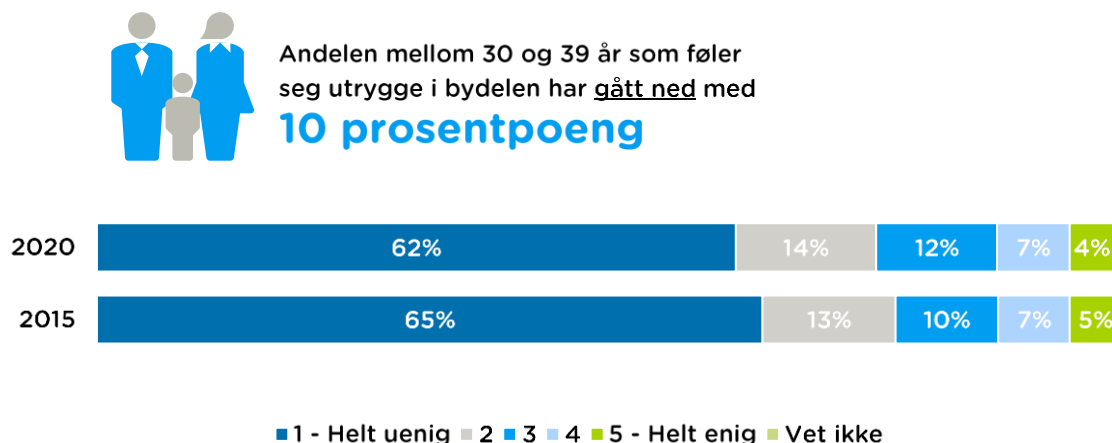
De aller fleste føler seg trygge på Saupstad-Kolstad. Som figur 3.7 viser er det en svak nedgang i opplevd utrygghet fra 2015 til 2020, fra tolv prosent til elleve prosent.

Det er ingen entydige forskjeller mellom de ulike aldersgruppene når det gjelder opplevelse av trygghet. Det fremgår imidlertid at det er flest innbyggere blant de mellom 40 og 49 år som oppgir at de av og til føler seg utrygge på Saupstad-Kolstad i 2020 (18 prosent er enig eller helt enig denne påstanden). Videre ser man at de eldste beboerne i bydelen (over 67 år) føler seg mer

utrygge enn i 2015 (fra 8 til 14 prosent), mens de mellom 30 og 39 år føler seg mindre utrygge (fra 17 til syv prosent-poeng).

Det er imidlertid ingen av informantene fra intervjuene som gir uttrykk for noen form for utrygghet knyttet til bydelen, annet enn at det tidvis utføres noe hærverk – tagging, forsøpling og uønsket bruk av lekeplasser og barnehager. Det er heller tilfellet at flere opplever at det er fordommer om Saupstad-Kolstad som et delvis utrygt område, noe de anser som et uriktig bilde.

Figur 3.7 Påstand: «Det hender jeg føler meg utrygg på Saupstad-Kolstad»

Mens andelen over 67 år som føler seg utrygge i bydelen har gått opp med **6 prosentpoeng**

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

3.3.5 BEBOERNE TRIVES MED NABOENE OG NABOLAGET SITT

Nabotrivselen vurderes å være god av et stort flertall av beboerne, jamfør figur 3.8. I 2015, oppga 84 prosent av beboerne i undersøkelsen at de trives med sine naboer. Det har vært en liten nedgang til 2020, der 79 prosent har svart det samme.

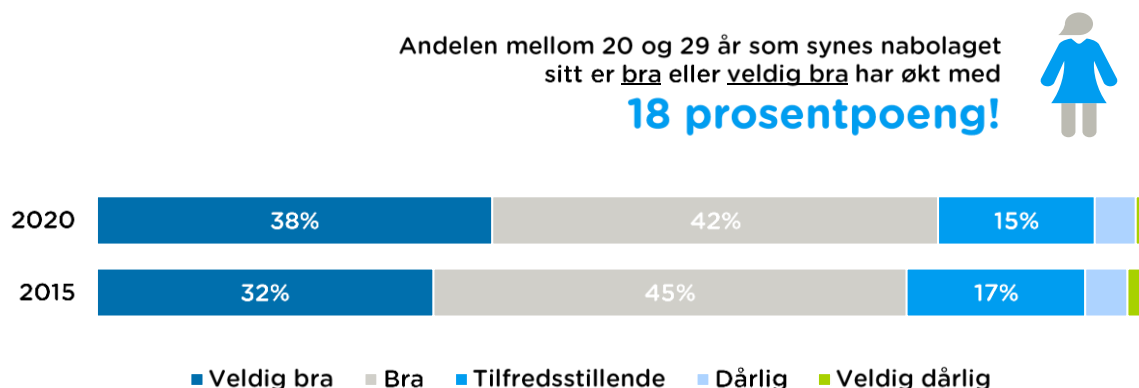
Den aldersgruppen som har endret seg mest mellom 2015 og 2020 er de mellom 20 og 29 år. I denne aldersgruppen har andelen som synes nabolaget sitt er bra eller veldig bra økt fra 66 til 84 prosent.

Samtidig er det en høyere andel som er positivt innstilt til nabolaget sitt i 2020 enn i 2015. I 2015 svarte 77 prosent i beboerundersøkelsen at nabolaget deres var «bra» eller «veldig bra». I 2020 har andelen økt til 80 prosent. Hvis vi inkluderer de som oppgir at nabolaget er tilfredsstillende, blir denne andelen henholdsvis 94 og 95 prosent. Det er med andre ord kun fem prosent som er misfornøyde med nabolaget sitt i 2020.

«Uansett hvem som går forbi sier vi hei og nikker til hverandre.»

Sitat fra intervju

Figur 3.8 Spørsmål: «Hvordan synes du nabolaget ditt er?»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

3.3.6 HVA BEBOERNE LIKER BEST MED Å BO PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

I beboerundersøkelsen ble beboerne spurt om hva som er det beste med å bo på Saupstad-Kolstad. Spørsmålet ble stilt åpent uten forhåndsdefinerte svarkategorier, hvorpå det er foretatt grupperinger av beboernes svar. Figur 3.9 under viser prosentfordelingen av de grupperte svarene i 2020, med endring i prosentpoeng fra 2015 til høyre i bildet.

Miljø og geografisk plassering er de mest populære aspektene ved å bo på Saupstad-Kolstad, og henholdsvis 46 og 47 prosent av svarene tilhørende disse kategoriene. Mens det er 2 prosentpoeng færre som har oppgitt miljø som det beste med å bo i bydelen i 2020 sammenliknet med 2015, er det 5 prosentpoeng flere som svart geografisk plassering i 2020.

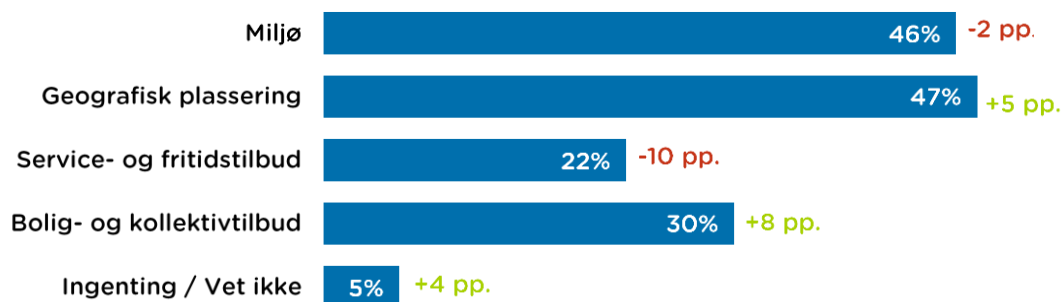
Svarkategorien **miljø** omfatter både sosiale og fysiske faktorer, herunder positive oppfatninger om menneskene som bor der, bydelens mangfold, og at atmosfæren i bydelen oppleves som rolig, trygg og sosial.

Geografisk plassering favner bydelens nære tilknytning til sentrum, skogsområder, og korte avstander til skole og arbeidsplasser.

22 prosent (32 prosent i 2015) av innbyggerne oppgir at det beste med å bo i bydelen er **service- og fritidstilbudet** som er i området. Dette gjelder både butikker og andre servicetilbud, i tillegg til idretts- og fritidstilbudet. Til sist svarer 30 prosent (22 prosent i 2015) at **bolig- og kollektivtilbudet**, med rimelige og store leiligheter, og god kollektivforbindelse til sentrum, er det beste med å bo på Saupstad-Kolstad.

Innen hver svarkategori er det noen elementer som nevnes hyppigere enn andre. Disse er barnevennlighet og flerkulturelt miljø (miljø); nærhet til marka og sentrum (geografisk plassering); godt skole- og barnehagetilbud (service- og fritidstilbud); samt lave boligpriser og rask transport til sentrum (bolig- og kollektivtilbud).

Figur 3.9 Spørsmål: «Hva er det beste med å bo på Saupstad-Kolstad?»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

«Verdens beste bydel. Enkelt og greit.»

Sitat fra intervju

I intervjuene med innbyggere og lokale aktører på Saupstad-Kolstad stilte vi spørsmål om hva informantene liker best med bydelen. Mange nevner blant annet fellesskapet og nabolaget, nærhet til marka, uterom, kollektiv-tilbud og ungdomsrådet. Svarene vi får understøtter funnene fra beboerundersøkelsen.

Svært mange forteller at (det kulturelle) mangfoldet er det de liker best med Saupstad-Kolstad. Mangfoldet oppleves som en unik styrke, og flere mener barna i området får høy kulturell kompetanse gjennom oppveksten i området. «de har en fordel fordi de har kunnskap og perspektiv de andre ungdommene ikke har. Det å være med og vise kultur til hverandre - det samfunnet her er så fletta sammen».

3.3.7 HVA BEBOERNE LIKER MINST MED Å BO PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

I beboerundersøkelsen har beboerne også blitt spurt om hva de liker minst ved å bo på Saupstad-Kolstad. Dette ble også formulert som et åpent spørsmål og det er i ettertid foretatt grupperinger av beboernes svar. Figur 3.10 viser prosentfordelingen av de grupperte svarene i 2020, med endring i prosentpoeng fra 2015 til høyre i bildet.

Som figuren viser er det mange som ikke har noe å utsette på tilværelsen sin på Saupstad-Kolstad. Andelen som har svart «ingenting» eller «vet ikke» på spørsmålet om hva de liker minst ved å bo i bydelen har økt siden 2015, fra 38 til 45 prosent.

Blant de som har noe konkret å peke på, er **miljø** det som nevnes flest ganger med 28 prosent av besvarelsene. Dette er svært likt nullpunktsmålingen, der 26 prosent svarte tilsvarende. Besvarelsene i denne kategorien

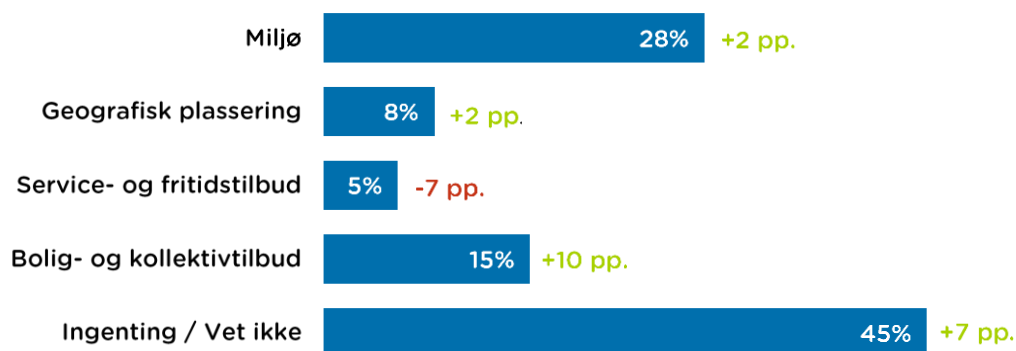
består imidlertid av mindre variasjon enn tidligere og *andelen utlendinger* som bor i bydelen og *nivået av kriminalitet* nevnes hyppigere i 2020. I nullpunktsmålingen var det flere som svarte *høy befolkningstetthet* og *manglende felles- og grøntområder*. Disse er ikke fremtredende i oppfølgingsundersøkelsen.

Andelen som har svart at det de liker minst med området er knyttet til **bolig- og kollektivtilbud** har økt mest siden 2015, fra 5 til 15 prosent. De fleste svarene her er knyttet til egen bolig - at de ikke liker å bo i blokk, gjerne skulle hatt bedre utsikt eller at boligprisene enten er for høye eller for lave for deres situasjon. Det er også noen som ikke er fornøyd med kollektivtilbudet mot sentrum.

Videre har 8 prosent oppgitt svar som kan relateres til bydelens **geografiske plassering**. Flere er opptatt av at snøen blir liggende lenge grunnet geografisk beliggenhet, som videre betegnes som ei «kuldegrop». Det er også noen som nevner avstand til sentrum, mens andre påpeker at det er negativt at det er så mange måker i området.

Kun 5 prosent har svart at det de liker minst er **service- og fritidstilbudet**. Disse oppgir i hovedsak utvalget av butikker i nærheten. Utover dette er det enkelte som nevner at de ikke er fornøyde med skoletilbudet. Dette er ting som kan endre seg etter hvert som byggeprosjektene i området står ferdige, og barn og ungdom kan ta i bruk de nye skolene.

Figur 3.10 Spørsmål: «Hva liker du minst på Saupstad-Kolstad?»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

I intervjuene med innbyggere og lokale aktører i bydelen stilte vi også spørsmål om hva de liker minst med Saupstad-Kolstad. På dette svarer de aller fleste at de synes det er synd at området fremdeles har *et ufortjent dårlig rykte*.

Noen trekker også frem behov for oppgradering som ikke har blitt dekket av områdeløftet, blant annet knyttet til de kommunale boligene og sentrumsområdet.

4. OPPVEKST OG UTDANNING

I dette kapittelet gir vi en beskrivelse av situasjonen knyttet til oppvekst og utdanningsmiljø på Saupstad-Kolstad, både ved nullpunkt- og oppfølgingsundersøkelsen. I tillegg gjengir vi resultater fra begge rundene av beboerundersøkelsen som omhandler beboernes syn på oppveksts- og utdanningsmulighetene i bydelen.

Det er tidligere identifisert utfordringer i barnehagene og skolene på Saupstad-Kolstad knyttet til elevenes læringsutbytte.¹⁶ Med bakgrunn i dette er det i *Områdeprogrammet for Saupstad-Kolstad*¹⁷ definert følgende målsetting:

I 2020 har barn og unge i Saupstad-Kolstad kompetanse som styrker dem i møtet med fremtidens utfordringer

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA BEBOERUNDERSØKELSEN OG SKOLEDATA

Det er færre elever fra Huseby ungdomsskole som begynner på videregående skole nå enn tidligere (90 prosent skoleåret 2013/2014, 84 prosent skoleåret 2019/2020). Samtidig er det også færre som slutter i løpet av VG1; 4,9 prosent i snitt hvert år de siste seks årene, sammenliknet med 6,4 prosent for de seks foregående årene.

Saupstad-Kolstad har historisk hatt den største andelen minoritetsspråklige i Trondheim kommune. 34 prosent av elevene på Saupstad-Kolstad hadde særskilt norskopplæring skoleåret 2014/2015. Denne andelen har gått ned med over 10 prosentpoeng, til 22,7 prosent skoleåret 2019/2020. Det har også vært en nedgang i andelen elever som får tilrettelagt opplæring, fra 4,2 til 3,6 prosent

Illustrasjonsbilde: Rambøll

¹⁶ Trondheim kommune (2013). «Status Saupstad-Kolstad. En beskrivelse av bydelen»

¹⁷ Trondheim kommune (2013). «Områdeprogram for Saupstad-Kolstad 2013-2020»

I Utdanningsdirektoratets elevundersøkelse, som presenterer elevens vurdering av læringsmiljø, oppgir barneskoleelevene på Saupstad-Kolstad ganske lik skår som Trondheim kommunes barneskoler totalt sett, men med noe variasjon mellom indikatorene. Ungdomsskoleelevene ved Huseby ungdomsskole gir også relativt lik skår som kommunens øvrige ungdomsskoler, og stort sett likt eller bedre på de fleste områder sammenlignet med tidligere.

Fra Elevundersøkelsen ser vi også at andelen som rapporterer at de har opplevd mobbing er betydelig høyere i bydelens skoler enn i resten av kommunen.

Skolene på Saupstad-Kolstad gjør det noe dårligere enn Trondheim kommune som helhet på de nasjonale prøvene. Resultatene er tilnærmet like for skoleårene 2015/16 og 2019/20, men med en liten økning – både for bydelen og kommunen.

Fra beboerundersøkelsen ser vi at de aller fleste er positive til skoletilbudet. Den største endringen fra nullpunkt- til oppfølgingsundersøkelsen er at andelen som synes at skoletilbudet er «veldig bra» har økt fra 26 prosent til 37 prosent.

Barnehagedekningen i området rundt bydelen (inkludert Saupstad-Kolstad) har gått opp i løpet av områdeløftperioden, men er noe lavere enn i kommunen for øvrig. Andelen barn (1-5 år) i det avgrensede områdeløftområdet som går i barnehage har derimot gått ned fra 90 til 83 prosent mellom 2013 og 2019.

Det er færre som oppgir at de har barn i barnehagealder og færre som har barn i lokale barnehager. Blant de som oppgir at de har

barna sine i en lokal barnehage, var det i 2014 en overvekt av norske foreldre, mens det i 2020 er en stor overvekt av innvandrere. Opplevelsen av barnehagetilbudet er svært positiv og noe mer positiv nå enn i 2014.

AVSLUTTENDE REFLEKSJON

I områdeløftperioden har barn og unge på Saupstad-Kolstad fått høyere kvalitet på uterom og idrettsfasiliteter, og det er bygget barnehage og nye skoler. Det er imidlertid ikke alt arbeidet som er ferdigstilt ved områdeløftets avslutning, og det er for tidlig å si om resultatene knyttet til oppvekst og utdanning i dette kapittelet har noen sammenheng med satsningen på Saupstad-Kolstad.

Vi finner at respondentene er positive til skole- og barnehagetilbudet i området, samtidig som vi antar at elevenes midlertidige situasjon med interimsskoler ikke er optimal. Vi vet imidlertid ikke om endringer knyttet til elevenes læringsmiljø eller læringsutbytte påvirkes av denne situasjonen, selv om det er sannsynlig.

Direkte pedagogiske tiltak under områdeløftet inkluderer språk- og musikkopplæring i barnehagene, og større fokus på demokrati, innovasjon og entreprenørskap i grunnskolen og videregående opplæring. Samtidig har det vært nasjonale og kommunale satsinger som gratis SFO og universitetsskole, som har påvirket skoletilbudet på Saupstad-Kolstad på en positiv måte.

Utover dette er det gode muligheter for at nye skolebygg vil gi et godt læringsmiljø, og at både ansatte og elever kan oppleve et *boost* som videre kan påvirke både læreres og elevens motivasjon og læringslyst. Men om dette blir tilfelle gjenstår å se.

4.1 SKOLER PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

Trondheim kommune har tidligere hatt tre skoler i skolekretsområdene Saupstad og Kolstad: barneskolene Saupstad og Kolstad, samt ungdomsskolen Huseby¹⁸. Fra 2018 er Saupstad og Kolstad skole og opplæringstilbud ved Møller kompetansesenter for døve og hørselshemmede slått sammen

¹⁸ Ved Huseby ungdomsskole går det elever fra barneskolekretsene Saupstad, Kolstad og Romolslia.

til nye Huseby barneskole. Utover dette er Heimdal videregående skole lokalisert i området Saupstad-Kolstad.

Bygget til nye Huseby barneskole og Huseby ungdomsskole er ikke ferdigstilt i 2020 når denne rapporten er skrevet. Elevene som skulle gått ved det nye skolebygget har derfor gått på interimskoler de siste par årene og frem til det det nye bygget står ferdig. Dette skaper en annerledes skolehverdag, der noen elever benytter to ulike interimbygg i området og noen fraktes i skolebuss til et interimbygg utenfor bydelen, og hvor skoleadministrasjonen ved Huseby er spredt på flere lokasjoner. Det er sannsynlig at skolesituasjonen i noen grad påvirker elevenes lærings situasjon.

4.1.1 FRAFALL I VIDEREGÅENDE SKOLE

Statistikk fra Vigo viser at 84 prosent av avgangselever (84 av 100) fra Huseby ungdomsskole startet på videregående skole i Trøndelag skoleåret 2019/20. Dette er en nedgang fra ungdomsskolekullet 2013/14, da 90 prosent av avgangselevne (77 av 86) på Huseby startet på en videregående skole i Sør-Trøndelag.

Statistikken for området baserer seg på relativt lave elevtall, og det er sannsynlig at man vil se en del svingninger mellom kullene. Det er med andre ord høyst usikkert om nedgangen i andel ungdom som begynner på videregående skole representerer en trend i utviklingen.

Blant avgangselevne i Trondheim kommunes ungdomsskolekull 2013/2014, startet 94 prosent på en videregående skole i Sør-Trøndelag. Blant ungdomskullet 2019/20 startet så mange som 98 prosent av elevene på en videregående skole i Trøndelag.¹⁹

Andelen av elever som kom fra Huseby ungdomsskole og som har droppet ut av videregående opplæring VG1 har i snitt de siste seks skoleårene vært fem prosent (2014/15-2019/2020).²⁰

Fordi det er relativt få elever som slutter, varierer andelen betydelig fra år til år. Andelen som har sluttet på VG1 i Trøndelag med avgiverskoler i Trondheim kommune som helhet for skoleåret 2019/2020 var 3,2 prosent, mens det var 5,3 prosent for skoleåret 2013/2014 (Sør-Trøndelag).²¹

Man kan forvente at det er sammenheng mellom en elevs grunnskolepoengsum (elevens forutsetninger) og gjennomføring av videregående opplæring. Elever ved ungdomskolen på Saupstad-Kolstad har i snitt hatt en lavere grunnskolepoengsum enn kommune- og fylkessnittet, både i 2014 og i 2020. En noe høyere andel slutter på VG1 blant elevene som kommer fra bydelen enn fylkessnittet må altså sees i sammenheng med at disse elevene også har noe svakere forutsetninger enn «gjennomsnittseleven» i fylket.

Å droppe ut av VG1 øker sannsynligheten for at å falle ut av videregående opplæring på permanent grunnlag. Samtidig vil også en god del av skoleslutterne begynne på nytt VG1 påfølgende år og fullføre videregående opplæring med forsinkelse. Vi har imidlertid ikke data på dette.

4.1.2 SPRÅKOPPLÆRING I SKOLEN

Saupstad-Kolstad har historisk hatt den største andelen minoritetsspråklige i Trondheim kommune. Flertallet av de minoritetsspråklige er kurdere fra Tyrkia, med kurmanji som morsmål. Tabell 4.1 nedenfor

viser fordelingen av elever i skolen på Saupstad-Kolstad som mottar særskilt norskopplæring og tilrettelagt opplæring etter opplæringsloven § 2-8 (*Særskilt*

¹⁹ Skoleporten

²⁰ Statistikk fra Hjernen og hjertet

²¹ Statistikk fra Hjernen og hjertet

språkopplæring for elever fra språklige minoriteter).

Samlet sett hadde 34,1 prosent av elevene i bydelen særskilt norskopplæring skoleåret 2013/2014. Denne andelen har gått ned med over 10 prosentpoeng fra skoleåret 2013/2014 til skoleåret 2019/2020, til 22,7 prosent. Dette er vesentlig høyere enn andelen i Trondheim kommune samlet, hvor 6,1 prosent av elevene har særskilt norskopplæring (en liten økning fra tidligere da det var 5,6 prosent).

Det er videre også en høyere prosentandel (3,6 prosent) av elevmassen som har fått tilrettelagt opplæringen jmfør opplæringsloven § 2-8 i bydelen, sammenlignet med Trondheim kommunene for øvrig (0,7 prosent). Her har det også vært en nedgang for Saupstad-Kolstad, fra 4,2 prosent skoleåret 2013/2014 til 3,6 prosent skoleåret 2019/2020.

Tabell 4.1 Prosentfordeling elever i skolen på Saupstad-Kolstad med særskilt norskopplæring, 2019/2020 (2013/2014 i parentes)

SKOLEKRETS	SAUPSTAD-KOLSTAD	TRONDHEIM
Prosentandel særskilt norskopplæring	22,7 % (34,1 %)	6,1 % (5,6 %)
Elever med tilrettelagt opplæring ¹	3,6 % (4,2 %)	0,7 % (0,8 %)

¹ Jf. opplæringsloven § 2-8 og privatskoleloven § 3-5, 3. ledd

Kilde: GSI og Trondheim kommune.

Skoleåret 2013/2014 og 2019/2020

4.1.3 ELEVENES VURDERING AV LÆRINGSMILJØ

I det følgende beskrives elevenes egen vurdering av læringsmiljøet i grunnskolen på Saupstad-Kolstad i form av resultater fra Elevundersøkelsen. Elevundersøkelsen rettes mot elever i grunnskolen med det formål om

at elevene skal kunne si sin mening om forhold som er viktige for dem når det gjelder læring og trivsel i skolen. Tabell 4.2 nedenfor gir en nærmere beskrivelse av de temaene som er inkludert i elevundersøkelsen.

Tabell 4.2 Beskrivelse av begreper i Elevundersøkelsen

INDIKATOR	BESKRIVELSE
Trivsel	En indikator viser elevens generelle trivsel på skolen.
Støtte fra lærerne	En indeks som viser elevenes opplevelse av emosjonell og faglig støtte fra lærer.
Støtte hjemmefra	En indeks som viser elevenes opplevelse av interessen, støtten og oppmuntringen de får hjemmefra, når det gjelder skole og skolearbeid.
Faglig utfordring	En indikator som viser elevenes opplevelse av om de får nok faglige utfordringer på skolen.
Vurdering for læring	En indeks som kartlegger elevenes opplevelse av de fire prinsippene i vurdering for læring.
Læringskultur	En indeks viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.
Mestring	En indeks viser elevenes opplevelse av mestring i forbindelse med undervisning, lekser og arbeid på skolen.
Motivasjon	En indeks som viser elevenes indre motivasjon, interesse og lærelyst for skolearbeidet.

Elevdemokrati og medvirkning

En indeks som viser elevenes opplevelse av mulighet for å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får bli være med å bestemme klasseregler og delta i elevrådsarbeid.

Felles regler

En indeks som viser om elevene kjenner til skolens reglement, og hvor samkjørte elevene opplever at de voksne på skolen er i forhold til reaksjoner på ordens- og oppførselsreglementet.

Utdanning og yrkesveiledning

En indikator som viser elevenes opplevelse av utdanning og yrkesveiledningen på ungdomsskolen.

Tabell 4.3 viser resultater fra Elevundersøkelsen i 2015/2016 og 2019/2020 for barneskolen(e) på Saupstad-Kolstad. Barneskolene sine vurderinger av skole- og opplæringsmiljøet er på linje med gjennomsnittsresultatet for barnetrinnet i Trondheim, men med noe variasjon mellom indikatorene.

Ved skoleåret 2015/2016, oppga elevene ved Saupstad-Kolstadskolene (samlet) høyere skår enn gjennomsnittet i kommunen på «Vurdering for læring», «Faglig utfordring» og «Støtte hjemmefra». Samtidig hadde Saupstad-Kolstadskolene (samlet) lavere gjennomsnittsskår på de øvrige variablene i undersøkelsen.

I resultatene fra Elevundersøkelsen 2019/2020 ser vi at Huseby barneskole oppgir lavere skår enn gjennomsnittet for Trondheim kommune i alle variabler med unntak av «Motivasjon» og «Felles regler» hvor de har gitt lik skår. Ulikhetene er derimot ikke store; ingen av variablene er mer enn 0,2 poeng lavere.

Huseby barneskole representerer i Elevundersøkelsen for 2019/2020 tidligere Kolstad og Saupstad skoler. Skolebygget til Huseby skole står imidlertid ikke klart, og elevene ved skolen går skoleåret 2019/2020 på interims skoler.

Tabell 4.3 Gjennomsnittsskår barneskolene Saupstad-Kolstad og barnetrinnet i Trondheim kommune

INDIKATOR	2015/2016			2019/2020	
	KOLSTAD	SAUPSTAD	TRONDHIEM	HUSEBY B.	TRONDHEIM
Trivsel	4,2	4,5	4,4	4,0	4,2
Støtte fra lærerne	3,9	4,6	4,3	4,2	4,4
Støtte hjemmefra	4,4	4,5	4,3	4,2	4,3
Faglig utfordring	4,1	3,9	3,8	3,8	4,0
Vurdering for læring	4,0	4,2	3,8	3,6	3,8
Læringskultur	3,6	3,7	3,8	3,8	3,9
Mestring	4,0	3,8	4,1	3,9	4,0
Motivasjon	3,7	4,0	4,0	3,8	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	3,6	3,7	3,7	3,5	3,7
Felles regler	4,0	4,3	4,3	4,3	4,3

Kilde: Skoleporten

Tabell 4.4 viser resultatene fra Elevundersøkelsen for Huseby ungdomsskole og det totale gjennomsnittet for hele Trondheim kommunes ungdomsskoler. I 2015 ga Huseby kun lavere gjennomsnittsskår enn kommunegjennomsnittet på én av indikatorene: «Faglig utfordring», mens de oppga høyere vurdering i syv av indikatorene. På tre av indikatorene er det likt i bydelen og kommunen.

Dette bildet ser noe annerledes ut for skoleåret 2019/2020, hvor Huseby

ungdomsskole oppgir lavere skår enn Trondheim på tre variabler: «Trivsel», «Faglig utfordring» og «Felles regler», mens de gir høyere skår enn kommunegjennomsnittet på seks av indikatorene. På de to øvrige indikatorene er det likt.

I likhet med barneskoleelevene går også ungdomsskoleelevene ved Huseby ungdomsskole på interimskoler i påvente av at nytt skolebygg skal stå klart. Vi kan ikke utelukke at skolesituasjonen kan ha innvirkning på elevenes besvarelser i Elevundersøkelsen.

Tabell 4.4 Resultater Elevundersøkelsen for ungdomstrinnet Huseby og Trondheim kommune, gjennomsnitt

INDIKATOR	2015/2016		2019/2020	
	HUSEBY	TRONDHIEM	HUSEBY	TRONDHEIM
Trivsel	4,3	4,2	4,0	4,1
Støtte fra lærerne	3,9	3,9	4,0	4,0
Støtte hjemmefra	3,9	3,9	4,2	4,1
Faglig utfordring	4,0	4,1	3,9	4,2
Vurdering for læring	3,3	3,2	3,4	3,2
Læringskultur	3,5	3,4	3,7	3,7
Mestring	3,9	3,9	4,0	3,9
Motivasjon	3,7	3,5	3,7	3,5
Elevdemokrati og medvirkning	3,4	3,1	3,4	3,3
Felles regler	3,9	3,8	3,8	3,9
Utdanning- og yrkesveiledning	3,8	3,7	4,1	3,8

Kilde: Skoleporten

4.1.4 MOBBING I SKOLEN

I Elevundersøkelsen fikk elevene også spørsmål om de har blitt mobbet. Ved skoleåret 2013/2014 svarte 1,4 prosent av elevene ved barneskolene Kolstad og Saupstad at de har opplevd å bli mobbet. Dette er omtrent likt som det totale gjennomsnittet ved kommunens barneskoler (1,2 prosent). Tilsvarende tall for ungdomsskoletrinnet var 1,2 prosent ved

Huseby, og 1,3 prosent ved kommunens ungdomsskoler totalt.

Ved skoleåret 2019/2020, svarte derimot hele 33 prosent av elevene ved Huseby barneskole, og elleve prosent av elevene ved Huseby ungdomsskole, at de hadde opplevd å bli mobbet. Gjennomsnittet for Trondheim kommune totalt sett lå det samme skoleåret

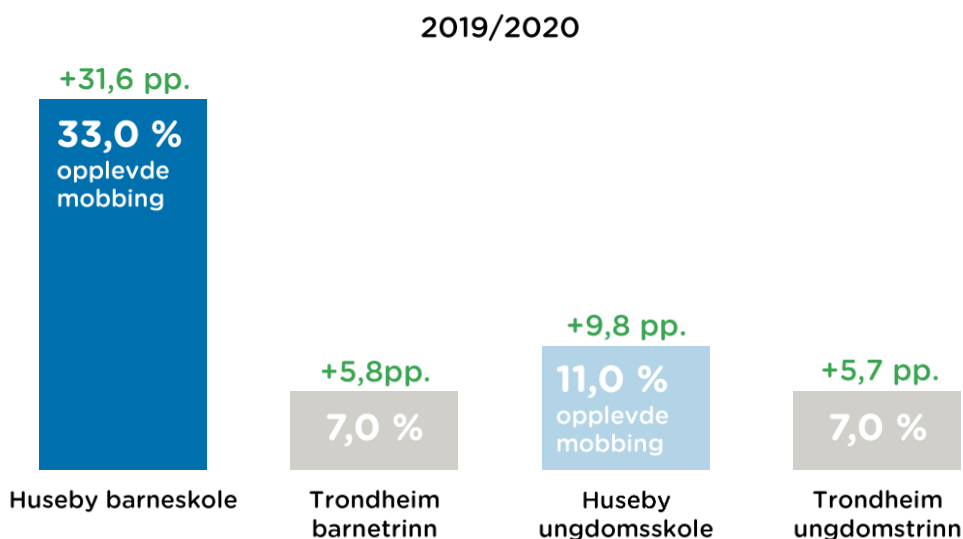
på syv prosent, både på barne- og ungdomsskolenivå. Tallene knyttet til mobbing har variert mye fra år til år. Andelen som oppga at de hadde opplevd mobbing på Huseby barneskole i 2018/2019 var 11,5 prosent, og 26,2 prosent på Huseby ungdomsskole samme skoleår.

De store sprikene i andelen elever som svarer at de har opplevd mobbing mellom 2015/2016 og 2019/2020 kan forklares av at Elevundersøkelsens spørsmål om mobbing ble revidert i 2016. Endringene i

spørsmålsformuleringene knyttet til mobbing har ført til at resultatene fra 2013, 2014 og 2015 ikke uten videre lar seg sammenligne med resultatene fra skoleåret 2016/2017 og fremover.²²

Et annet parameter leseren bør ha i mente, er også at Elevundersøkelsen baserer seg på elevers selvrappotering. Elevers oppfatning av hva som er og oppleveres som mobbing kan variere mellom elever og ulike kontekster. Det betyr imidlertid ikke at man ikke skal ta resultatene på alvor.

Figur 4.1 Prosentandel som rapporterer å ha blitt mobbet, barne- og ungdomstrinn skoleåret 2019/2020 (endring siden 2015/2016)

Kilde: Skoleporten

4.1.5 LÆRINGSUTBYTTE

Formålet med nasjonale prøver er å vurdere i hvilken grad skolen har klart å utvikle ferdighetene til elevene i lesing, regning og deler av faget engelsk.

Tabell 4.5 viser gjennomsnittresultater ved nasjonale prøver på barne- og ungdomstrinnet på Saupstad-Kolstads skoler. I tabellen presenteres også gjennomsnittresultatet ved samme trinn i Trondheim kommune totalt sett.

Vi kan lese av tabellen at gjennomsnittresultatene for elevene på Saupstad-Kolstad gjennomgående ligger noe lavere enn for Trondheim kommune som en helhet. Resultatene er tilnærmet like for skoleårene 2015/16 og 2019/20, både for bydelen og kommunen.

5. trinn på Saupstad-Kolstad har hatt en liten nedgang fra 45 til 44 i lesing og en oppgang

²² Se utdypning om endringene og mulige konsekvenser for sammenlignbarhet med tall før 2016 her: <https://udirbloggen.no/vi-endrer-elevundersokelsen/>

fra 46 til 48 i engelsk, mens resultatene for regning er uendret på 47 poeng.

På 8. trinn er resultatene relativt uendret både ved Huseby ungdomsskole og Trondheim kommune skoler totalt sett. Huseby ungdomsskole har 46 poeng i snitt i både lesing og regning ved begge målinger, mens engelsk har gått litt ned fra 49 til 47 poeng. Snittet i Trondheim som helhet har gått fra 51

poeng i både lesing, regning og engelsk til 51 i lesing, 50 i regning og 51 i engelsk.

På 9. trinn ser vi at resultatene for lesing har gått litt opp både ved Huseby ungdomsskole og kommunen generelt, fra henholdsvis 49 og 54 poeng til 51 og 55 poeng. I regning har Huseby ungdomsskole hatt ett snittpoeng økning, fra 47 til 48, mens snittet i Trondheim er uendret på 54 poeng.

Tabell 4.5 Gjennomsnittresultat nasjonale prøver, barne- og ungdomstrinn skoleåret 2015/2016 og 2019/2020

INDIKATOR	2015/2016		2019/2020	
	SAUPSTAD-KOLSTAD	TRONDHIEM	SAUPSTAD-KOLSTAD	TRONDHEIM
Lesing 5. trinn	45	51	44	50
Regning 5. trinn	47	50	47	50
Engelsk 5. trinn	46	51	48	49
Lesing 8. trinn	46	51	46	51
Regning 8. trinn	46	51	46	50
Engelsk 8. trinn	49	51	47	51
Lesing 9. trinn	49	54	51	55
Regning 9. trinn	47	54	48	54

Note: Saupstad-Kolstad indikerer i 2015/16 Saupstad og Kolstad barneskoler, mens det i 2019/20 indikerer Huseby barneskole

Kilde: Skoleporten

4.1.6 ET GODT SKOLETILBUD

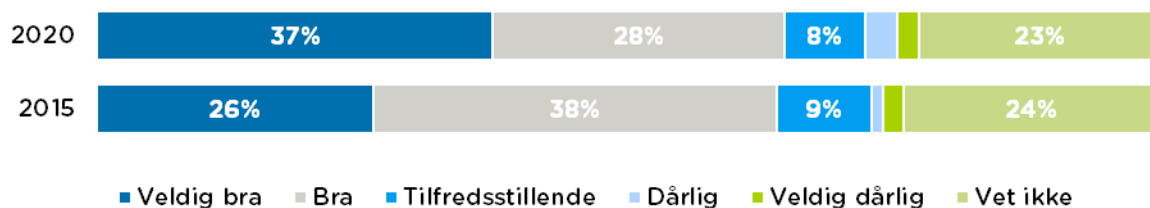
I forbindelse med den gjennomførte beboerundersøkelsen ble innbyggerne også spurt om hva de synes om skoletilbudet på Saupstad-Kolstad. Overordnet har beboerne et positivt inntrykk av skoletilbudet i bydelen.

Som figur 4.2 illustrerer, svarer over halvparten av respondentene, både i 2015 og i 2020, at de synes skoletilbudet er enten «bra» eller «veldig bra» - 64 prosent i 2015 og 65 prosent i 2020. Andelen som svarer «veldig

bra» har økt fra 26 prosent til 37 prosent mellom de to målingene.

I overkant av en femtedel svarer «vet ikke» på spørsmålet om skoletilbudet i bydelen, mens fem prosent svarer at det er «dårlig» eller «veldig dårlig» i 2020, mot tre prosent i 2015. Her bør man imidlertid ta høyde for at både barne- og ungdomsskolen ikke var ferdigstilte under tidspunktet for oppfølgingsundersøkelsen.

Figur 4.2 Prosentfordeling av beboernes respons på spørsmålet "Hvordan synes du skoletilbudet er på Saupstad-Kolstad?", 2015 og 2020

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

4.2 BARNEHAGER PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

Det er tre kommunale barnehager fordelt på to enheter på Saupstad-Kolstad: Saupstad barnehager (Ringene og Saupstad) og Kolstad barnehage. De tre barnehagene har til sammen omtrent 215 plasser. I tillegg ligger Huseby barnehage også svært nær bydelen og flere benytter barnehager andre steder i kommunen.

4.2.1 BARNEHAGEDEKNING

Alle barn som fyller ett år innen utgangen av august har lovfestet rett til barnehageplass.²³ I 2013 var andel barn i alderen 1-5 år med barnehageplass 90 prosent på nasjonalt nivå, i 2020 har dette tallet økt til over 92 prosent. I Trondheim er tallet enda høyere, med 96 prosent dekningsgrad, både i 2013 og i 2019.

I opptaksområdet Romolslia/Flatåsen/Huseby, som inkluderer bydelen Saupstad-Kolstad, har tilbudet av barnehageplasser innenfor opptaksområdet (lokal dekningsgrad) gått opp fra 80 til 89 prosent mellom 2015 og 2020.²⁴

På Saupstad-Kolstad gikk 90 prosent av barn i alderen 1-5 år i barnehage ved nullpunktundersøkelsen. Andelen har i løpet av perioden sunket til 83 prosent i 2019.²⁵

Barnehageplassene ved de tre lokale barnehagene på Saupstad-Kolstad utgjør kun 70 prosent av antall barn mellom 1 og 5 år i samme område i 2019.²⁶

Figur 4.3 Andel barn (1-5 år) i barnehage, i prosent

Kilde: Trondheim kommune; byplankontoret og KOSTRA

²³ Etter 1. januar 2009

²⁴ Formannskapet sak 300/20 den 27.10.20 om Barnehagetilbud og barnehagebruk 2020

²⁵ Trondheim kommune Byplankontoret, KOSTRA. Gjelder postnumrene 7078 og 7098

²⁶ Trondheim kommune. Gjelder postnumrene Saupstad barnehager (Ringene og Saupstad) og Kolstad barnehage

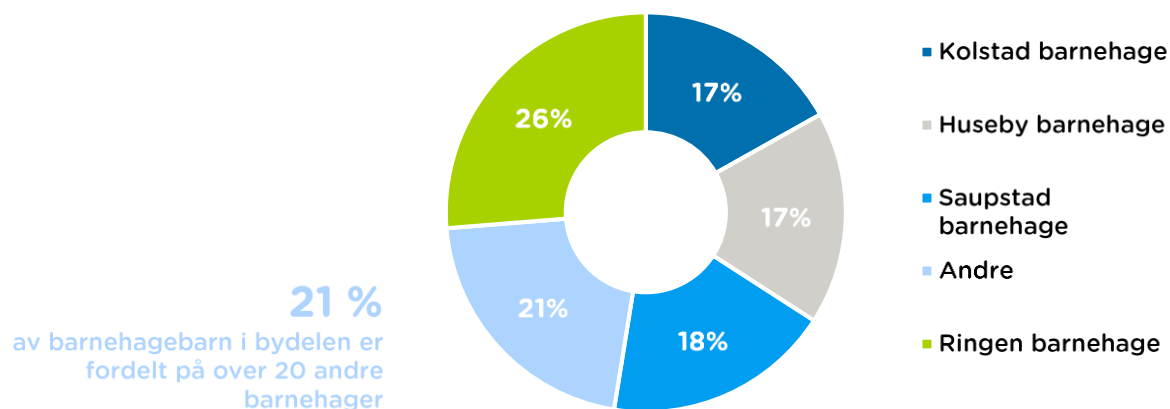
4.2.2 BARNEHAGEDELTAKELSE

I beboerundersøkelsen spurte vi respondentene om de har hjemmeboende barn i alderen 1 til 5 år, og i så fall om barnet deres går i barnehage på Saupstad-Kolstad.²⁷ I nullpunktsmålingen var det 38 prosent av respondentene som hadde barn i barnehagealder, mens det i oppfølgingsundersøkelsen i 2020 var 26 prosent. 47 prosent av de som oppgir å ha barn i barnehagealder oppgir videre at barna deres går i barnehage på Saupstad-Kolstad i 2020.

Dette er en nedgang fra 2015, da tilsvarende andel var 60 prosent.

Familier på Saupstad-Kolstad benytter seg også i stor grad av barnehager som ligger utenfor eget boområde. Figur 4.4 under viser hvordan barn mellom 1 og 5 år med bostedsadresse på Saupstad-Kolstad fordeler seg på ulike barnehager.

Figur 4.4 Prosentfordeling av barnehagebarn med bostedsadresse Saupstad-Kolstad på ulike barnehager, 2020

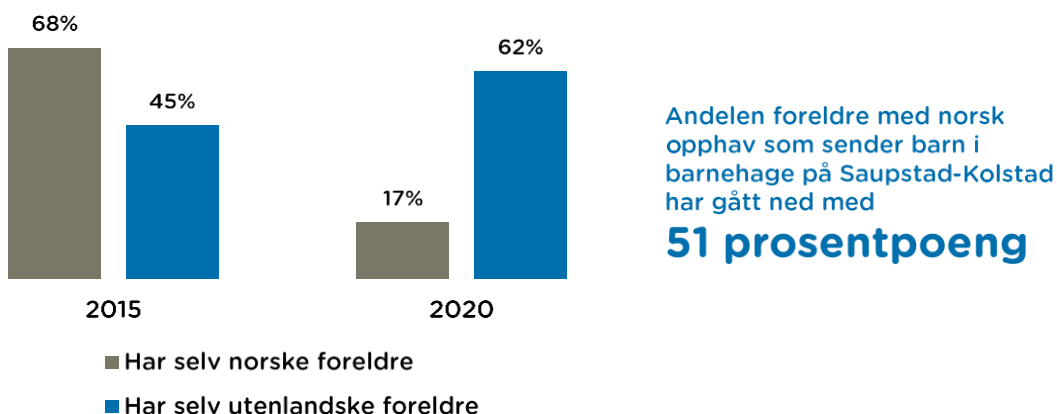
Kilde: Trondheim Kommune

Følgende figur viser hvordan beboerne med barn i barnehage fordeler seg etter bakgrunn. Av figuren kan vi lese at det har vært et skifte mellom 2015 og 2020. Ved første måling var det 68 prosent av beboere med norske foreldre som hadde barn i barnehage på Saupstad-Kolstad, mens tilsvarende andel for

beboere med utenlandske foreldre var 45 prosent. I 2020 er det kun 17 prosent av beboerne med norske foreldre som har egne barn i barnehage i bydelen, mens beboere med utenlandske foreldre har barn i lokale barnehager i 62 prosent av responsene. Vi vet imidlertid ikke noe om årsaken til endringen.

²⁷ Vi har imidlertid ikke data på hvor mange prosent av barneforeldrene i bydelen som har barn i barnehage kontra hjemme.

Figur 4.5 Beboere med barn som går i barnehage på Saupstad-Kolstad (1-5 år) fordelt etter bakgrunn, prosentvis, 2015 og 2020

N = 300 (2015) / 255 (2020)

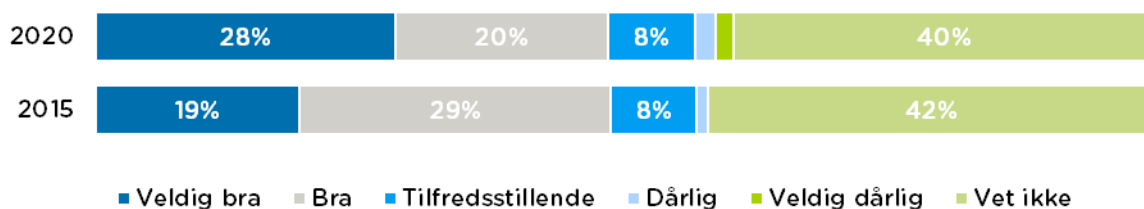
Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

4.2.3 ET GODT BARNEHAGETILBUD

Videre ble beboerne i beboerundersøkelsen spurt om hva de synes om barnehagetilbudet på Saupstad-Kolstad. Figur 4.6 viser at en vesentlig andel av respondentene oppgir at de ikke vet eller har noen oppfatning om barnehagetilbudet. Dette kan skyldes at disse respondentene ikke har noen tilknytning til barnehagene i området, og ikke har fått barnehagetilbudet beskrevet av andre.

De aller fleste av dem som har et inntrykk av barnehagetilbudet, svarer at de synes barnehagetilbudet er «bra» eller «veldig bra». I både 2015 og 2020 utgjør denne andelen 48 prosent av den totale responsen. Den største forskjellen mellom de to målingene er at andelen som har svart at barnehagetilbudet er «veldig bra» har gått opp fra 19 til 28 prosent fra 2015 til 2020.

Figur 4.6 Spørsmål: "Hva synes du om barnehagetilbudet på Saupstad-Kolstad"

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

5. AREALBRUK, BOSAMMENSETNING OG INFRASTRUKTUR

Områdeløftet har gjennomført og medvirket til en rekke oppgraderinger og endringer i fysiske strukturer og kvaliteter i bydelen. I dette kapitlet beskriver vi endringer i bebyggelse, grøntområder, uterom og infrastruktur. I tillegg ser vi nærmere på boligmengde og beboernes egne vurderinger av bolig, samt synspunkter på trafikk, infrastruktur og utearealer i bydelen.

I forbindelse med *Områdeprogrammet for Saupstad-Kolstad*, er det nedtegnet følgende målsetting som omhandler bruk av areal i bydelen:

I 2020 er Saupstad-Kolstad er bærekraftig bydel med variert bosammensetning og høy kvalitet på infrastruktur og offentlige rom

Bilde 5.1 Metrobusstasjon

Kilde: Trondheim kommune

OM BOLIGSAMMENSETNINGEN PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

Saupstad-Kolstad var en av de første drabantbyene i Trondheim. I løpet av sine 40 år har det vært gjort lite arbeid med opprustning av offentlige rom, infrastruktur, grøntareal og bygningsmiljø. Bydelen har større utfordringer på disse områdene enn andre bydeler i Trondheim, og stedet er tidligere beskrevet som et område med ensartet og homogen boligsammensetning, og med boliger som er blant byens billigste. Det er derfor ytret behov for en mer sammensatt og mangfoldig boligstruktur som kan bidra til at bredden i befolknings sammensetningen øker.

²⁸ Kilde: IMDi (2014). «Tverrsektorielt samarbeid i områdesatsing: Eit statleg perspektiv på områdesatsing som tverrsektorielt grep i velferdspolitikken»; Trondheim kommune (2013). «Status Saupstad-Kolstad. En beskrivelse av bydelen

OPPSUMMERING AV ENDRINGER I BEBYGGELSE, GRØNTOMRÅDER, OG INFRASTRUKTUR

I områdeløftperioden har flere bygg på Saupstad-Kolstad fått estetiske og funksjonelle løft, i tillegg til at det er kommet til nye læringsbygg. Når det gjelder endringer i grøntområdene har Saupstad-Kolstad fått åpnet utebarrierer og knyttet områdene mer sammen. Det har også kommet nye lekeplasser og uterom i tilknytning til både nye og eldre bygg som barnehager, skoler og bibliotek.

Det er også gjort endringer i infrastrukturen de seneste årene, og området har blant annet fått oppgraderte gangstier og snarveier, samt metrobusstasjoner. I tillegg er det planlagt en gang- og sykkelbro over Bjørndalen.

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA BEBOERUNDERSØKELSEN OG BOLIGDATA

Boligsammensetningen på Saupstad-Kolstad har forblitt uendret mellom 2014 og 2020. Blokker/leiegårder utgjør fremdeles den aller største andelen boliger (86 prosent) og over halvparten av boligene har 3 eller færre rom.

De fleste bor enten alene eller sammen med én annen person. Det er noen færre som bor alene i 2020 sammenliknet med 2014. Litt over en tredel oppgir at de har barn i husstanden. Beboerne oppgir at de trives svært godt i egen bolig (90 prosent).

Borettslag er den klart vanligste boligtypen (84 prosent). I 2014 oppga 51 prosent at de deltok i borettslagsaktiviteter, denne andelen var 42 prosent i 2020. Forskjellen i deltakelse kan ha vært påvirket av covid-19.

Nesten samtlige føler seg trygge i trafikken i bydelen (88 prosent). Det er enkelt å komme seg fra et sted til et annet, både med bil (86 prosent) og til fots (95 prosent). De fleste sier

også at de ikke plages av støy og forurensning, men det er noen færre i 2020 enn i 2014. Nesten alle oppgir at de synes kollektivtilbudet er bra (87 prosent).

Respondentene ble også spurt om det er trygge uteområder for barn og unge på Saupstad-Kolstad. Både i 2015 og i 2020 har den gjennomgående oppfatningen vært positiv, henholdsvis 78 og 77 prosent har svart at de er helt eller delvis enig i at bydelen har trygge uteområder.

AVSLUTTENDE REFLEKSJON

Hovedtyngden av innsatsen som er nedlagt på Saupstad-Kolstad i områdeløftperioden omhandler forbedringer av fysiske strukturer og kvaliteter. Gjennom intervjuene finner vi at innbyggerne i området er svært fornøyd med endringene som er gjort, samtidig som noen etterlyser flere sosiale tiltak.

Tiltakene innen områdeutvikling bidrar til at områdeløftet er på god vei mot å nå deler av målet nevnt innledningsvis i kapittelet – og da fortrinnsvis det om omhandler kvalitet på infrastruktur og offentlige rom.

Innbyggerne opplever at bydelen endelig blir satset på, og området har fått møteplasser som også trekker folk fra andre steder, slik som Kolstad Arena. Det er sannsynlig at endringene og forskjønnelsen av området vil påvirke bydelens attraktivitet, noe som igjen kan føre til prisvekst på boliger og endret befolkningssammensetning.

At boligsammensetningen forblir homogen og uendret kan imidlertid anses som problematisk, da mennesker/familier som ønsker å «gå gradene» i boligkarrieren/-hierarkiet - eller som trenger større plass - ikke blir værende i bydelen. Dette står dessuten i direkte motsetning til målet om variert bosammensetning.

5.1 BESKRIVELSE AV AREALENE PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

I nullpunktsmålingen ga vi en beskrivelse av arealene på Saupstad-Kolstad. I beskrivelsen skilte vi mellom areal benyttet til ulike formål, og fremstilte en prosentmessig fordeling av arealbruk i området fordelt på de tre kategoriene *grøntområder*, *bebygde områder* og *infrastruktur*, med tilhørende underkategorier. Områdeløftet har gjennomført og medvirket til en rekke oppgraderinger og endringer i fysiske strukturer og kvaliteter i bydelen. En

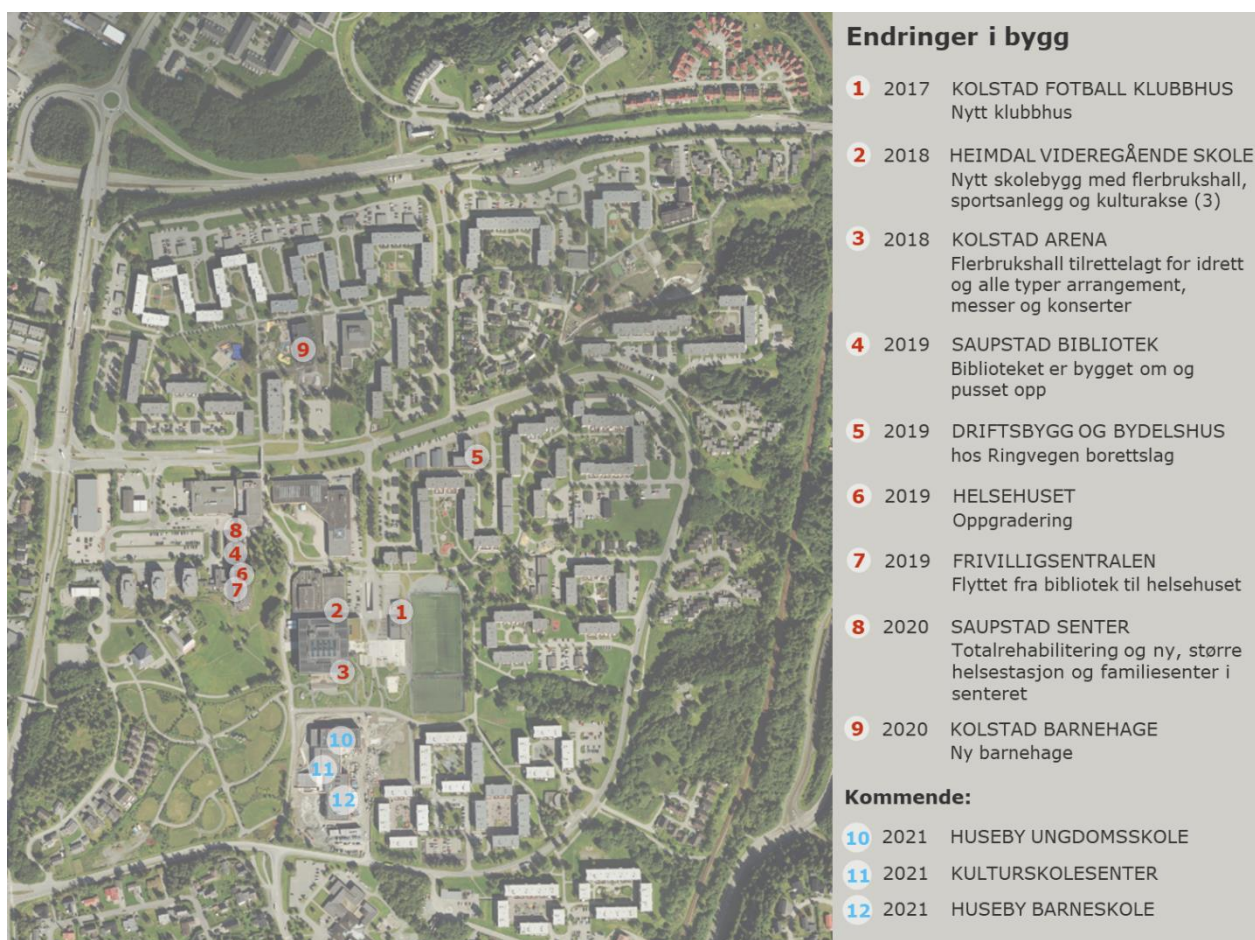
sammenligning mellom prosentmessig fordeling av arealbruk før og etter områdeløftperioden vil imidlertid gi et feilaktig inntrykk av endringene i området, fordi fremstillingen ikke vil være i stand til å vise de kvalitetsmessige forbedringene. På bakgrunn av dette er tiltak og prosjekter knyttet til områdeutvikling fremstilt i kartene i det følgende, slik at leseren får et inntrykk av endringene i bydelens uterom.

5.1.1 ENDRINGER I BEBYGDE OMRÅDER

I områdeløftperioden har flere bygg på Saupstad-Kolstad fått et estetisk og funksjonelt løft. Gjennom områdeprogrammet er både eksisterende bygg blitt oppgradert og nye bygg har kommet til. Det har blant annet blitt satset stort på læringsbygg i form

av barnehager og skoler, hvor sistnevnte også samlokaliseres i bydelens sørlige del. Videre er også Saupstad senter, biblioteket og helsehuset blant byggene som har gjennomgått utbedring og endring i perioden.

Figur 5.1 Kart over endringer i bebygde områder på Saupstad-Kolstad

5.1.2 ENDRINGER I GRØNTOMRÅDER OG UTEROM

Gjennom områdeløftet har Saupstad-Kolstad også fått åpnet opp utearealene og knyttet grøntområdene mer sammen, både gjennom ny beplantning, rydding av villnis, og gjennom oppgradering og etablering av utendørs møtesteder og turløyper. I tillegg har området fått fine lekeplasser og uterom ifm. oppgradering av bygg og nybygg. Blant

annet har barnehagens rolle som samlingssted blitt styrket med nye lekeplasser som også kan brukes av barn og familier etter barnehagens åpningstid. Den generelle tilbakemeldingen fra intervjuene med innbyggere og lokale aktører er at uteområdene har blitt veldig fine og at de inviterer til lek og hygge.

Figur 5.2 Kart over endringer i grøntområder og uterom på Saupstad-Kolstad

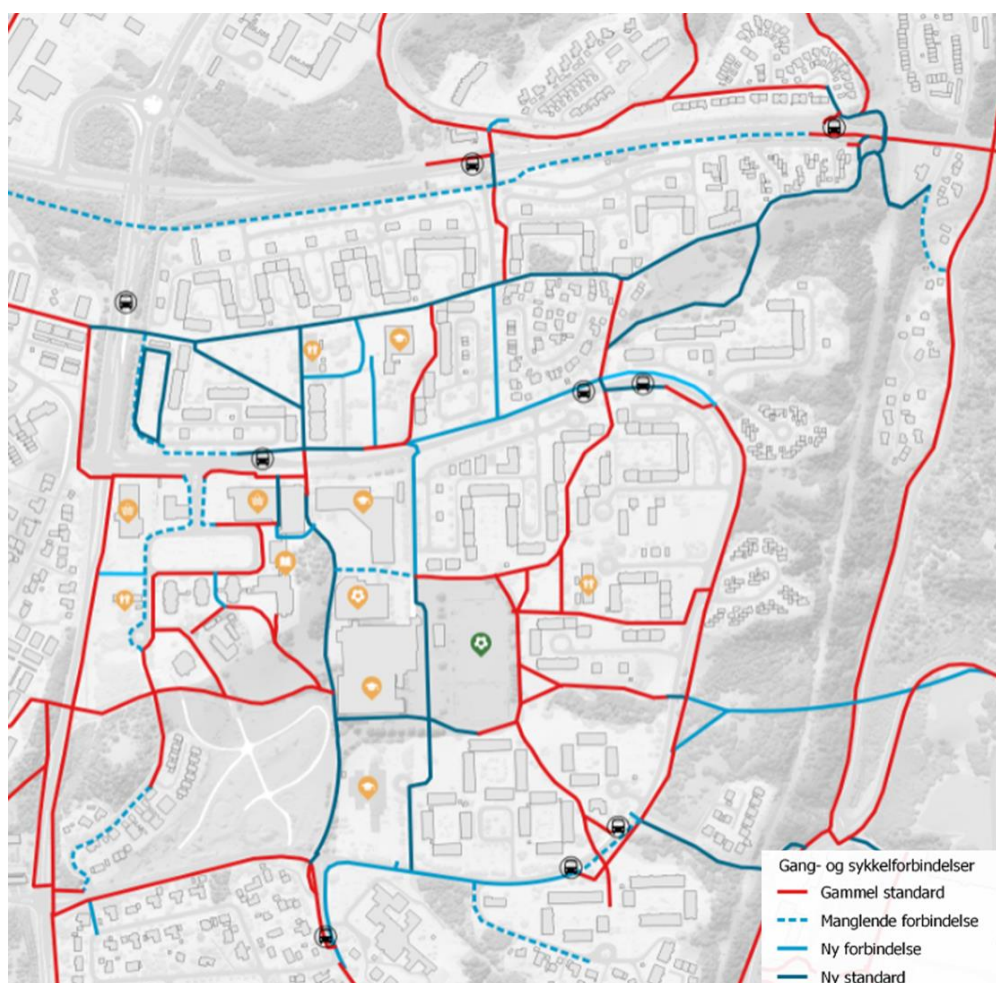

5.1.3 ENDRINGER I INFRASTRUKTUR

Gjennom områdeløftet ble det identifisert, igangsatt og ferdigstilt flere tiltak og prosjekter knyttet til veiforbindelser og infrastruktur i bydelen Saupstad-Kolstad. Etter at kommunen startet arbeidet gjennom områdeløftet, har Miljøpakken bidratt til flere nye forbindelser og utbedringer. Utover dette har Nærsenter AS vært involvert ifm. etablering av ny gjennomgang gjennom

senteret, samt utbedret gangadkomsten til senteret fra bussholdeplassen (lys og fasadetiltak). Fylkeskommunen har gjennomført gang- og sykkelvei i forbindelse med det nye skolebygget til Heimdal vgs. Hovedvekten av gang- og veiforbindelser utbedret av kommunen er i forbindelse med barnehager og skoler.

Figur 5.3 Mobilitetskart for Saupstad-Kolstad inkl. nye og planlagte forbindelser

Kilde: Mobilitetskart fra Trondheim kommune (2020)²⁹

Som kollektivtransportsymbolet i mobilitetskartet ovenfor indikerer har Saupstad-Kolstad flere bussholdeplasser langs Saupstadringen; områdets hovedfartsåre for biltrafikk. Bussholdeplassene har blitt oppgradert til metrobusstandard, med

universell utforming med hellelegging, buskur og sanntidssystem. Det er også kommet til fortau i tilknytning busstoppene. Miljøpakken har bidratt til områdeløftet gjennom å oppgradere flere snarveier til gode gangveier med solid dekke. Blant annet har

²⁹ Kartet finner du her: <https://kart.trondheim.kommune.no/medvirkningskart/saupstad?fbclid=IwAR2nBRuCBs0UyL--MIDqAJUuZeGfITwJbEF6zZILpbP5L1tqLu259-tS6o>

På nettsiden finnes også beskrivelser av nummerering og forbindelser i kartet.

snarveien fra Saupstadbrinken til Bjørndalen blitt oppgradert med brøytestandard, drenering, ny belysning og benk. Videre har snarveien til Dalen park blitt utbedret. Miljøpakken har bidratt med trygghetsskapende belysning i flere underganger, i tråd med bydelens belyningsplan. I perioden er også Saupstadstien inn til Skileiken og Bymarka utbedret. Til sammen har arbeidet med

infrastruktur, gang- og sykkelveier bidratt til å heve standarden på offentlige rom på Saupstad-Kolstad.

Flere nye forbindelser er planlagt. Blant annet snarveier i bydelspark og sentrum (snarveipakke 7) og gang- og sykkelbrua over Bjørndalen til Tiller (nr. 14 på kartet). Disse skal etter planen være ferdigstilt i 2022.

5.2 BOLIGMENGDE

I det følgende avsnittet beskrives boligsammensetningen på Saupstad-Kolstad, med tilhørende resultater fra beboerundersøkelsens spørsmål om bolig og borettslag.

Tabell 5.1 viser en oversikt over de ulike boligtypene i bydelen og antallet fra 2011 til 2018. Som det fremgår av tabellen, har ikke boligmassen endret seg i områdeløftperioden 2014-2018. Antallet eneboliger har vært 121 hele perioden, og det har siden 2014 vært 144

boenheter i rekke-/terrassehus, samt 72 enheter i tomannsboliger siden 2015. Antallet blokker/leiegårder har også forblitt uendret på 2 138 boenheter.

I 2018 var 86 prosent av boligene leiligheter i blokk, leiegård e.l., mens 5 prosent var eneboliger, 6 prosent var rekke-/terrassehus og 3 prosent var tomannsboliger. De fleste boligene har 2, 3 eller 4 rom (hhv. 22, 34 og 27 prosent).

Tabell 5.1 Utvikling i boligsammensetningen på Saupstad-Kolstad (2011-2018)

BOLIGTYPE	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Frittliggende enebolig eller våningshus	113	114	116	117	121	121	121	121
Hus i kjede, rekke-/terrassehus, vertikaldelt tomannsbolig	147	151	153	144	144	144	144	144
Horisontaldelt tomannsbolig eller annet boligbygg med mindre enn 3 etasjer	50	50	50	64	72	72	72	72
Blokk, leiegård e.l.	2 138	2 138	2 138	2 138	2 138	2 138	2 138	2 138
SUM	2 448	2 453	2 457	2 463	2 475	2 475	2 475	2 475

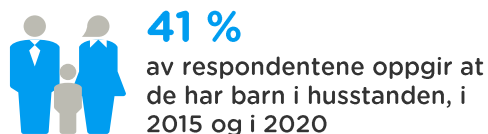
Kilde: Trondheim kommune

5.2.1 ANTALL PERSONER I HUSSTANDEN

I beboerundersøkelsen ble beboerne spurt om hvor mange personer som bor i deres husstand. Som illustrert i figur 5.5 finner vi at det bor flere sammen i husstandene i bydelen i 2020 enn i 2015. I 2020 oppgir 35 prosent av respondentene at de bor sammen med en

annen, 34 prosent oppgir at de bor sammen med to eller flere, mens 31 prosent bor alene. I 2015 svarte 32 prosent at de bodde sammen med en annen, 31 prosent at de bodde med to eller flere, mens 37 prosent bodde alene. 41 prosent av respondentene i begge undersøkelsene hadde barn i husstanden.

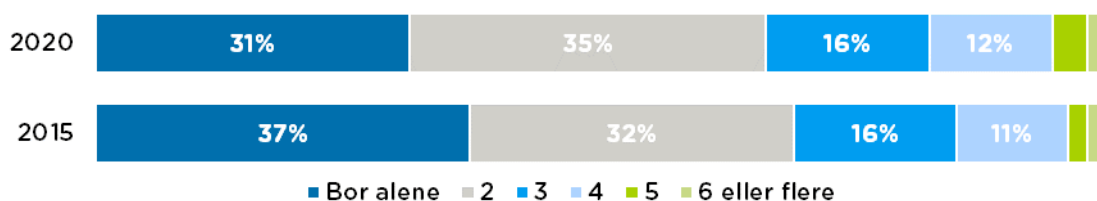
Figur 5.4 Spørsmål: Har du barn i husstanden?

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Figur 5.5 Spørsmål: Hvor mange bor i husstanden?

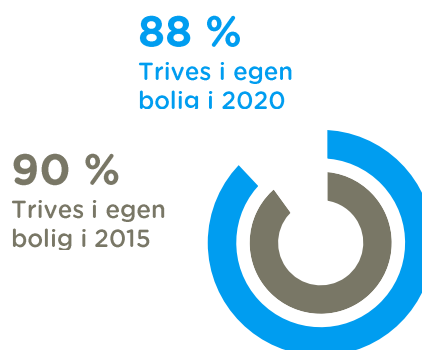
N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

5.2.2 TRIVSEL I BOLIGEN

I beboerundersøkelsen ble respondentene spurt om å ta stilling til påstanden «jeg trives i egen bolig». Som vist i figur 5.6 svarer 88 prosent av beboerne at de er enige i påstanden. Det er med andre ord høy grad av trivsel knyttet til eget hjem på Saupstad-Kolstad. Dette samfaller godt med øvrige funn knyttet til trivsel i bydelen, og tilfredshet med naboer og nabolag (se kap. 2).

Figur 5.6 Påstand: "Jeg trives i egen bolig"

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

5.2.3 BORETTSLAG

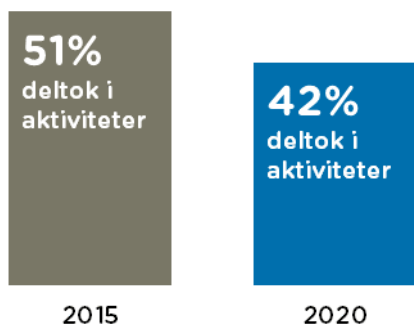
Borettslag er den klart vanligste boligtypen på Saupstad-Kolstad. Hele 84 prosent av respondentene oppgir at de bor i et borettslag i 2020 (81 prosent i 2015). Av disse bor over 90 prosent i ett av de tre største borettslagene; Ringvegen (43 prosent), Kolstadflata (31 prosent) eller Midteggan (17 prosent).

I beboerundersøkelsen har respondentene blitt spurt om de eller noen andre i husstanden har deltatt i borettslagets

aktiviteter i løpet av det siste året. Aktiviteter knyttet til borettslaget er spesifisert som dugnader, møter, sosiale tilstelninger, generalforsamling, eller å ha vært styremedlem eller varamedlem i borettslaget.

I 2015 oppga 51 prosent at de hadde deltatt i borettslagets aktiviteter, mens i 2020 svarer 42 prosent det samme. Forskjellen i deltakelse kan ha vært påvirket av covid-19 og et mulig redusert aktivitetstilbud fra borettslagene grunnet restriksjoner ifm. smittevern.

Figur 5.7 Spørsmål: Har du deltatt i borettslagets aktiviteter?

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: I figuren fremstilles andelen som har svart «ofte» eller «av og til».

5.3 SYNSPUNKTER PÅ TRAFIKK OG UTEOMRÅDER

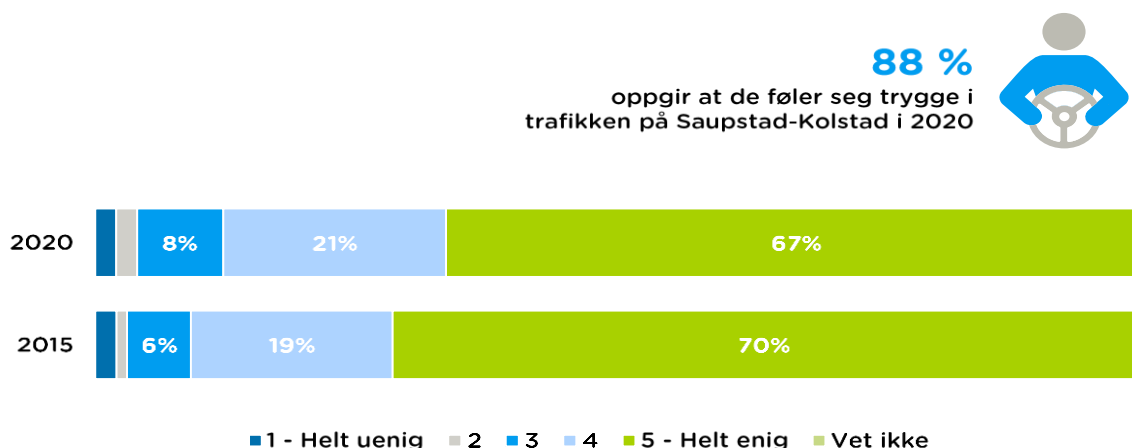
I det følgende beskrives beboernes synspunkter på trafikk og uteområder på Saupstad-Kolstad. Informasjonen som presenteres i dette delkapittelet baserer seg på svar fra beboerundersøkelsen.

5.3.1 SYNSPUNKTER PÅ TRAFIKK

Respondentene fikk i beboerundersøkelsen spørsmål om å ta stilling til påstanden «jeg føler meg trygg i trafikken på Saupstad-Kolstad». Nesten samtlige av respondentene er helt eller delvis enige i denne påstanden.

I figur 5.8 kan vi lese at andelen utgjorde 89 prosent i 2015 og 88 prosent i 2020. På den andre siden av spekteret finner vi at kun fire prosent var helt eller delvis uenig i påstanden om å føle seg trygg i trafikken i bydelen i 2020. I 2015 svarte tre prosent det samme.

Figur 5.8 Påstand: "Jeg føler meg trygg i trafikken på Saupstad-Kolstad"

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Som allerede nevnt i delkapittel 4.1, er det gjort en del endringer og utbedringer i området knyttet til infrastruktur i områdeløftperioden.

I beboerundersøkelsen ble respondentene bedt om å ta stilling påstander om at det på Saupstad-Kolstad er enkelt å komme fra et sted til et annet. Som figur 5.9 viser er det 86 prosent som er enige³⁰ i at det er lett å komme frem med bil, mens 95 prosent er enige i at det er lett å komme frem til fots i 2020. Tilsvarende tall for 2015 var henholdsvis 88 og 91 prosent. Det har med andre ord vært

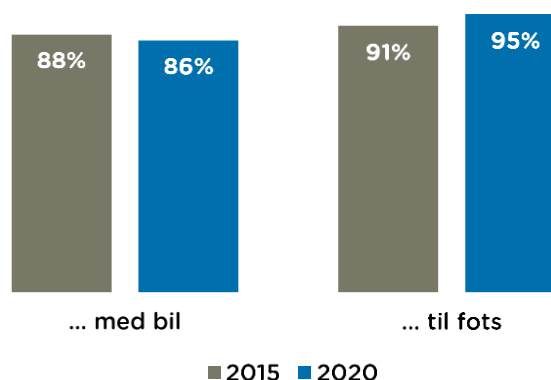
en økning i andel som opplever at det er enkelt å komme frem til fots.

Dette samsvarer med informasjon fra intervjuene med innbyggere og lokale aktører, som knytter fremkommeligheten opp mot utbedring av snarveier, og generelt gode gangveier i området.

Respondentene ble også spurt om deres tilfredshet med kollektivtilbudet på Saupstad-Kolstad. 87 prosent var helt eller delvis enige i at kollektivtilbudet var bra i 2020, mens 89 prosent mente det samme i 2015.

Figur 5.9 Påstand: «På Saupstad-Kolstad er det enkelt å komme fra et sted til et annet»

På Saupstad-Kolstad er det enkelt å komme fra et sted til et annet ...

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: Respondentene svarte på en skala fra 1-5, der 1 tilsvarer «helt uenig» og 5 tilsvarer «helt enig». I figuren fremstilles andelen som har svart 4 eller 5.

Respondentene har videre svart på påstandene «Støy fra trafikken plager meg der jeg bor» og «Jeg opplever at det er mye forurensing fra trafikken der jeg bor».

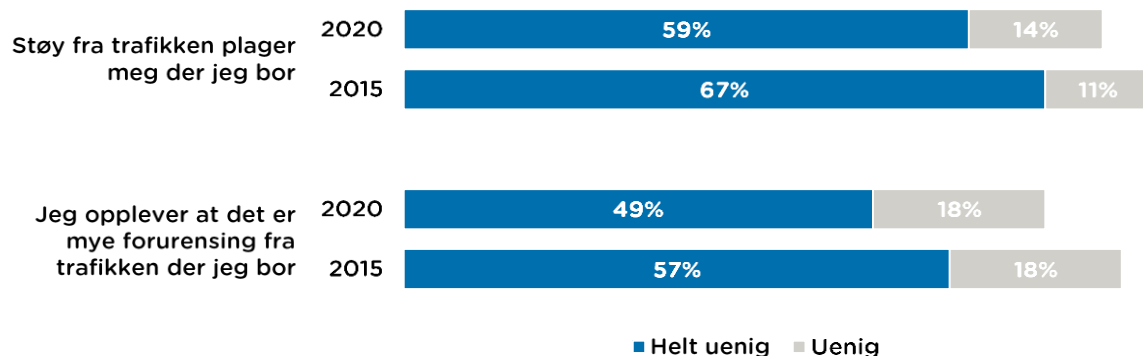
Figur 5.10 under viser hvor stor andel som er «uenig» eller «helt uenig» i påstandene. Her ser vi at ved nullpunktmålingen var 78 prosent helt eller delvis uenige i at de ble plaget av støy fra trafikken og 75 prosent var helt eller delvis uenige i at de opplevde forurensing fra trafikken. Ved oppfølgingsmålingen har andelen gått noe ned til 73 prosent som er helt eller delvis uenig i at de plages av støy og

67 prosent som er helt eller delvis uenig i at de opplever forurensing.

Som det fremgår av figur 5.10 opplever flere respondenter støy og forurensing i 2020 sammenlignet med 2015. Dette kan imidlertid ha sammenheng med byggingen i området ifm. nye skolebygg, barnehage og annet. Det er med andre ord høyst usikkert om resultatene kan brukes til å si noe om trenden i området, eller endringene først og fremst handler om de pågående byggeprosjektene på måletidspunktet. Resultatene bør derfor tolkes med forsiktighet.

³⁰ Helt eller delvis enig (4 og 5 på fempunktsskalaen fra helt uenig til helt enig).

Figur 5.10 Påstand: «Støy fra trafikken plager meg der jeg bor» og «Jeg opplever at det er mye forurensing fra trafikken der jeg bor»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

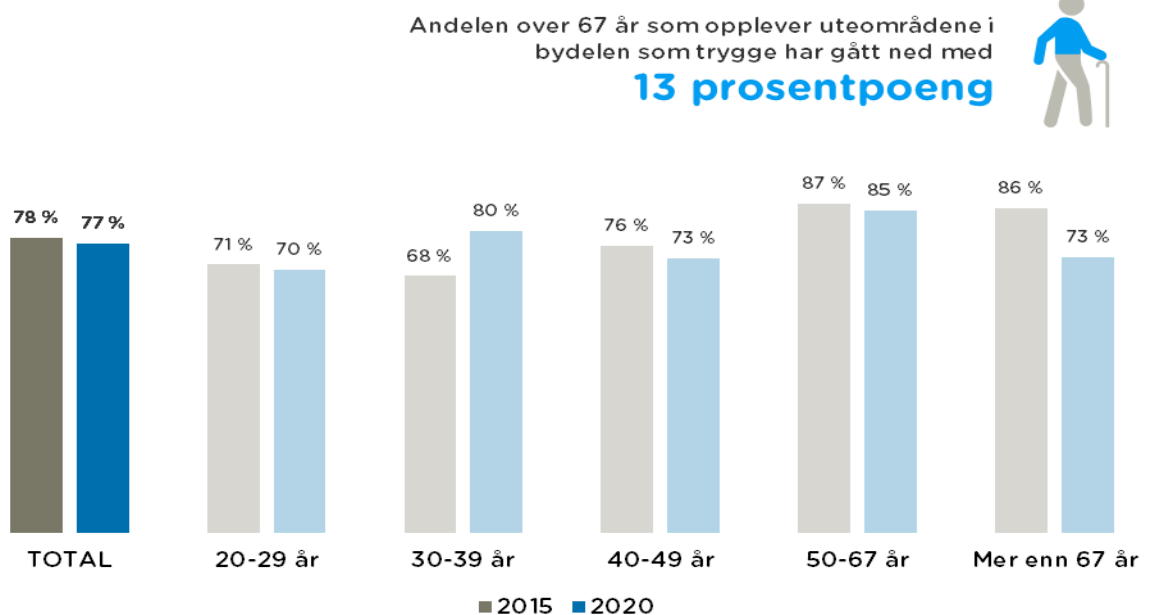
5.4.2 SYNSPUNKTER PÅ UTEOMRÅDER

Respondentene ble også spurt om det er trygge uteområder for barn og unge på Saupstad-Kolstad. Både i 2015 og i 2020 har den gjennomgående oppfatningen vært positiv. Henholdsvis 78 og 77 prosent har svart at de er helt eller delvis enig i at bydelen har trygge uteområder.

Figur 5.11 under viser at svarene varierer noe på bakgrunn av respondentenes alder. I 2015 var det en positiv korrelasjon mellom alder og opplevelse av trygge uteområder, de over 50

var klart mer positive enn de under 40. I 2020 ser vi at dette har endret seg og de som er mest positive er aldersgruppene 30 til 39 år (80 prosent) og 50 til 67 (85 prosent), mens andelen blant beboere over 67 år som er helt eller delvis enige i at uteområdene på Saupstad-Kolstad er trygge har gått fra 86 til 73 prosent. Aldersgruppen 20 til 29 er fremdeles minst positive til påstanden om trygge uteområder, der 70 prosent har svar positivt.

Figur 5.11 Påstand: «Det er trygge uteområder for barn og unge på Saupstad-Kolstad»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

6. MØTEPLASSER OG DELTAKELSE

I dette kapitlet beskrives innbyggernes syn på og opplevelse av møteplassene som finnes i bydelen, hvilke steder og tilbud de benytter på Saupstad-Kolstad, samt deres deltakelse i frivillige organisasjoner og arbeid. Før områdesatsingen ble det identifisert mangler på attraktive og tilgjengelige møteplasser i bydelen, både utendørs og innendørs,³¹ til tross for at felles møteplasser er av stor betydning for flerkulturelle boområder.³²

I forbindelse med *Områdeprogrammet for Saupstad-Kolstad*, er det nedtegnet følgende målsetting som omhandler bruk av areal i bydelen:

I 2020 er Saupstad-Kolstad en inkluderende bydel med gode møteplasser og muligheter for deltakelse

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA INTERVJUER MED LOKALE AKTØRER

Innbyggere og lokale aktører forteller at de generelt sett er svært fornøyde med de nye byggene og oppgradering av infrastruktur i området Saupstad-Kolstad. De fleste tror at oppgraderingen vil bidra til å gi stedet et bedre omdømme, i tillegg til at innbyggerne vil trives bedre. Særlig nye Heimdal videregående skole og Kolstad Arena trekkes frem som viktige for områdets utvikling. Den viktigste endringen knyttet til senterområdet synes å være åpningen av gjennomgangen fra torget mot skolesiden.

Generelt sett oppleves området som grønt, åpent og fint. Informantene er svært fornøyde med oppgraderingen av uteområdene, og mange påpeker at flere av møteplassene har blitt mer attraktive å bruke, samt at det har forskjønet bydelen og gjort området vakkert. Tiltak som løftes frem inkluderer blomsterløkaksjonene, kunst i offentlig rom, Dalen aktivitetspark og oppgraderingen og beplantningen på blant annet Blisterhaugen.

Opplevelsen av ny infrastruktur er også positiv, særlig oppgraderingen av gang- og sykkelveiene i bydelen, samt kunst og belysning i undergangene. Den planlagte gang- og sykkelbrua over til Tiller er også noe folk gleder seg til å se ferdigstilt.

Når det gjelder lokalbefolkningens deltakelse i lokalmiljøet og i frivillig arbeid har informantene ulikt inntrykk. De fleste synes det er vanskelig å si noe om hvorvidt det har vært noen endringer knyttet til deltakelse, mens andre forteller om økt engasjement innen enkelte initiativer. Noen opplever imidlertid heller at det er lite deltakelse, og/eller at det ikke er noen endring.

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA BEBOERUNDERSØKELSEN

Det er betydelig flere som oppgir at de synes at det er gode møteplasser på Saupstad-Kolstad i 2020 enn i 2015 (fra 59 til 67 prosent), med den største økningen blant de mellom 30 og 39 (+25 prosentpoeng). Av de stedene som benyttes mest finner vi Saupstadsenteret (84 prosent), skogsområder i nærheten (77 prosent) og felles uteområder (69 prosent). Mer enn 2 av 3 oppgir at de benytter seg av turmuligheter i nærmiljøet. Omtrent 1 av 5 personer i bydelen deltar i frivillig arbeid. Dette er en liten nedgang fra 2015. Særlig er det de under 40 år, personer med barn i husstanden og innvandrere som deltar i mindre grad nå. Den vanligste formen for frivillig arbeid er knyttet til idrettslag, men veldedighet og livssynsorganisasjoner er også populære. Litt over halvparten deltar i lokale foreninger eller organisasjoner, en liten

³¹ Trondheim kommune (2013). «Status Saupstad-Kolstad. En beskrivelse av bydelen»

³² Alghasi, S., m.fl. (red.) (2012): Den globale drabantbyen. Groruddalen og det nye Norge. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

oppgang siden 2015 (+6 prosentpoeng). Blant de som ikke deltar i frivillig arbeid, oppgir omtrent halvparten at de ikke har tid.

Synet på fritidstilbudene for barn og unge i bydelen er overveldende positivt, mens inntrykket av tilbudet for voksne er noe mindre positivt. Når det gjelder informasjon om aktiviteter og arrangementer, er det derimot langt flere positive svar blant de eldre enn de yngre.

AVSLUTTENDE REFLEKSJON

Med nye/oppgraderte uterom og offentlige bygg har Saupstad-Kolstad fått fine møteplasser, som innbyggerne setter pris på. Det er tydelig at området sine fasiliteter og steder brukes flittig. Samtidig er det fremdeles et

uttalt behov for mindre aktivitetsbaserte møteplasser for både unge og eldre voksne, slik som et serveringssted eller en kafé.

Det virker ikke å være noen særlig stor utvikling knyttet til frivillighet eller deltakelse i bydelen, med unntak av ildsjeler. Slik vi forstår det er det enkeltgrupper som engasjerer seg og som deltar på arrangementer i bydelen, mens andre virker vanskeligere å nå.

I områdeløftperioden har det vært startet noen nye initiativer, men det er usikkert om disse vil fortsette etter områdeløftets avslutning. Inntrykket er at hovedtyngden av innsats rettet mot deltakelse har omhandlet medvirkningsprosesser i første del av områdeløftperioden.

MØTEPLASSER

Møteplasser er fysiske, og kan helt konkret gi borgerne mulighet for livsutfoldelse og deltakelse på ulike samfunnsarenaer. Begrepet «møteplass» kan også forstås som en sfære der folk møtes på tvers av bakgrunn, der de kan utvikle tilhørighet og felles identitet. Med andre ord kan lokale møteplasser også fungere som et samfunnslim mellom borgerne. Dette kan knyttes opp mot en annen trend i nyere forskning på innvandring og integrering, nemlig betydning av sivilsamfunnet og sivil fellesskap. Begrepet «sivilt fellesskap» brukes vanligvis for å belyse at også andre forhold enn jobb, utdanning og familieliv kan være avgjørende for tilknytningen mennesker har til et lokalsamfunn og dem de omgir seg med. Det sivile samfunn betegner dermed forhold som ligger utenfor den private sfære, men som er noe annet enn stat og marked. I det sivile samfunnet er de frivillige organisasjonene krumtappen, ved at de utgjør arenaer hvor mennesker med ulik bakgrunn kan møtes og utvikle fellesskap, gjensidig tillit og nettverk.

6.1 MØTEPLASSER OG STEDSBRUK

I det følgende beskrives beboerens vurdering av møteplasser på Saupstad-Kolstad etterfulgt av hvilke steder og tilbud beboerne benytter.

6.1.1 MØTEPLASSER

For å kartlegge om innbyggerne på Saupstad-Kolstad opplever å ha gode møteplasser i bydelen ble respondentene i beboerundersøkelsen spurt om å ta stilling til påstanden om at det er gode steder å møte

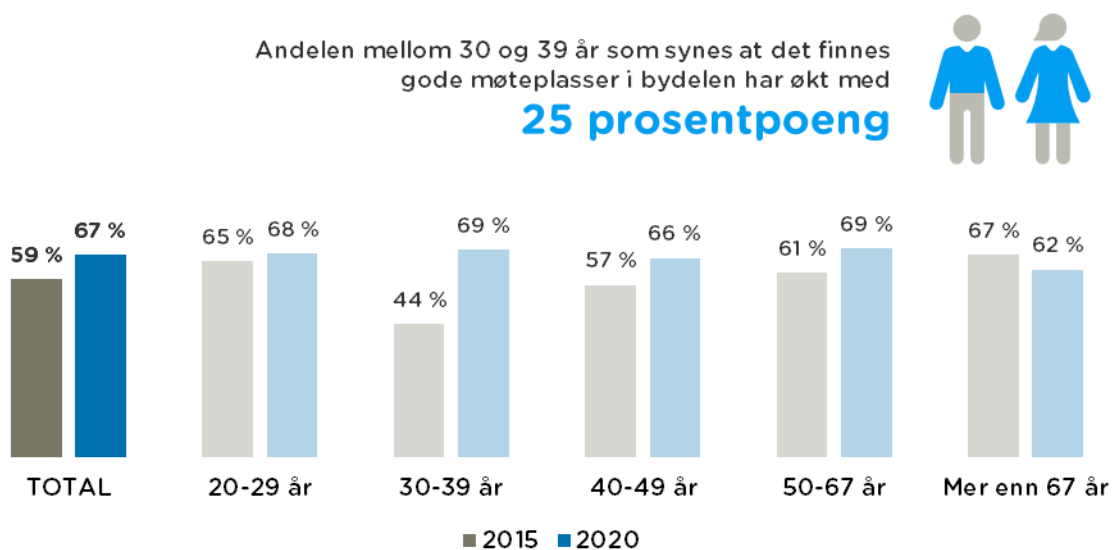
andre mennesker i området. Ved nullpunktsmålingen svarte 59 prosent av beboerne at de var helt eller delvis enige i påstanden, mens ved oppfølgingsundersøkelsen i 2020, svarer 67

prosent det samme. Dette er en økning på åtte prosentpoeng.

I 2015 var det den største andelen blant den eldre delen av befolkningen som oppga å være enige i påstanden om at det er gode steder å møte andre mennesker på Saupstad-Kolstad. I 2020 er de ulike aldersgruppene besvarelser

langt jevnere, og samtlige aldersgrupper har svart mer positivt enn i 2015. Dette er med unntak av de over 67 år, der andelen som har svart helt eller delvis enig har sunket fra 67 til 62 prosent. Samtidig har andelen positive svar i aldersgruppen 30 til 39 år økt fra 44 til 69 prosent.

Figur 6.1 Påstand: "På Saupstad-Kolstad er det gode steder for å møte andre mennesker"

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: Respondentene svarte på en skala fra 1-5, der 1 tilsvarer «helt uenig» og 5 tilsvarer «helt enig». I figuren fremstilles andelen som har svart 4 eller 5.

6.1.2 STEDSBRUK

I beboerundersøkelsen ble innbyggerne også spurt om hvilke steder de benytter på Saupstad-Kolstad. Beboerne svarte med utgangspunkt i en forhåndsdefinert liste over steder i området. Resultatene må vurderes i lys av at undersøkelsen ble gjennomført under koronapandemien, og bør derfor tolkes med forsiktighet.

På spørsmålet om hvor ofte respondentene bruker de ulike stedene kunne de velge mellom svaralternativene «aldri», «sjelden», «av og til» og «ofte».

I figur 6.2 presenteres andelen respondenter som har svart at de bruker de nevnte stedene «ofte» eller «av og til». Majoriteten av respondentene svarer at de benytter Saupstadsenteret (84 prosent), skogsområder i nærheten (77 prosent) og/eller felles uteområder (69 prosent). Frivilligsentralen er det stedet som færrest av respondentene bruker (15 prosent).

Sammenliknet med nullpunktsmålingen i 2015, ser vi at nesten samtlige steder brukes av færre i 2020. Andelen som bruker Saupstadsenteret, selv om det er det stedet

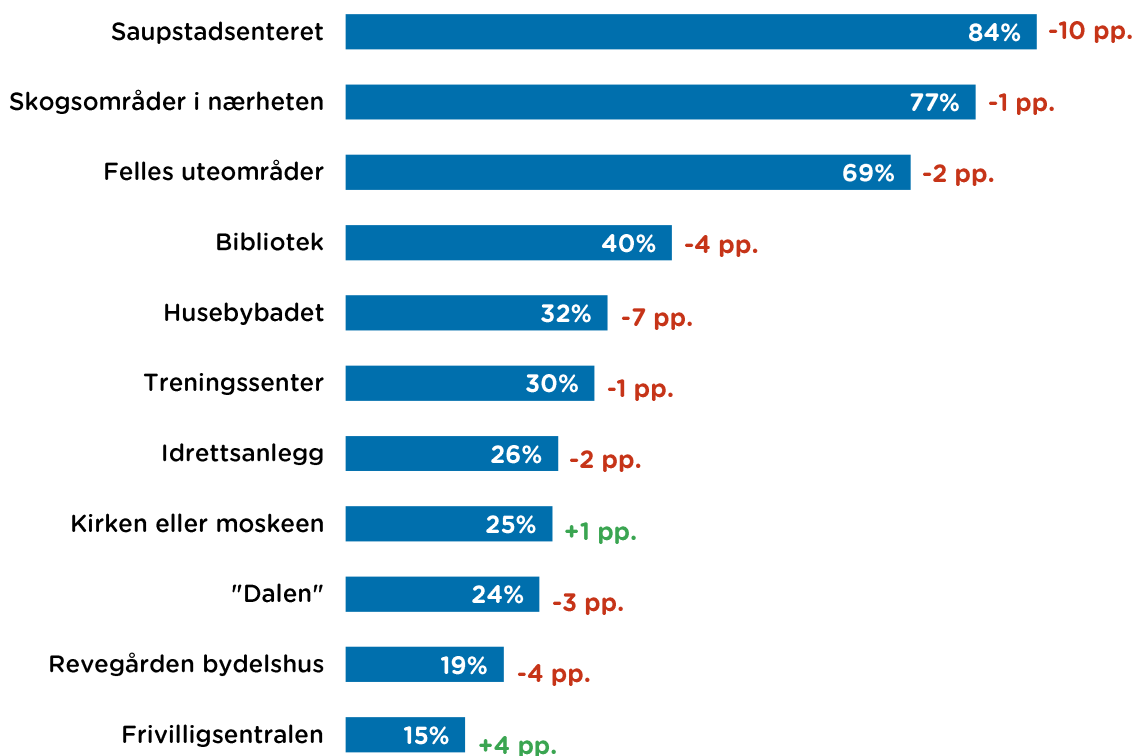
som blir benyttet av flest respondenter, har sunket med ti prosentpoeng. Videre ser vi at andelen som oppgir at de benytter Husebybadet har sunket med syv prosentpoeng. De to eneste stedene som fremstår mer populære i 2020 enn i 2015 er kirken/moskeen (opp med ett prosentpoeng) og Frivilligsentralen (opp med fire prosentpoeng).

Utover dette ble respondentene også bedt om å ta stilling til påstanden «jeg benytter meg av turmuligheter i nærmiljøet». Totalt

sett svarer over halvparten at de er helt eller delvis enige i påstanden – 66 prosent i 2015 og 71 prosent i 2020. Svarene er relativt jevnt fordelt over alderssegmentene, men kvinner benytter seg betydelig oftere av turmulighetene enn menn, både i 2015 og i 2020.³³

Som allerede nevnt må disse besvarelsene imidlertid sees i lys av koronapandemien, og gir derfor ikke et riktig bilde av stedenes popularitet.

Figur 6.2 Spørsmål: "Hvor ofte bruker du ..."

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: I figuren fremstilles andelen som har svart «ofte» eller «av og til».

³³ Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

6.2 OPPLEVELSE OG BRUK AV OMRÅDET

Mange av utbedringene som er gjennomført siden nullpunktsmålingen er knyttet til bydelens fysiske aspekter og områdeløftets arbeid med områdeutvikling. I intervjuene med innbyggere og lokale aktører på Saupstad-Kolstad, har vi stilt spørsmål knyttet til hvilke endringer informantene har sett i området. I tillegg har vi spurt om hvordan informantene, og befolkningen for øvrig, bruker steder og møteplasser på Saupstad-Kolstad. Funn knyttet til opplevelse av området, endringer i de fysiske kvalitetene samt stedsbruk presenteres i det følgende delkapittelet, som er inndelt i temaene bygg, grøntområder og uterom, og infrastruktur. Samtlige av funnene kommer fra de kvalitative intervjuene.

6.2.1 BYGG

Gjennom intervjuene forteller informantene at de generelt sett er svært fornøyde med endringene som er gjort ifm. bygg og nybygg i området Saupstad-Kolstad. De fleste tror at oppgraderingen vil bidra til å gi stedet et bedre omdømme, i tillegg til at innbyggerne vil trives bedre.

Når det gjelder bruk av bydelens bygg er det flere av informantene som nevner Husebybadet og Saupstad senteret. Samtidig er det særlig Heimdal videregående, Kolstad Arena, gjennomgangen gjennom Saupstadsenteret og møbleringen av Saupstad torg som trekkes frem i intervjuene når informantene løfter frem endringene de har lagt merke til i området. Noen nevner også biblioteket, frivilligsentralen og helsehuset. Nærmere beskrivelser av dette i de følgende avsnittene.

HEIMDAL VIDEREGÅENDE SKOLE

Nye Heimdal videregående skole trekkes frem som en av de viktigste oppgraderingene i bydelen. Skolebygget omtales som et flott bygg som bidrar positivt til områdeutviklingen. At skolebygget er bærekraftig, er noe bydelen er stolt av. Videre mener flere at det nå, med nytt skolebygg og uteareal, finnes flere tilbud og muligheter for dem som bor i området i tilknytning skolen, flerbrukshallen og uteområdene. Det har vært et mål at skoleanlegget skal kunne brukes aktivt og at mulighetene skal utnyttes. Dette virker også å være tilfellet, ettersom flere av informantene forteller at området og fasilitetene er i bruk, også på kveldene og i helgene.

Utover dette oppgir flere at de ser frem til at skolebygget for barne- og ungdomsskolen står ferdige i 2021.

Figur 6.1 Nye Heimdal videregående skole

Kilde: Trondheim Kommune

KOLSTAD ARENA

Sporten står sterkt på Saupstad-Kolstad, og byggingen av den nye flerbrukshallen Kolstad Arena anses som et svært positivt bidrag til sport- og fritidstilbudet i området. Kolstad Håndballklubb har også fått flere medlemmer etter at flerbrukshallen sto ferdig, og det har blitt bedre tilgang til halltid og treningstid. Flere av dem vi snakket med påpeker at organiseringen av idretten i området virker svært god. Kolstad Arena anses å være et viktig møtested som trekker flere barn og ungdom til idretten, både for å spille og for å se på.

Ettersom idretten og arenaen også bidrar til at idrettslag og publikummere fra andre deler av regionen kommer til hallen for kamper og arrangementer, tror flere at den nye flerbrukshallen også kan bidra til at bydelen på sikt får et bedre omdømme.

SAUPSTADSENERET OG SAUPSTAD TORG

Oppgraderingen av Saupstadsenteret og Saupstad torg anses som vellykket. Forandringene er spesielt synlige ettersom sentrumsområdet er et sted med mye gjennomfart. Enkelte informanter forteller at de tidligere syntes det var et trist senter uten særlig trivselsfaktor, og at oppgraderingene derfor er svært positive. Mange nevner torget, beplantningen og benkene.

GJENNOMGANGEN GJENNOM SENTERET

Den viktigste endringen knyttet til senterområdet synes å være åpningen av gjennomgangen fra torget mot skolesiden. Både innbyggerne og de lokale aktørene vi har snakket med applauderer gjennomgangen, og flere mener at dette burde vært gjort for lenge siden. Senteret har frem til nylig stått «med ryggen til» store deler av bydelen, og innbyggere og skoleungdom har måttet gå den lange veien rundt senteret for å komme til fremsiden, inngangsparti og torg. I tillegg til å gi kortere vei og økt tilgjengelighet, har gjennomgangen også bidratt til å skape liv i området på baksiden av senterbygget. Dette mener informantene at vil få positive ringvirkninger for både biblioteket og helsehuset, samt at det antas å redusere forsøpling og lyssky atferd i området rundt senterbygget.

BIBLIOTEKET

Biblioteket oppleves som et viktig knutepunkt i lokalsamfunnet, og det oppgraderte bygget og det nye utearealet anses som et fint tilbud til folk i alle aldre. Flere fremhever at det er positivt at biblioteket har samarbeid med blant annet skole- og fritidsordninger. Ifølge informanter har særlig ungdommer og personer med innvandrerbakgrunn tatt i bruk biblioteket som samlingspunkt, hvor man både kan prate og spille spill. Aviskroken, som har blitt plassert rett ved utgangen til bibliotekets uteområde, oppleves som en fin møteplass om morgenen av de litt eldre brukerne av biblioteket. Det estetiske

uttrykket etter oppussingen, som er preget av grønnfarger og treverk, virker å være godt likt av besøkende i alle aldre.

Figur 6.3 Ny passasje mellom skoleaksen og torget ved Saupstad senter

Kilde: Trondheim kommune

FRIVILLIGSENTRALEN OG HELSEHUSET

Flere eldre informanter og lokale aktører er positive til at pensjonistgruppa «Midt i blinken» har samlokalisert seg med helsehuset i helsehusets lokaler. Blant annet steller de i stand kafé når kafeen på helsehuset er stengt i ferieperioder. Frivilligsentralen arrangerer mye for bydelen, og skaper et sted som ikke bare er for de eldre. Det oppleves at de lykkes med å trekke til seg ulike folk. Mange er også fornøyde med at helsehuset og frivilligsentralen har blitt mer synlig fra torget etter åpningen av gjennomgangen og at det ble satt opp nye skilt.

6.2.2 GRØNTOMRÅDER OG UTEROM

I intervjuene med innbyggere og aktører lokalt på Saupstad-Kolstad er det tydelig at grøntområdene er noe som settes stor pris på, og som brukes mye av dem som bor i bydelen. Generelt oppleves området som grønt, åpent og fint. Informantene er svært fornøyde med oppgraderingen av uteområdene, og flere sier de synes bydelen har blitt finere. Mange påpeker at flere av møteplassene har blitt mer attraktive å bruke, samt at det har forskjønnnet bydelen og gjort området vakkert.

DYRKING AV PLANTER OG BLOMSTER

Blant annet er dyrking av planter og blomster svært godt mottatt. Blomsterløkaksjonene løftes frem som et tiltak som har fungert godt, og de felles pallekarmhagene (urban dyrking) anses også å være et godt, bærekraftig prosjekt.

Figur 6.4 Søbstadrunnen med benker og skilt

Kilde: Trondheim kommune

TURSTIER, UTEROM OG LEKEPLASSER

Mange forteller at de ofte bruker turstiene når de går turer med familie og venner, eller lufter hunden. Flere fremhever videre at gravlunden har blitt et attraktivt og fint turområde. En del av informantene tar også med seg barn og barnebarn til lekeplasser og uterom tilknyttet barnehagene, og til multisportbanen ved Kolstadflaten borettslag.

DALEN AKTIVITETSPARK

Det at ungdommene i nærområdet har fått bidra til å forme Dalen aktivitetspark helt fra begynnelsen fremheves som svært positivt. Flere mener ungdommenes engasjement og mulighet til medvirkning er helt unik, og at deltagelsen bidrar til mestring. Det anses som positivt at parkanlegget tilrettelegger for ulike aktiviteter som får folk til å ville være ute, og at det virker som om ungdommene trives godt der. Brukermedvirkningen i utviklingen av Dalen aktivitetspark løftes frem som en måte å skape eierforhold til bydelen.

KUNST I OFFENTLIGE ROM

Etttersom det har vært lite offentlig kunst i bydelen tidligere, oppleves det som en stor og positiv endring med kunstprosjektene i bydelen. Kunsten bidrar til mer estetiske og attraktive uteområder som kanskje også vil tiltrekke folk utenfra. Mange av informantene forteller også at gangforbindelsene har blitt koseligere med kunst og belysning i undergangene, som for øvrig har blitt mindre skumle.

BLISTERHAUGEN

Beplanting og oppgradering av Blisterhaugen oppleves som et godt tiltak. Arbeidet har særlig vært viktig for helsehuset og biblioteket, som begge ligger rett ved. En informant sier at Blisterhaugen har blitt et lim mellom ulike organisasjoner, og flere mener at det er gjort en fantastisk jobb med å skape samhold på stedet. Kunstnerarbeidet oppleves som en viktig del av denne utviklingen, og er derfor også godt mottatt.

6.2.3 INFRASTRUKTUR

GANG- OG SYKKELVEIENE

Oppgraderingene av gang- og sykkelveiene i bydelen løftes frem som svært positivt av mange. Det har blitt mer sammenhengende gang- og sykkeltraséer, som blant annet gjør det lettere å sykle til og fra jobb. Mange av informantene forteller at de er glade for at store deler av området er bilfritt, og at både barn og voksne kan ferdes på kryss og tvers i bydelen uten å hele tiden måtte ta hensyn til biltrafikk.

UNDERGANGENE

Som allerede nevnt i forrige delkapittel har undergangene i bydelen fått belysning og oppleves nå som både hyggeligere og tryggere. Dette bidrar til at de blir brukt både på dag- og kveldstid. Flere har også deltatt på lysvandring på kvelden, og noen nevner videre at de synes det har vært morsomme kunstprosjekter i bydelens underganger.

GANG- OG SYKKELBRUA

Den planlagte gang- og sykkelbrua over til Tiller virker å være viktig for bydelen. Dette er et prosjekt mange gleder seg til at står ferdig. Det antas at brua kommer til å bli godt brukt. Noen av informantene påpeker også at de som går på Heimdal videregående skole endelig kan komme seg over på en trygg måte.

METROBUSSHOLDEPLASSENE

Det virker som at lokalbefolkningen er fornøyd med å ha blitt inkludert i bestemmelsene om hvor de nye metrobussholdeplassene skulle plasseres. Mange mener også at kollektivtilbudet har fått et stort og viktig løft, med flere avganger, en bedre rute og mer direkte kontakt med sentrum.

Både hyppige bussavganger med metrobuss og den planlagte gang- og sykkelbrua vil bidra til å gjøre Saupstad til en mer sentral bydel. Det er sannsynlig at økt tilgjengelighet mellom bydelene vil bidra til å øke områdets attraktivitet, og det vil bli lettere for innbyggerne i området å ta seg til kjøpesenter og andre knutepunkter i nærheten.

Figur 6.5 Ny sykkelvei med gangfelt ved Heimdal vgs

Kilde: Trondheim kommune

6.3 FRIVILLIGHET OG DELTAKELSE

Organisasjonene som er lokalisert i bydelen har betydelig aktivitet og favner bredt. Utover dette arrangeres det også en egen bydelsfestival, hvor Frivilligsentralen er pådriver.

6.3.1 DELTAKELSE I FRIVILLIGE ORGANISASJONER ELLER ARBEID

I beboerundersøkelsen spurte vi om innbyggerne på Saupstad-Kolstad deltar i en frivillig organisasjon eller frivillig arbeid på fritiden. Figur 6.3 viser at omkring en femtedel av respondentene deltar i frivillighet på fritiden i 2020 (21 prosent). I 2015 var det en fjerdedel av respondentene som svarte det samme.

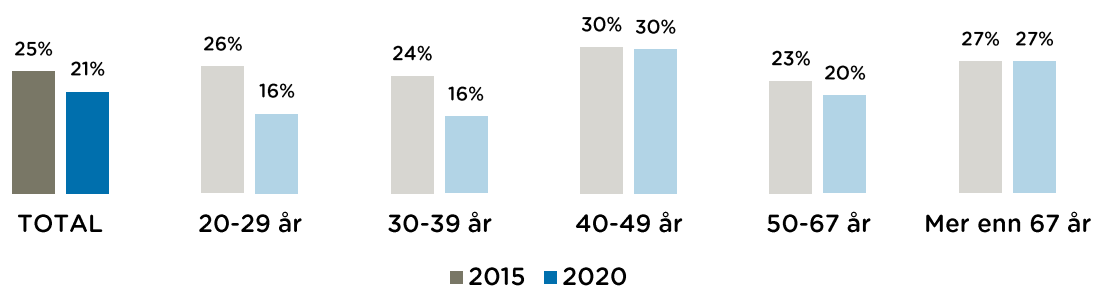
Nedgangen i andelen som deltar i frivillig arbeid er særlig stor blant unge voksne. I aldersgruppene 20-29 og 30-39 har andelen som deltar i frivilligheten sunket med henholdsvis ti og åtte prosentpoeng.

I nullpunktsmålingen fant vi at det var flere respondenter med barn i husstanden som deltok i frivillig arbeid (30 prosent), enn

respondenter som ikke hadde barn i husstanden (20 prosent). I oppfølgingsmålingen er denne forskjellen mindre, og det er færre respondenter med barn enn uten som deltar i frivillig arbeid (hvh. 17 prosent med barn mot 22 prosent uten barn).³⁴

Dersom vi ser på deltakelse i frivillig arbeid fordelt på bakgrunn, finner vi at andelen mellom deltakelse hos personer med norske og utenlandske foreldre var ganske jevnt ved nullpunktsmålingen. I 2020 har derimot andelen blant personer med utenlandske foreldre falt fra 26 til 11 prosent, mens andelen hos personer med norske foreldre har falt fra 24 til 21 prosent.

Figur 6.6 Spørsmål: «Deltar du i en frivillig organisasjon eller i frivillig arbeid på fritiden?» (andel som har svart «Ja»)

N = 300 (2015) / 255 (2020) Kilde:

Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

På spørsmål om hvilke frivillige organisasjoner respondentene deltar i, får vi stor variasjon i svarene. Respondentenes svar er sortert i kategorier/svaralternativer. I Figur 6.4 presenteres svarfordelingen. Over halvparten av respondentene som svarer at de deltar i en frivillig organisasjon oppgir at de deltar i frivillighet som ikke omfattes av

svarkategoriene det ble spurt om i undersøkelsen (59 prosent i 2020). Disse er i figuren representert under svarkategorien «andre organisasjoner». Analyser av respondentenes utdypende svar viser at de fleste respondentene som faller inn under denne samlekategorien deltar frivillig hos Frivilligsentralen eller veldedighet.

³⁴ Beboerundersøkelsen 2015 og 2020

28 prosent av dem som deltar i en frivillig organisasjon i 2020, oppgir at de deltar i organisasjonsarbeid tilknyttet idrett. Ved nullpunktsmålingen var det 24 prosent som oppga det samme. Videre oppga 15 prosent at de deltar i religion- og livssynsorganisasjoner i begge målingene.

Den største prosentvise veksten finner vi i andelen respondenter som deltar i innvandrersorganisasjoner. Denne andelen har økt fra én til åtte prosent fra nullpunktsmålingen til oppfølgingsmålingen i 2020.

Figur 6.7 Spørsmål: «Hvilke følgende organisasjoner deltar du i?»

N = 75 (2015) / 54 (2020)

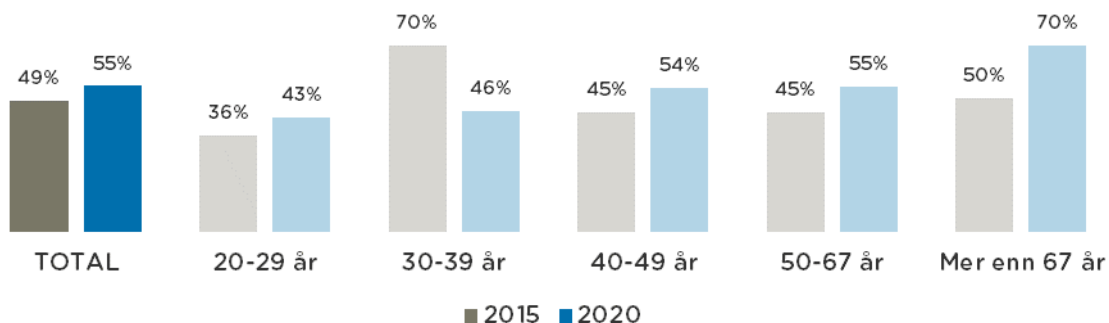
Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Note: Respondentene kunne velge mellom en rekke forhåndsbestemte kategorier, som gjengitt i figuren

Blant beboerne på Saupstad-Kolstad som arbeider frivillig eller deltar i en frivillig organisasjon, oppgir omtrent halvparten at organisasjonen de er engasjert i er lokalisert på Saupstad-Kolstad. Denne andelen har økt noe siden 2015, fra 49 til 55 prosent, jmfør figur 6.5.

Det er flere eldre enn yngre som deltar i frivillige organisasjoner lokalt i bydelen. Andelen øker fra hvert alderssegment; fra 43 prosent i aldersgruppen 20-29 år til 70 prosent i aldersgruppen over 67 år. Denne tendensen er sterkere i 2020 enn i 2015.

Figur 6.8 Spørsmål: «Er foreningene/organisasjonene du deltar i lokalisert på Saupstad-Kolstad?» (andel som har svart «Ja»)

N = 75 (2015) / 54 (2020)

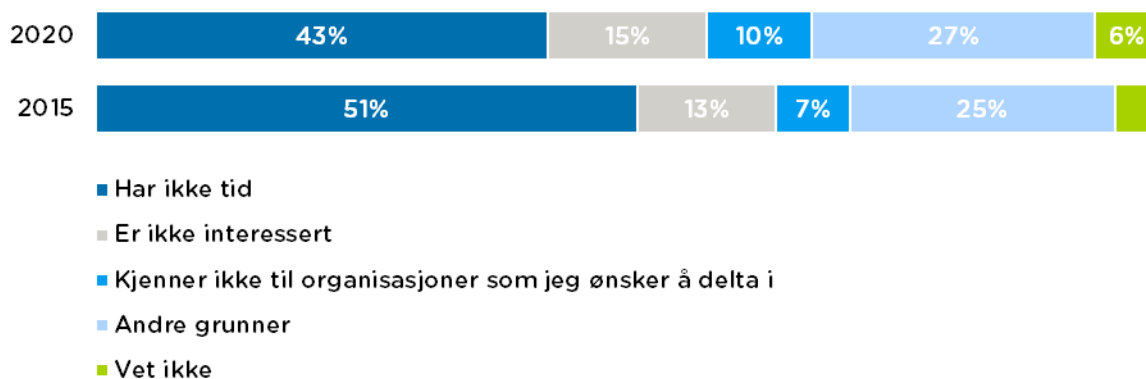
Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Blant respondentene i beboerundersøkelsen er det 79 prosent som ikke deltar i frivillig arbeid i 2020. I 2015 var det 75 prosent. Disse fikk i undersøkelsen spørsmål om hvorfor de ikke deltar i frivillig arbeid.

43 prosent av respondentene som ikke deltar i frivillige organisasjoner eller frivillig arbeid på fritiden svarer at årsaken er at de ikke har tid. I

2015 svarte 51 prosent det samme. Videre svarer 15 prosent at de ikke er interesserte, mens ti prosent svarer at de ikke kjenner til organisasjoner de ønsker å delta i. Samtidig er det også 27 prosent som svarer at de har andre grunner til at de ikke deltar i frivillig arbeid, uten at vi har informasjon om hva disse årsakene kan være.

Figur 6.9 Spørsmål: «Hvorfor deltar du ikke i frivillig organisasjon eller i frivillig arbeid på fritiden?»

N = 225 (2015) / 201 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

6.3.2 INNBYGGERE OG LOKALE AKTØRER OM FRIVILLIGHET OG DELTAKELSE

I intervjuene med innbyggere og lokale aktører på Saupstad-Kolstad ble informantene spurt om de hadde sett noen endring knyttet til deltakelse i frivillig arbeid. Flertallet synes det var vanskelig å vurdere om det har vært noen endringer på dette området, men enkelte informanter forteller om forskjellige aktiviteter knyttet til frivillighet i området.

Blant annet nevnes trivselsagentene; et nytt initiativ der pensjonister kommer til den videregående skolen for å jobbe med trivsel, og som er tilstede for ungdom som ønsker å slå av en prat.

En informant som er engasjert i håndballen sier at det er større frivillig deltakelse fra foreldregruppen etter at den nye hallen sto ferdig. Idretten har også fått flere medlemmer på grunn av bedre tilgang til treningsfasiliteter.

Utover dette er det enkelte som forteller om iver og deltakelse knyttet til bydelsfestivalen, arrangementer i borettslagene og generell frivillighet knyttet til frivilligsentralen.

Samtidig er det også enkelte som mener det generelt er for lite engasjement og deltakelse på frivillige arenaer blant innbyggerne i bydelen. Særlig trekkes det frem at enkelte innbyggergrupper er vanskelige å nå, slik som foreldre med minoritetsbakgrunn.

Videre påpeker noen at de mener det stilles for lite krav og forventninger til oppmøte, og

at dette er med på å redusere deltakelsen på frivillige arenaer.

Det er også et par informanter som løfter frem at frivilligheten i området er sårbar, fordi den langt på vei består av noen få ildsjeler som er med på mye.

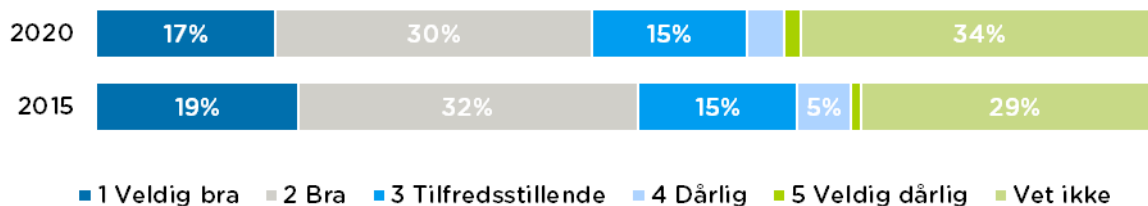
En informant forteller at det gjennom områdeløftet har vært prosjekter der man har satt i gang nye tilbud og aktiviteter. Informanten mener det snarere burde vært fokus på å stimulere og hjelpe aktører som allerede finnes i bydelen, for å forsterke eksisterende aktiviteter og initiativer. Dette fordi ressurspersonene i den lokale frivilligheten ikke har kapasitet til å bidra på nye arenaer, som medfører at nye tilbud krever aktører utenfra som ikke nødvendigvis øker frivilligheten lokalt, og som forsvinner når det ikke er penger igjen.

6.3.3 FRITIDSTILBUD

I beboerundersøkelsen fikk respondentene også spørsmål om hva de synes om fritidstilbudet for barn og unge på Saupstad-Kolstad. Som illustrert i figur 6.7 svarer omtrent halvparten av beboerne at det er et «bra» eller «veldig bra» fritidstilbud til barn og

unge i bydelen. Svært få opplever fritidstilbudet som dårlig. Om lag en tredjedel av respondentene svarer imidlertid at de ikke vet.

Figur 6.10 Spørsmål: «Hvordan synes du fritidstilbudet for barn og unge er på Saupstad-Kolstad?»

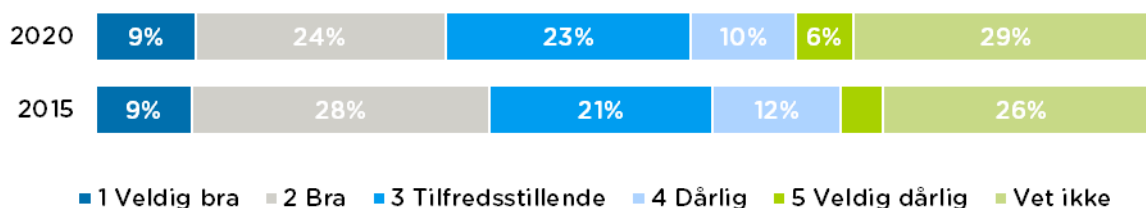
N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

Beboerne ble i spørreundersøkelsen også spurt om fritidstilbudet for voksne på Saupstad-Kolstad. Figur 6.8 viser at 33 prosent av beboerne i bydelen synes at fritidstilbudet for voksne var enten «veldig bra» eller «bra» i 2020. Dette er en liten

nedgang fra 2015 da 37 prosent svarte det samme. I likhet med spørsmålet knyttet til fritidstilbudet for barn og unge svarer en relativt stor andel av respondentene (29 prosent) at de ikke vet hva de synes om fritidstilbudet til voksne i området.

Figur 6.11 Spørsmål: «Hvordan synes du fritidstilbudet for voksne er på Saupstad-Kolstad?»

N = 300 (2015) / 255 (2020)

Kilde: Beboerundersøkelsen, 2015 og 2020

6.3.4 INFORMASJON OM AKTIVITETER OG ARRANGEMENTER

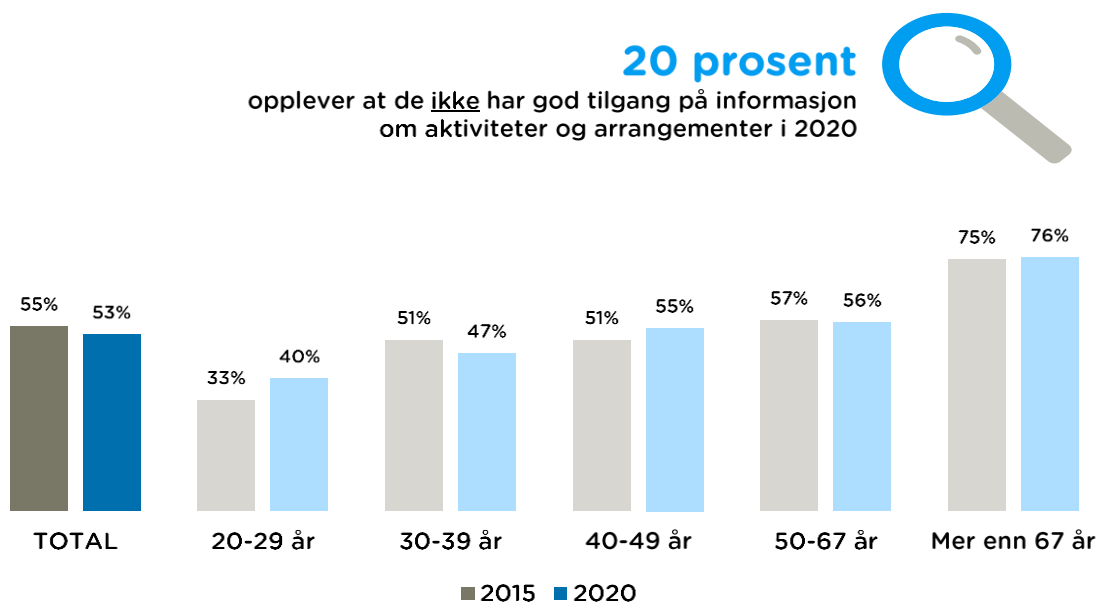
Det fremkommer av figur 6.9 at litt over halvparten av de som svarte på beboerundersøkelsen (53 prosent i 2020, 55 prosent i 2015) er enige i at det er god tilgang til informasjon om aktiviteter og arrangementer på Saupstad-Kolstad. Samtidig er det 20 prosent som oppgir at de synes de har god tilgang informasjon om dette.

Hvis vi bryter svarfordelingen ned på alder, finner vi at det er store forskjeller mellom hvordan respondentene i de ulike alderssegmentene svarer.

75 prosent av respondentene i aldersgruppen over 67 år er helt eller delvis enige i påstanden om at de har god tilgang til informasjon om aktiviteter og arrangementer, mens 40 prosent av respondentene i aldersgruppen mellom 20 og 29 år svarer det samme.

Årsakene til forskjellen kan være at det ikke er like mange tilbud for unge voksne i området, som det er for barn og eldre.

Figur 6.12 Påstand: «Jeg har god tilgang på informasjon om aktiviteter og arrangementer på Saupstad-Kolstad»

Kilde: Beboerundersøkelsen 2015 og 2020

6.3.5 INNBYGGERE OG LOKALE AKTØRER OM AKTIVITET I NÆROMRÅDET

I intervjuene med innbyggere og lokale aktører ble informantene spurt om de hadde merket seg noen endringer knyttet til aktivitet i bydelen. Flertallet sier de har fått med seg at det er skapt en del aktivitet i bydelen i form av ulike arrangementer, slik som blomsterløkaksjonen og bydelsfestival. Andre er imidlertid litt usikre på hvor stor deltakelse de ulike arrangementene har hatt og om informasjon om arrangementene har nådd ut til alle innbyggergruppene.

Når det gjelder fysisk aktivitet og bruk av området er det en del informanter som forteller at de selv bruker nærområdet aktivt. Mange forteller videre at de har lagt merke til

at området rundt skolen benyttes mye i helger og etter skoletid. Dette har både sammenheng med oppgraderingene som er gjort i området, og de organiserte fritidsaktivitetene i området, slik som håndball. Noen informanter legger til at også deler av grøntområder og uterom blir mye brukt, både som samlingspunkt for ungdommene, og til turgåing og hundelufting.

7. OMDØMME

I dette kapittelet presenteres data knyttet til Saupstad-Kolstads omdømme. Dette skal gi et bilde av bydelens nåværende omdømme sammenlignet med tidligere. Kapittelet består av to deler. Først presenteres funn fra omdømmemålingen som omfatter intervjuer med et panel bestående av husstander utenfor Saupstad-Kolstad. Dette er et fast panel, som også tidligere har deltatt i omdømmemålingen ifm. nullpunktsundersøkelsen fra 2015. Panelet, bestående av husstander fra andre bydeler i kommunen, gir et bilde på hvordan bydelen oppfattes av andre beboere i Trondheim. Ettersom boligprisene også er en sentral indikator i denne sammenhengen, ser vi i den andre delen av kapittelet på data om boligpriser i bydelen.

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA OMDØMMEMÅLINGEN

I omdømmemålingene fra både 2014 og 2020 omtaler paneldeltakerne Saupstad-Kolstad som en bydel med dårlig rykte, preget av en høy andel personer med innvandrerbakgrunn og personer med dårlig økonomi. De fleste nevner blokkbebyggelsen og kommunale boliger på spørsmål om hva som karakteriserer bydelen, og enkelte bruker også begreper som «ghetto» og «slum» når de skal beskrive området.

På den annen side er det også en del som assosierer Saupstad-Kolstad med idrett og aktivitetsmuligheter i 2020. Dette er det samme som nevnes når deltakerne får spørsmål om hva som er det beste med området. Her nevnes Husebyhallen, skistadion og Husebybadet. Andre positive aspekter som trekkes frem er blant annet kollektivtilbud, fornyelser og bydelens mangfold. Dette er til forskjell fra 2014, da panelet pekte på rimelige priser og store leiligheter som det mest positive aspektet ved bydelen.

Når det gjelder deltakernes meninger knyttet til hva som er det verste med Saupstad-Kolstad, svarte de fleste i 2014 områdets

dårlige omdømme, kriminalitet og sosiale utfordringer. I 2020 er det ansamlingen av kommunale boliger, blokkbebyggelse og lav boligstandard som beskrives som mest negativt. Samtidig er det fremdeles flere som også nevner bydelens dårlige rykte.

På spørsmål om deltakerne i panelet kunne tenke seg å flytte til bydelen, svarer nesten samtlige at de ikke kunne det, med begrunnelse om feil boligtype og beliggenhet. Svarene var relativt like ved begge undersøkelsene.

Deltakere i panelet oppgir at de har kjennskap til eller har benyttet biblioteket, Saupstadsenteret, Frivilligsentralen, Husebybadet, Revegården bydelshus, og skogsområder i nærheten. Både i 2014- og 2020-undersøkelsen er Husebybadet det stedet flest har besøkt/benyttet seg av.

OPPSUMMERING AV SENTRALE FUNN FRA BOLIGPRISUTVIKLING

Justert for generell prisvekst (KPI), har det vært en negativ boligprisutvikling på Saupstad-Kolstad i perioden 2014 til 2019. Utviklingen har vært positiv for Trondheim kommune som helhet i samme periode.

7.1 RESULTATER FRA OMDØMMEMÅLINGEN

I forbindelse med nullpunktsmålingen i 2014 gjennomførte Rambøll en omdømmemåling av området Saupstad-Kolstad. Denne målingen ble gjentatt i oppfølgingsmålingen i 2020, med 26 av de 36 paneldeltakerne som deltok i 2014, for å kartlegge en eventuell endring. Deltakerne fikk de samme spørsmålene i begge undersøkelsene. I omdømmemålingen utført i 2020 er det flere paneldeltakere som har god eller ganske god kjennskap til området, gjennom eksempelvis idrett, skole, jobb eller at de har bekjente i området. Samtidig er det fremdeles en del som ikke har noe spesielt forhold til området. I det følgende presenteres paneldeltakernes svar på spørsmål knyttet til Saupstad-Kolstads omdømme.

7.1.1 GENERELT INNTRYKK OG OMDØMME

Når paneldeltakerne ble spurt om hva de forbinder med Saupstad-Kolstad svarte flere i 2014 at området var preget av mangfold og høy befolkningstetthet og at en stor del av beboerne hadde innvandrerbakgrunn og eller var i lavere lønnsjikt. Gjennom omdømmemålingen den gang fikk vi inntrykk av at bydelen hadde et dårlig rykte, og ord som «ghetto» ble brukt for å beskrive området. Når vi i 2020 stilte deltakerne det samme spørsmålet svarer de omtrent det samme som tidligere; blokkbebyggelse, at området preges av en befolkning med en stor andel innvandrere og lavtlønnede personer. Ord som «slum» blir fortsatt brukt.

I 2014-undersøkelsen ble flere fasiliteter og nøkkelområder nevnt i forbindelse med paneldeltakernes assosiasjoner til bydelen, herunder Saupstadringen, den videregående skolen, Saupstadsenteret og Husebybadet. Mange nevnte også idretten, et godt fotballmiljø og nærhet til skogsområder. I 2020-undersøkelsen er det flere som oppgir at de forbinder Saupstad-Kolstad med muligheter for ulike aktiviteter som ski, håndball og svømming. Av spesifikke steder

på Saupstad-Kolstad som ble nevnt innledningsvis og uoppfordret av deltakerne var det særlig Husebybadet, skiløypa og Husebyhallen som gikk igjen.

Figur 7.1 Ny kunst ved Dalen aktivitetspark

7.1.2 POSITIVE OG NEGATIVE ASPEKTER VED SAUPSTAD-KOLSTAD

I omdømmemålingen ble paneldeltakerne også bedt om å oppgi det de mente var det beste og verste med Saupstad-Kolstad. I undersøkelsen fra 2014 svarte deltakerne at de positive aspektene med området blant annet var at botilbudet er rimelig, og at det er store, romslige leiligheter. Videre ble også

idrettsmuligheter og tilgang til ulike servicefasiliteter løftet frem, i tillegg til god kollektivtransport og mangfold.

I omdømmemålingen for 2020 vektlegger en stor andel av paneldeltakerne idrettsbygg og idrettsmuligheter når vi spør om hva som er

det beste med Saupstad-Kolstad. Her nevnes både skiløype, skistadion, Husebyhallen og Husebybadet. Utover dette fremheves også god offentlig kommunikasjon, oppussing og fornyelser, mangfold og god tilgjengelighet til servicefunksjoner.

Når det gjelder de negative aspektene ved bydelen, var det i 2014 mange som beskrev et dårlig omdømme og miljø. I tillegg til bråk, sosiale problemer, kriminalitet, gjengmiljø og stoffmisbruk. Det ble også nevnt at bydelen fremstod som nedprioritert og slitt.

Det som flest deltakere trekker frem som negativt ved området i 2020-undersøkelsen er ansamlingen av kommunale boliger, blokkbebyggelse og generelt boliger med lav standard. At en relativt stor andel av befolkningen har minoritetsbakgrunn og at mange av innbyggerne er lavtlønnede, omtales også som negative aspekter ved

7.1.3 FLYTTE TIL SAUPSTAD-KOLSTAD

Når paneldeltakerne fikk spørsmål om de noen gang kunne tenke seg å flytte til Saupstad-Kolstad oppga et stort flertall at de ikke kunne tenke seg det i 2014. Dette er også tilfellet i 2020-undersøkelsen. I 2014 begrunnet flertallet dette med deres egen livssituasjon og bydelens begrensede botilbud. Det ble videre lagt vekt på beliggenhet og avstand til sentrum, samt en oppfatning om at Saupstad-Kolstad var/er et dårligere område i Trondheim. I 2020-undersøkelsen finner vi flere av de samme begrunnelsene, slik som feil beliggenhet, boligtype og standard på boligene (mye leiligheter), befolkningssammensetning. Dessuten vektlegger flere deltakere at de trives der de bor eller ikke har noen særlig tilknytning til Saupstad-Kolstad.

Deltakerne ble også spurt om det var noe som kunne gjøres i området for at det eventuelt

bydelen. Videre nevnes også bydelens dårlige rykte og stempel som ghetto.

Når vi i 2020-undersøkelsen spurte paneldeltakerne om hvordan de ville beskrive trafikken omkring Saupstad-Kolstad mente flere at den fungerte greit. Noen nevnte at trafikken var preget av mye kollektivtrafikk, og de nye metrobussene ble nevnt som mulig årsak. Et par deltakere synes trafikken er litt kaotisk til tider.

Videre mener paneldeltakerne at boligene på Saupstad-Kolstad først og fremst kan karakteriseres som blokkbebyggelse, men at det er mange kommunale boliger, at boligene i området ligger tett og er billige. Utover dette nevner enkelte også at de tror boligene er av dårlig standard. Et par deltakere karakteriserer imidlertid boligene som fine og tror de har god standard.

skulle vært mer aktuelt for dem å flytte. I 2014-undersøkelsen var svarene blant annet at bydelen måtte hatt mer variert boligbebyggelse, oppgradering av eksisterende boligmasse, flere moderne bygninger, samt flere grøntområder og utearealer i tillegg til flere møteplasser. Noen av deltakerne nevnte også bedre skole- og idrettstilbud, samt et større næringsliv.

En stor del av paneldeltakerne svarer i 2020 at området har feil beliggenhet eller at de mangler tilknytning til stedet og at det dermed er lite som kan gjøre området mer aktuelt for dem. Noen mener eventuelle tiltak burde rettes mot å bedre standarden på boliger og bygninger, mens enkelte legger til grunn at det bør bli større variasjon i befolkningssammensetningen i området.

7.1.4 STEDSBRUK PÅ SAUPSTAD-KOLSTAD

Med utgangspunkt i en liste, skulle paneldeltakerne svare på om de enten har hørt om eller besøkt noen aktuelle steder i bydelen. Listen besto av følgende: Biblioteket, Saupstadsenteret, treningssenteret, Frivilligsentralen, Husebybadet, Revegården bydelshus, og skogsområder i nærheten.

Både i 2014- og i 2020-undersøkelsen var Husebybadet det stedet flest deltakere har besøkt. Det er også flere som oppgir at de har vært på både Saupstadsenteret og

biblioteket; flest i 2020. Som i 2014 er det fortsatt en stor andel som i 2020 svarer at de har besøkt skogsområdene rundt Saupstad-Kolstad. Kun et lite fåtall av paneldeltakerne forteller i 2020-undersøkelsen at de har benyttet bydelshuset og frivilligsentralen. Dette var også tilfelle i 2014. I 2014-undersøkelsen var det videre flere som fortalte at de ikke hadde hørt om frivilligsentralen på Saupstad-Kolstad, mens i 2020-undersøkelsen var det flest deltakere som ikke hadde hørt om Bydelshuset.

7.2 UTVIKLING I ETTERSPORSEL OG SALG AV BOLIGER

Utviklingen i boligmarked og -priser anses som tett knyttet til et områdes attraktivitet og omdømme. Bedringer i et områdes omdømme vil, gitt at alle andre forhold holdes konstante, bety at boligprisene vil øke. Dersom boligprisene på Saupstad-Kolstad øker relativt sett i forhold til den generelle prisutviklingen i Trondheim i kommunen som helhet (i motsetning til en boligprisøkning hvor prisutviklingen kun tilsvarer en generell utvikling i markedet), kan dette tolkes som et tegn på at områdets omdømme har bedret seg.

Det utarbeides jevnlig statistikk som beskriver boligprisutviklingen i Norge og innenfor bestemte områder. Dette gjøres med utgangspunkt i ulike data og kilder. Vi har benyttet oss av data fra Eiendomsverdi AS. Boligprisene og salgsstatistikken er utarbeidet med utgangspunkt i følgende postnumre: 7098 og 7078. Postnumrene dekker det området hvor områdeløftet er gjennomført, samtidig som det sikrer et tilstrekkelig antall boliger å sammenligne over tid. I statistikken benyttes også gjennomsnittstall fra Trondheim kommune som sammenligningsgrunnlag for den relative utviklingen i bydelen.

7.2.1 BOLIGPRISUTVIKLING

Nominelt har det vært en positiv prisutvikling blant både eneboliger og leiligheter på Saupstad-Kolstad, med prisøkninger på henholdsvis ti og syv prosent mellom 2014 og 2019. Tomannsboliger har i samme periode sett en liten nedgang i salgspris på fire prosent. Nesten alle boliger solgt i bydelen er leiligheter (88 prosent i 2014 og 93 prosent i 2019), så det er i hovedsak denne prisutviklingen det er viktig å se på.³⁵

For å få et relevant bilde av boligprisutviklingen, bør man se til

salgssummene justert for inflasjon (KPI³⁶), ettersom det har vært en konsumprisutvikling på 13,2 prosent i perioden 2014 til 2019.

For selv om boligprisene er høyere i 2019 enn i 2014 er den reelle prisendringen på Saupstad-Kolstad negativ, dersom vi tar høyde for indeksregulering.

I figur 7.1. er boligprisene KPI-justert til 2019-kroner. Her ser vi at, relativt til konsumprisindeksen, har boligprisene sunket med to prosent for eneboliger, seks prosent

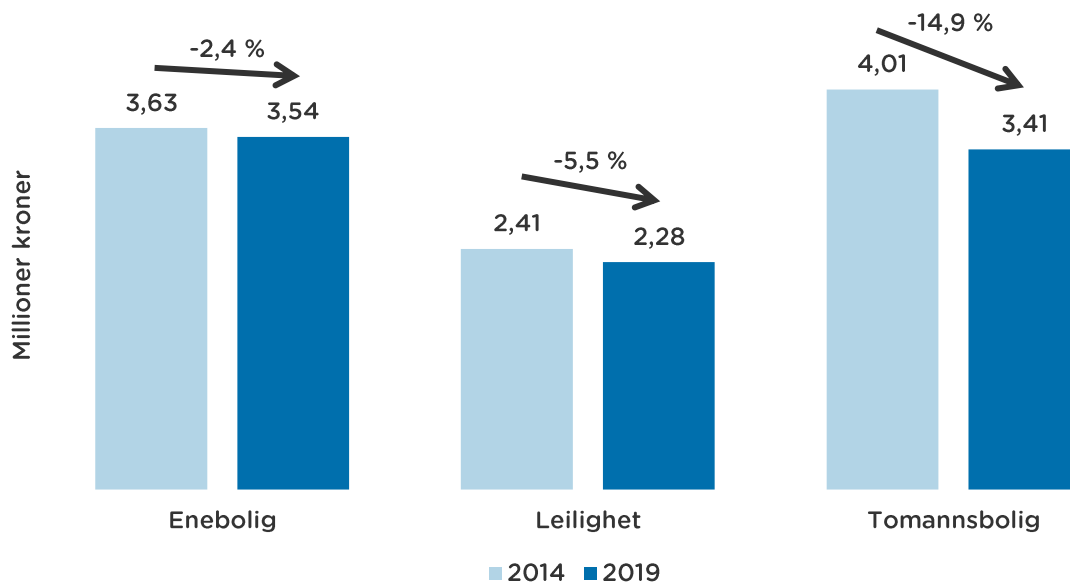
³⁵ Salg av rekkehus er utelatt fra statistikken, da det ikke ble solgt noen boliger av denne typen i 2015, 2017 eller 2019.

³⁶ KPI står for «konsumprisindeksen», som beskriver utviklingen i konsumpriser for varer og tjenester etterspurt av private

husholdninger bosatt i Norge. Endringen i KPI er et vanlig mål for inflasjon. KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE) er et mål for underliggende utvikling i konsumprisene. Se www.ssb.no/kpi

for leiligheter og 15 prosent for tomannsboliger mellom 2014 og 2019.

Figur 7.2 Boligprisutvikling på Saupstad-Kolstad, 2014-2019, KPI-justert til 2019-kroner

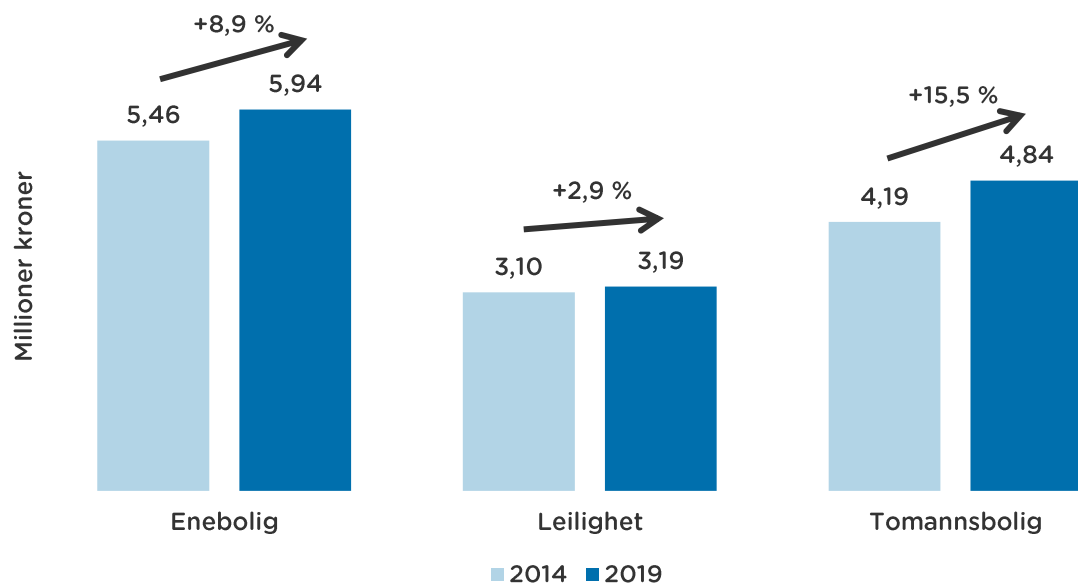
Kilde: Eiendomsverdi.no

I samme periode har boligprisene økt i Trondheim kommune som helhet. Justert for prisvekst, har boligprisene økt med ni prosent for eneboliger, tre prosent for leiligheter, og 16 prosent for tomannsboliger.

Det er vanskelig å si om utviklingen vi ser på Saupstad-Kolstad, sammenliknet med Trondheim, er en indikasjon på at bydelens omdømme har blitt dårligere. Skal vi tro intervjudataene fra intervjuer med innbyggere og lokale aktører, er bydelens omdømme på bedringens vei, og innbyggerne trives stadig bedre.

Hvis vi ser til annen relatert utvikling i Trondheimsområdet ser vi eksempelvis at kommunen totalt sett har hatt en befolkningsvekst som Saupstad-Kolstad ikke har hatt. Dessuten var det i perioden 2012-2014 en uvanlig nedgangstid for leiligheter i Trondheim for øvrig, som ikke gjorde seg gjeldene på Saupstad-Kolstad. Det er derfor nærliggende å tenke at litt av forskjellen i prisutviklingen de siste årene også handler om andre anliggende enn Saupstad-Kolstads attraktivitet på boligmarkedet.

Figur 7.3 Boligprisutvikling i Trondheim kommune, 2014-2019, KPI-justert til 2019-kroner

Kilde: Eiendomsverdi.no

8. LÆRINGSPUNKTER OG ANBEFALINGER

Områdeløftet på Saupstad-Kolstad har vært et ambisiøst og omfattende program som har skapt mye verdi, både for bydelen og i form av erfaringer man kan ta med seg videre inn i nye områdesatsinger. Dette kapittelet synliggjør læringspunkter fra områdeløftet, og komme med anbefalinger for perioden etter at prosjektet er avsluttet både knyttet til Saupstad-Kolstad og eventuelle nye områdeløft.

Her følger noen refleksjoner omkring viktige læringspunkter og anbefalinger programledelsen i Områdeløft Saupstad-Kolstad og Rambøll har gjort seg knyttet til arbeidet med områdeløftet. Dette inkluderer punkter som representerer ting som er gjort riktig og ting som bør endres eller løftes tydeligere frem i eventuelle nye satsinger.

Illustrasjonsbilde: Rambøll

1. BRUK AV HENSIKTMESSIGE INDIKATORER

Ved etablering av prosjekter der Trondheim kommune ønsker å oppnå bestemte resultater og effekter bør det defineres tydelige og målbare mål og en tydelig modell for hvordan tiltak, delmål og hovedmål henger sammen. Å ha et sett med måleindikatorer som reflekterer det man ønsker å oppnå med et områdeløft er essensielt når man ønsker å måle effekt. Måleindikatorene kommunen

utvikler i forbindelse med nye prosjekter bør være objektive, relevante og gi identifiserbare data. Slike indikatorer burde omfatte både overordnede mål og delmål, og inkludere både kvantitative og kvalitative aspekter. Vi anbefaler å gjennomføre nullpunktsmålinger basert på indikatorer knyttet til konkrete mål og delmål (på et nivå som det er realistisk å nå i løpet av prosjektperioden) for å sikre sammenligningsgrunnlag fra før tiltak igangsettes.

2. PROGRAMSTYRING OG GEVINSTREALISERING

I forbindelse med punkt 1 vil vi anbefale kommunen å ta i bruk gevinstrealiseringsmetodikk eller annen metodikk for program- og prosjektstyring for å strukturere arbeidet med tiltak i prosjektet og muliggjøre måling av måloppnåelse. En slik arbeidsmetodikk vil bidra til at prosjekter og tiltak drar i samme retning. Metodikken som velges bør være fleksibel, ikke for arbeidskrevende og med mulighet for justeringer og tilpasninger i tiltak/prosjekter og delmål underveis.

3. ANNERKJENNE LOKALE RESSURSER

Det er viktig å anerkjenne lokale ressurser. Det gjør man ved å være bevisst på når konkrete løsninger best kan utvikles i en lokal kontekst, enten det er gjennom innspill eller å støtte lokale prosjekter. Dette bidrar til lokal forankring og øker sannsynligheten for at tiltak som igangsettes i områdeløftet videreføres i linja.

4. LOKAL KONKRETISERING AV DELMÅL

Operasjonalisering av hovedmål til delmål bør i størst mulig grad gjøres lokalt i bydelen for å sikre eierskap og felles målforståelse. Delmål skal til sammen søke å dekke hovedmål, men bør samtidig begrenses til et håndterbart antall slik at det er sammenheng mellom prosjektets tiltak, delmål og hovedmål uten at satsningen oppleves som for oppstykket og sprikende. Delmålene bør også kunne være dynamiske, samtidig som de utgjør et godt styringsverktøy for hva som bør være innholdet i områdeløftets prosjektportefølje.

5. FLEKSIBLE PLANER

Det må være rom for å utvikle og justere planen for områdeløftet ved behov underveis i prosessen. Utvikling over tid og lokal kontekst i slikt arbeid krever kontinuerlig forankring.

Fleksibilitet knyttet til planer og delmål vil gi mulighet for å håndtere ting som dukker opp underveis, og til å navigere i henhold til erfaring og ny kunnskap.

6. STARTE MED FYSISKE ENDRINGER

I gjennomføringen av områdeløftet kan det være hensiktsmessig å starte arbeidet med fysiske endringer, slik at arbeidet og tiltakene blir synlige for befolkningen tidlig i prosessen. Dette vil kunne bidra til å skape bevissthet rundt hvilken rolle områdeløftet kan ha. Samtidig er det viktig å også ha nok trykk på øvrige strategiområder gjennom prosjektperioden.

7. SAMORDNING BØR LØSES INTERNT

Områdeløft Saupstad Kolstad har brukt mye tid på samordning i egen organisasjon (kommunen). Dette kan, ifølge programledelsen, virke forvirrende på innbyggerne. Samordning bør løses internt.

8. AVSTEMME AMBISJONER OG RESSURSBRUK

Kommunen bør avstemme ambisjoner og ressurser tidlig i oppstart slik at programmet blir lettere å lede.

9. VERNE OM LOKALE ILDSJELER

Det er viktig at man, gjennom prosjektlederansvar, forsøker å "verne" lokale ildsjeler fra resten av kommunebyråkratiet og gi dem nødvendig handlingsrom (f.eks. Ungdomsrådet), slik at man sikrer at lokale ressurser blir værende i prosjektene over tid.

10. MANGFOLDIG MEDVIRKNING

Det bør satses på å ha et representativt mangfold av personer involvert i brukermedvirkningsaktiviteter. Det bør også anvendes et mangfold av medvirkningsmetoder og -aktiviteter.

9. METODE

I dette kapitlet gjennomgår vi metodisk gjennomføring og erfaringer som ble gjort under datainnsamlingen i prosjektet.

Datainnsamlingen har i all hovedsak bestått av tre hovedaktiviteter, hvor den første har bestått i å kartlegge og samle inn foreliggende, aktuell statistikk om de sosiale og fysiske forholdene på Saupstad-Kolstad. De to andre aktivitetene, beboerundersøkelsen og panelundersøkelsen, representerer data som bringer inn nye perspektiver om bydelen. Utover dette har det blitt gjennomført intervju med sentrale personer tilknyttet programmet for Områdeløftet for å frembringe perspektiver på arbeidet som gjøres i bydelen.

I det følgende beskrives den metodiske tilnærmingen til beboerundersøkelsen og panelundersøkelsen, men først gjøres en kort beskrivelse av den geografiske avgrensingen til denne undersøkelsen.

9.1 GEOGRAFISK AVGRENSING

I det følgende beskrives den geografiske avgrensingen av denne undersøkelsen, herunder den geografiske avgrensingen av områdeløftet.

Saupstad-Kolstad ligger ca. 12 km sør for Trondheim sentrum. Området grenser mot Heimdal i sør, Huseby og Bymarka i Vest og Flatåsen i Nord og Bjørndalen med jernbane og veg i øst.

Den geografiske avgrensningen i denne undersøkelsen følger i stor grad de avgrensninger som ble definert i forprosjektet for områdeløft Saupstad-Kolstad. Her er den geografiske avgrensingen definert til å gjelde skolekretsene Saupstad og Kolstad, unntatt

Husebyområdet som ligger vest for Kongsveien. Fokuset for områdeløftet er geografisk sammenfallende med levekårssonen «Saupstad» i Levekårsundersøkelsen for Trondheim 2011 og 2018.

Imidlertid er det slik at det ikke er alle data som lar seg hente ut fra skolekretser, men må hentes ut fra grunnkretser og postnummer. Der er derfor gjort en avveining av hvilke grunnkretser og postnummer som omfatter disse skolekretsene. Følgende tabell gir en oversikt over hvilke grunnkretser og postnummer som er benyttet til å avgrense området hvor områdeløftet er satt i gang.

Tabell 9.1 Geografisk avgrensing

Geografiske mål	Enheter
Skolekretser	Saupstad og Kolstad skolekrets
Grunnkretser	Flatåsen-Saupstad 9-14 + 18
Postnummer	7078 og 7098

9.2 KVANTITATIVE DATA

Den kvantitative delen av undersøkelsen bygger på en kombinasjon av offentlig tilgjengelig statistikk, statistikk fra Trondheim kommune, statistikk bestilt av ekstern aktør og beboerundersøkelse for dette prosjektet. Bruken av denne dataen beskrives i det følgende.

9.2.1 REGISTERDATA OG STATISTIKK

Dataen knyttet til demografi og levekår er levert av Statistisk sentralbyrå (SSB) enten direkte eller gjennom Trondheim kommune.

Data knyttet til oppvekst og utdanning er levert av SSB enten direkte eller gjennom Trondheim kommune, samt Utdanningsdirektoratet (UDIR) gjennom

Skoleporten og Grunnskolens Informasjonssystem (GSI).

Data knyttet til boligprisutvikling er levert av Eiendomsverdi på bestilling fra Rambøll.

All data er behandlet av Rambøll.

9.2.2 GJENNOMFØRING AV BEBOERUNDERSØKELSEN

Beboerundersøkelsen ble gjennomført på samme måte i 2015 og i 2020. Rambøll benyttet seg av Norstat som datainnsamler for å gjennomføre telefonintervjuer, for å danne et så stort som mulig datagrunnlag. Respondentene ble valgt tilfeldig ut fra postnumre på Saupstad-Kolstad. Norstat gjorde et tilfeldig utvalg blant innbyggerne tilknyttet postnumrene 7078 og 7089.

Undersøkelsen ble gjennomført blant 300 innbyggere i 2015 og 255 i 2020, noe som sikrer god representativitet i området. 255 respondenter må anses som et tilstrekkelig antall for å kunne generalisere svarene til respondenter som bor på de utvalgte postnumrene. Innenfor nevnte postnumre bor det rett i overkant av 4 900 innbyggere. Med et konfidensintervall på 95 prosent, gir dette en feilmargen på +/- 6 prosent. Dette betyr at man med en sikkerhet på 95 prosent ville fått de samme svarene, med en feilmargen på +/- 6 prosent, dersom man hadde spurt alle personene som bor i området respondentene er trukket ut fra. Tilsvarende feilmargen for 2015 var 5,5 prosent.

Aldersfordelingen i utvalget er ikke en perfekt representasjon av befolkningen på Saupstad-Kolstad, jmfør tabell 9.2. Her ser vi at gruppen «16-19 år» er underrepresentert og gruppen «30-39 år» er overrepresentert i utvalget som inngår i denne undersøkelsen. Funnene som presenteres i rapporten har blitt testet for behov for vektning og det har blitt konkludert at det ikke er behov for dette, i.e.

det er ingen betydelige forskjeller på reelle og vektete data.

Norstats erfaringer er at det var relativt enkelt å komme i kontakt med innbyggerne på Saupstad-Kolstad for å gjennomføre undersøkelsen. De vurderte også at spørreskjemaet fungerte godt med tanke på flyt og at innbyggerne forstod spørsmålene. Intervjuene tok omtrent 10 minutter å gjennomføre i snitt.

Av tabell 9.2 kan vi lese at det er avvik fra den reelle aldersfordelingen ved begge undersøkelsene. Dette er uunngåelig ved denne type undersøkelse, og funnene som er gjengitt i rapporten tar derfor hensyn til dette ved å vise svar fordelt etter alder der det er relevant. Andeler utelukker personer i alderen 0 til 15 år.

I 2015 var det en klar overvekt av eldre respondenter, med høyere andel respondenter i aldersgruppene «50-67 år» og «Over 67 år» representert i utvalget, sammenlignet med hvordan aldersfordelingen faktisk er på Saupstad-Kolstad. I 2020 har dette endret seg og det er i denne rapporten en overrepresentasjon av aldersgruppene «30-39 år» og «40-49 år», samtidig som aldergruppen «16-19 år» er svært underrepresentert. Dette innebærer at svarene i undersøkelsen er noe skjevfordelt når det gjelder alder i og med at det er noe feilrepresentasjon i utvalget.

Tabell 9.2 Respondentutvalgets fordeling etter ulike aldersgrupper sammenliknet med faktisk aldersfordeling

BASE	2015 300	2015 Trondheim kommune	2020 255	2020 Trondheim kommune
16-19 år	6%	6 %	2 %	6 %
20-29 år	14%	19 %	17 %	18 %
30-39 år	14%	19 %	28 %	20 %
40-49 år	12%	16 %	17 %	15 %
50-67 år	32%	24 %	22 %	24 %
Mer enn 67 år	22%	16 %	15 %	18 %
TOTAL	100%	100 %	100%	100 %

Erfaringer fra tidligere undersøkelser tilsier at det er vanskelig å rekruttere informanter i den yngste aldersgruppen, og mens det i nullpunktundersøkelsen var sikret et tilfredsstillende antall respondenter innenfor denne aldersgruppen sammenliknet med den faktiske aldersfordeling i bydelen, er det ikke

tilfellet i år. Derfor utgår aldersgruppen «16-19 år» når analysene brytes ned på alderssegmenter.

Ut over dette er det sikret god fordeling av kjønnene innenfor de ulike aldersgruppene.

9.3 KVALITATIVE DATA

Den kvalitative dataen er samlet av Rambøll gjennom en panelundersøkelse som videreføres fra forrige undersøkelse og intervjuer med innbyggere og lokale aktører. Bruken av denne dataen beskrives i det følgende.

9.3.1 GJENNOMFØRING AV OMDØMMEMÅLING

For å måle omdømmet til Saupstad-Kolstad ble det opprettet et panel bestående av husstander fra andre områder i Trondheim. Forskjellen mellom tverrsnittundersøkelser og panelundersøkelser er at panelet følger individer over tid, mens tverrsnittundersøkelser bare følger grupper over tid. Styrken i panelundersøkelse er at det er de samme personene som følges over tid, og siden målingen foretas på flere tidspunkt kan en sikre tidsrekkefølge mellom spørsmålene som stilles.

Rekrutteringen av panelet ble gjennomført på den måten at vi sikret at panelet bestod av husstander med ulike egenskaper. Panelet skulle være bestående av ulike alderssammensetting, ulik inntekt, bo på ulike plasser i Trondheim, ha ulik sivil status og differensiert etter om de hadde

hjemmeboende barn eller ikke. Videre ble panelet rekruttert fra forskjellige geografiske områder i Trondheim.

For å opprettholde et panel bestående av 25 husstander i 2020, rekrutterte vi 50 husstander i Trondheim utenom Saupstad-Kolstad. Rekrutteringen ble gjennomført av Norstats avdeling i Trondheim.

Panelet ble stilt spørsmål om deres forhold til Saupstad-Kolstad og hva de forbinder med bydelen, herunder hvilke steder og tilbud de kjenner til i bydelen. Videre ble panelet stilt et en rekke spørsmål om deres syn på bydelens attraktivitet. Panelet ble også spurt om de kunne tenke seg å flytte til bydelen og hva som eventuelt skal til for at de kunne tenke seg å flytte til bydelen. Disse spørsmålene svarer samlet på hva slags omdømme bydelen

har i panelet. De samme spørsmålene ble stilt i 2015 og i 2020.

Panelundersøkelsen ble gjennomført med 36 husstander i 2015. Det vil si at ved første gjennomføring falt 14 husstander fra, noe som tilsvarer et frafall på 28 prosent ved første gjennomføring. I 2020 ble undersøkelsen gjennomført med 26 husstander. Dette viser utfordringen ved å beholde respondenter når panelundersøkelser skal gjennomføres, noe som gjør designet sårbart over tid. 5 år er langt tid hva gjelder deltakelse i panel.

9.3.2 GJENNOMFØRING AV INTERVJUER MED INNBYGGERE OG LOKALE AKTØRER

For å innhente innsikt om hvordan innbyggerne og de lokale aktørene i området har opplevd områdesatsningen og de tilhørende tiltakene har vi, i tillegg til panelundersøkelsen, gjennomført 24 dybdeintervjuer med informanter innenfor aktørgruppene foreslått i oppdragsgivers beskrivelse av oppdraget:

- Innbyggere i ulike livssituasjoner, familiesituasjoner, alder, ulik etnisk bakgrunn, tilknytning til området over tid
- Ansatte/medlemmer av styrer i borettslag
- Enhetsledere i offentlige og private virksomheter i området
- Ungdommer tilknyttet Saupstad-Kolstad ungdomsråd eller valgfaget Demokrati i praksis
- Oppvekstsektor: barnehage, barne- og ungdomsskole, VGS, kulturskole
- Frivilligheten: idrettslag, frivilligsentral, pensjonistforening, andre nettverk

Informantene ble rekruttert gjennom programledelsen for områdeløftet, og det er sannsynlig at informantene har en sterkere

Derfor har det vært sentralt for gjennomføringen av årets panelundersøkelse at panelet holdes varmt ved at de blir oppdatert og involvert i den videre prosessen, blant annet ved å sende dem den første rapporten. I tillegg har panelet blitt tilbudt et universal gavekort for hver gjennomført undersøkelse, noe som har kunnet lette byrden ved å stille til intervju.

tilknytning til områdeløftet enn øvrig befolkning på Saupstad-Kolstad. En del av informantene representerer lokale aktører, som har sitt virke i bydelen, men som kan være bosatt andre steder. Informantene har imidlertid en tydelig tilknytning og kjennskap til bydelen og befolkningen der, og mange er også bosatt i området. Informantene skiller seg noe fra respondentene i beboerundersøkelsen hva gjelder kjennskap til områdeløftet. Informantene kjenner gjennomgående godt til områdeløftet og har en grei forståelse av bakgrunnen til at det ble igangsatt som stemmer overens med det som er kommunisert av kommunen. Disse ulikhetene fra resten av undersøkelsen er reflektert i spørsmålene de har blitt stilt.

Intervjuene har vært av en semi-strukturert form, med fokus på områdeløftet som prosess og hvilke virkninger områdeløftet har bidratt til i bydelen. Det vil si at informantene har blitt stilt de samme spørsmålene, men gitt rom til å reflektere og komme med egne tanker. Dette gir oss et rikt datamateriale, med mulighet for sammenlikning og -stilling, men gir ikke et representativt eller kvantifiserbart datasett slik som beboerundersøkelsen.